

УРЕДБА КОМИСИЈЕ (ЕУ) БР. 2015/340

од 20. фебруара 2015. године

о утврђивању техничких захтева и управних поступака који се односе на дозволе контролора летења и сертификате у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 Европског парламента и Савета, о изменама и допунама Сprovedбене уредбе Комисије (ЕУ) бр. 923/2012 и престанку важења Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 805/2011

Предмет и обим**Члан 1.**

1. Овом уредбом се утврђују детаљна правила за:

(а) услове за издавање, суспензију и стављање ван снаге дозвола контролора летења и студената контролора летења, припадајућих овлашћења, додатних и посебних овлашћења и права и одговорности њихових ималаца;

(б) услове за издавање, ограничење, суспензију и стављање ван снаге лекарских уверења за контролоре летења и студенте контролоре летења и права и одговорности њихових ималаца;

(ц) сертификацију овлашћених лекара и ваздухопловно-медицинских центара за контролоре летења и студенте контролоре летења;

(д) сертификацију организација за обуку контролора летења;

(е) услове за важење, продужење, обнову и коришћење ових дозвола, овлашћења, додатних и посебних овлашћења и сертификата.

2. Ова уредба се примењује на:

(а) студенте контролоре летења и контролоре летења који обављају своје послове у оквиру предмета и обима Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008;

(б) лица и организације који су укључени у лиценцирање, обуку, тестирање, проверу и здравствени преглед и оцену здравствене способности кандидата у складу са овом уредбом.

Усаглашеност са захтевима и процедурама**Члан 2.**

1. Студенти контролори летења, контролори летења и лица која су укључена у лиценцирање, обуку, тестирање, проверу и здравствени преглед и оцену здравствене способности кандидата који су наведени у члану 1. став 2. тач. (а) и (б) морају да буду квалификовани и лиценцирани у складу са одредбама Анекса I, III и IV од стране надлежне власти наведене у члану 6.

2. Организације наведене у члану 1. став 2. тачка (б) морају да буду квалификоване у складу са техничким захтевима и управним поступцима који су утврђени у Анексима I, III и IV и морају да буду сертификоване од стране надлежне власти наведене у члану 6.

3. Издавање лекарских уверења особљу наведеном у члану 1. став 2. тач. (а) и (б) мора да буде усаглашено са техничким захтевима и управним поступцима који су утврђени у Анексима III и IV.

4. Сматра се да су контролори летења које запошљавају пружаоци услуга у ваздушној пловидби који пружају услуге у ваздушном саобраћају у ваздушном простору територије на коју се примењује Уговор и који имају своје пословно седиште и регистровано представништво, уколико постоји, изван територије која подлеже одредбама Уговора, лиценцирани у складу са ставом 1, уколико испуњавају оба следећа услова:

(а) имају дозволу контролора летења коју је издала трећа земља у складу са Анексом 1 Чикашке конвенције;

(б) доказали су надлежној власти која је наведена у члану 6. да су завршили обуку и успешно положили испите и процене који одговарају онима који се захтевају у Делу *ATCO*, Поддео Д, Одељци 1–4, који су утврђени у Анексу 1.

Задаци и послови који се додељују контролорима летења који су наведени у подставу 1. не смеју да прекораче права из дозволе коју је издала трећа земља.

5. Сматра се да су инструктори практичне обуке и процењивачи које запошљава организација за обуку која се налази изван територије државе чланице квалификовани у складу са ставом 1, уколико испуњавају оба следећа услова:

(а) имају дозволу контролора летења коју је издала трећа земља у складу са Анексом 1 Чикашке конвенције са овлашћењем и, уколико је применљиво, додатним овлашћењем које одговара ономе за које су овлашћени да спроводе обуку или врше процену;

(б) докажу надлежној власти која је наведена у члану 6. да су завршили обуку и успешно положили испите и процене еквивалентне онима који се захтевају у Делу *ATCO*, Поддео Д, Одељак 5, који су прописани у Анексу 1.

Права наведена у подставу 1. морају да буду наведена у сертификату који издаје трећа земља и морају да буду ограничена на спровођење обуке и процену за организације за обуку које се налазе изван територије држава чланица.

Пружање услуга контроле летења

Члан 3.

1. Услуге контроле летења могу да пружају само контролори летења који су квалификовани и лиценцирани у складу са овом уредбом.

2. Сходно члану 1. став 3. Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008, државе чланице морају да осигурају, колико је то изводљиво, да услуге које јавности пружа или ставља на располагање војно особље, наведене у члану 1. став 2. тачка (ц) те уредбе, пружају ниво безбедности који је барем једнак нивоу који се захтева основним захтевима, како је дефинисано у Анексу Вб те уредбе.

3. Државе чланице могу да примене ову уредбу на војно особље које пружа услуге јавности.

Дефиниције

Члан 4.

За потребе ове уредбе, користе се следеће дефиниције:

(1) „*неуобичајена ситуација*” означава околности које нису ни рутинске ни свакидашње и за које контролор летења није развио аутоматске вештине, укључујући ситуације деградације;

(2) „*прихватљиви начини усаглашавања (АМС)*” означавају стандарде који нису обавезујући које је усвојила Агенција да би илустровала начине за успостављање усаглашености са Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 и њеним спроведбеним правилима;

(3) „*услуга контроле летења (ATC service)*” означава услугу која се пружа у циљу:

(а) спречавања судара;

– између ваздухоплова, и

– на маневарској површини између ваздухоплова и препрека; и

(б) експедитивности и одржавања редовног протока ваздушног саобраћаја;

(4) „*јединица контроле летења (ATC unit)*” означава општи термин који значи различито, центар обласне контроле летења, јединицу прилазне контроле летења или аеродромску контролу летења;

(5) „*алтернативни начини усаглашавања*” означавају алтернативу у односу на постојећи АМС или нове начине за успостављање усаглашености са Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 и њеним спроведбеним правилима за које није усвојен пратећи АМС Агенције;

(6) „*процена*” означава евалуацију практичних вештина чији је резултат издавање дозволе, овлашћења и/или додатног и посебног овлашћења и њихово продужење и/или обнову, укључујући понашање и практичну примену знања и разумевање које покаже лице које је субјект процене;

(7) „*посебно овлашћење процењивача*” означава одобрење које се уноси у дозволу и чини део дозволе, означавајући стручност имаоца дозволе да спроводи процену практичних вештина студента контролора летења и контролора летења;

(8) „*стрес услед критичне незгоде*” означава манифестацију неуобичајене и/или екстремне емотивне, физичке реакције и/или понашања код појединца након неочекиваног догађаја, удеса, незгоде или озбиљне незгоде;

(9) „*ванредна ситуација*” означава озбиљну и опасну ситуацију која захтева хитне мере;

(10) „*испит*” означава формалан тест на основу ког се спроводи процена знања и разумевања лица;

(11) „*упутство (GM)*” означава материјал који није обавезујући који је израдила Агенција, а који помаже у илустровању значења захтева или спецификације и који се користи као подршка у

тумачењу Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008 и њених спроведбених правила и АМС;

(12) „*ICAO локацијски индикатор*” означава четворословну ознаку која је формулисана у складу са правилима која је прописао *ICAO* у приручнику „*DOC 7910*” у последњој ажурираној верзији, а која се додељује локацији фиксне ваздухопловне станице;

(13) „*посебно језичко овлашћење*” означава изјаву која се уноси у дозволу и чини њен део и која означава језичко знање имаоца дозволе;

(14) „*дозвола*” означава документ издат и са уписаним овлашћењима у складу са овом уредбом, који даје право његовом законитом имаоцу да користи права у складу са овлашћењима и додатним и посебним овлашћењима садржаним у њему;

(15) „*обука на радном месту*” означава фазу обуке у јединици у току које се претходно стечене рутине и вештине обједињују у пракси под надзором квалификованог инструктора за обуку на радном месту у живом саобраћају;

(16) „*посебно овлашћење инструктора за обуку на радном месту (OJT)*” означава одобрење унето у дозволу које чини њен део и означава стручност имаоца да спроводи обуку на радном месту и обуку на синтетичким уређајима за обуку;

(17) „*тренажер за део задатка (PTT)*” означава синтетички уређај за обуку на ком се спроводи обука за посебне и одабране оперативне задатке, а да се не захтева од полазника обуке да вежба све задатке који су обично повезани са потпуно оперативним условима;

(18) „*циљ учинка*” означава јасну и недвосмислену изјаву о учинку који се очекује од полазника обуке, услове у којима се учинак одвија и стандарде који би полазник обуке требало да испуни;

(19) „*привремена неспособност*” означава привремено стање у ком се имаоцу дозволе не дозвољава коришћење права из дозволе када овлашћења, додатна и посебна овлашћења и/или његово/ њено лекарско уверење важе;

(20) „*психоактивна супстанца*” означава алкохол, опијате, канабиониде, седативе и хипнотичка средства, кокаин, остале психостимулансе, халуциногене и испариве растворе, при чему се кофеин и дуван искључују;

(21) „*додатно овлашћење*” означава одобрење унето у дозволу које чини њен део и означава посебне услове, права или ограничења која се односе на одговарајуће овлашћење;

(22) „*обнова*” означава управни поступак који се предузима након што овлашћење, додатно и посебно овлашћење или сертификат истекне, којим се обнављају права везана за овлашћење, додатно и посебно овлашћење или сертификат за следећи наведени временски период, сходно испуњењу посебних захтева;

(23) „*продужење*” означава управни поступак који се предузима у току рока важења овлашћења, додатног и посебног овлашћења или сертификата који омогућава имаоцу да настави да користи права везана за овлашћење, додатно и посебно овлашћење или сертификат у следећем наведеном временском периоду, сходно испуњењу посебних захтева;

(24) „*сектор*” означава део контролисаног ваздушног простора и/или део области информисања у лету/горње делове области информисања у лету;

(25) „*симулатор*” означава синтетички уређај за обуку који представља важне карактеристике реалних оперативних услова и репродукује оперативне услове у којима полазник обуке може директно да увежбава задатке у реалном времену;

(26) „*синтетички уређај за обуку*” означава сваки тип уређаја којим се симулирају оперативни услови, укључујући симулаторе и тренажере за део задатка;

(27) „*посебно овлашћење инструктора за рад на синтетичком уређају за обуку (STD)*” означава одобрење које се уноси у дозволу и чини део дозволе, и означава стручност имаоца да спроводи обуку на синтетичким уређајима за обуку;

(28) „*програм обуке*” означава теоријску и/или практичну обуку која је развијена у структурно утврђеном оквиру и која се спроводи у дефинисаном временском периоду;

(29) „*организација за обуку*” означава организацију коју је надлежна власт сертификовала да спроводи једну или више врста обука;

(30) „*посебно овлашћење за локацију*” означава одобрење унето у дозволу које чини део дозволе и које означава *ICAO* локацијски индикатор и сектор, групу сектора или радна места за која је имаоца дозволе стручан за рад;

(31) „*потврђивање важења*“ означава процес на основу ког, кроз успешно завршен програм обуке за посебно овлашћење за локацију које је повезано са овлашћењем или додатним овлашћењем, ималац дозволе може да започне да користи права на основу овлашћења или додатног овлашћења.

Надлежна власт

Члан 5.

1. Државе чланице морају да именују или успоставе једну или више надлежних власти којој су додељене надлежности за сертификацију и надзор лица и организација сходно овој уредби.

2. У оквиру функционалног блока ваздушног простора или у случају прекограничног пружања услуга, надлежне власти морају да буду именоване на основу споразума дотичних држава чланица.

3. Уколико држава чланица именује или успостави више од једне надлежне власти, области надлежности сваке надлежне власти морају да буду јасно дефинисане у погледу одговорности и географских ограничења, према потреби. Координација мора да буде успостављена између ових власти, како би се обезбедио ефикасан надзор свих лица и организација који подлежу овој уредби у оквиру њихових појединачних надлежности.

4. Надлежна власт мора да буде независна од пружалаца услуга у ваздушној пловидби и организација за обуку. Ова независност се постиже кроз одговарајуће раздвајање, најмање на функционалном нивоу, надлежних власти, с једне стране, и пружалаца услуга у ваздушној пловидби и организација за обуку, с друге стране. Надлежне власти морају да користе своја права непристрасно и транспарентно.

Подстав 1. се такође примењује на Агенцију, ако она делује као надлежна власт у складу са чланом 6. став 2. тачка (б) и став 3. тачка (а) подтачка (ii).

5. Државе чланице морају да обезбеде да надлежне власти имају неопходне способности да спроводе активности сертификације и надзора које обухватају њихови програми сертификације и надзора, укључујући довољне ресурсе да се испуне захтеви Анекса II (Део *ATCO.AR*). Конкретно, државе чланице морају да користе процене које су урадиле надлежне власти у складу са тачком *ATCO.AR.A.005(a)* Анекса II како би доказале своје способности.

6. Државе чланице морају да обезбеде да, у погледу особља надлежних власти које спроводе активности надзора и сертификације у складу с овом уредбом, не постоји непосредно или посредно сукоб интереса, посебно када се ради о породичним или финансијским интересима особља које је у питању.

7. Сматра се да надлежна власт коју је именovala или успоставила држава чланица за потребе Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 805/2011 остаје надлежна власт за потребе ове уредбе, осим ако држава чланица која је у питању није другачије одредила. У овом случају, државе чланице морају да обавесте Агенцију о имену и адреси надлежне власти коју именују или успостављају у примени овог члана, као и о свакој за то везаној промени.

Надлежна власт за потребе Анекса I, III и IV

Члан 6.

1. За потребе Анекса I, надлежна власт је власт које је именovala или успоставила држава чланица којој лице подноси захтев за издавање дозволе.

2. За потребе Анекса III и за надзор над захтевима из Анекса I у погледу пружалаца услуга у ваздушној пловидби, надлежна власт је:

(а) власт коју је именovala или успоставила држава чланица као њену надлежну власт за надзор где подносилац захтева има своје пословно седиште или регистровано представништво, уколико постоји, осим ако није другачије предвиђено у билатералним или мултилатералним споразумима између држава чланица или њихових надлежних власти;

(б) Агенција, уколико подносилац захтева има своје пословно седиште или регистровано представништво, уколико постоји, изван територије држава чланица.

3. За потребе Анекса IV, надлежна власт је:

(а) за ваздухопловно-медицинске центре:

(i) власт коју је именovala држава чланица у којој ваздухопловно-медицински центар има своје пословно седиште;

(ii) Агенција, када се ваздухопловно-медицински центар налази у трећој земљи;

(б) за овлашћене лекаре:

(i) власт коју је именovala држава чланица у којој овлашћени лекар има своје седиште рада;

(ii) уколико се седиште рада овлашћеног лекара налази у трећој земљи, власт коју је именovala држава чланица којој подносилац захтева за овлашћеног лекара подноси захтев за издавање овлашћења.

Прелазне одредбе

Члан 7.

1. Сматра се да су дозволе, овлашћења и додатна и посебна овлашћења који су издати у складу са важећим одредбама националног прописа засноване на Директиви 2006/23/ЕЗ, као и дозволе, овлашћења и додатна и посебна овлашћења који су издати у складу са Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 805/2011, издати у складу са овом уредбом.

2. Сматра се да је овлашћење обласне контроле процедуралне (*ACP*) са додатним овлашћењем океанске контроле (*OCN*) које је издато на основу националних правила која су заснована на члану 31. став 1. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 805/2011, издато у складу са овом уредбом.

3. Сматра се да су лекарска уверења и сертификати за организације за обуку, овлашћене лекаре и ваздухопловно-медицинске центре, као и одобрења процедура одржавања стручности у јединицама контроле летења и планова обуке, који су издати у складу са важећим одредбама националног прописа заснованог на Директиви 2006/23/ЕЗ или у складу са Уредбом (ЕУ) бр. 805/2011, издати у складу са овом уредбом.

Замена дозвола, прилагођавање права, програма обуке и процедура одржавања стручности

Члан 8.

1. Државе чланице морају да замене дозволе наведене у члану 7. став 1. дозволама које су усаглашене са обрасцем који је утврђен у Додатку 1 Анекса II уз ову уредбу до 31. децембра 2015. године или најкасније до 31. децембра 2016. године, ако држава чланица користи одступање из члана 11. став 2.

2. Државе чланице морају да замене сертификате организација за обуку контролора летења наведене у члану 7. став 3. сертификатима који су усаглашени са обрасцем који је утврђен у Додатку 2 Анекса II уз ову уредбу до 31. децембра 2015. године или најкасније до 31. децембра 2016. године, ако држава чланица користи одступање из члана 11. став 2.

3. Државе чланице морају да замене сертификате овлашћених лекара и сертификате ваздухопловно-медицинских центара који су наведени у члану 7. став 3. сертификатима који су усаглашени са обрасцем који је утврђен у Додацима 3 и 4 Анекса II уз ову уредбу до 31. децембра 2015. године или најкасније до 31. децембра 2016. године, ако држава чланица користи одступање из члана 11. став 2.

4. Надлежне власти морају да изврше конверзију права испитивача и процењивача за почетну обуку у складу са чланом 20. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 805/2011 и испитивача стручности и процењивача стручности за обуку у јединицама контроле летења и континуирану обуку, који су одобрени од стране надлежне власти у складу са чланом 24. Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 805/2011 у права овлашћења процењивача у складу са овом уредбом, ако је применљиво, до 31. децембра 2015. године или најкасније до 31. децембра 2016. године, ако држава чланица користи одступање из члана 11. став 2.

5. Надлежне власти могу да изврше конверзију права националних инструктора за обуку на симулатору или синтетичким уређајима за обуку у права овлашћења инструктора за обуку на синтетичком уређају у складу са овом уредбом, ако је применљиво, до 31. децембра 2015. године или најкасније до 31. децембра 2016. године, ако држава чланица користи одступање из члана 11. став 2.

6. Пружаоци услуга у ваздушној пловидби морају да прилагоде своје процедуре одржавања стручности у јединицама контроле летења како би биле усаглашене са захтевима ове уредбе до 31. децембра 2015. године или најкасније до 31. децембра 2016. године, ако држава чланица користи одступање из члана 11. став 2.

7. Организације за обуку контролора летења морају да прилагоде своје планове обуке како би били усаглашени са захтевима ове уредбе до 31. децембра 2015. године или најкасније до 31. децембра 2016. године, ако држава чланица користи одступање из члана 11. став 2.

8. Сертификати о завршетку програма обука које су, пре примене ове уредбе, започете у складу са Уредбом (ЕУ) бр. 805/2011, морају да буду прихваћени за потребе издавања релевантних дозвола, овлашћења и додатних овлашћења у складу са овом уредбом, под условом да су обука и процена завршени до 30. јуна 2016. године, или најкасније до 30. јуна 2017. године, ако држава чланица користи одступање из члана 11. став 2.

Измена и допуна Сprovedбене уредбе Комисије (ЕУ) бр. 923/2012

Члан 9.

У члану 2. Сprovedбене Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 923/2011, тачка 104. се замењује следећим:

„104. „психоактивна супстанца” означава алкохол, опијате, канабиноиде, седативе и хипнотике, кокаин, остале психостимулансе, халуциногене и испариве раствараче, док се кафа и дуван искључују;”

Стављање ван снаге

Члан 10.

Уредба Комисије (ЕУ) бр. 805/2011 се ставља ван снаге.

Ступање на снагу и примена

Члан 11.

1. Ова уредба ступа на снагу двадесетог дана од дана објављивања у *Службеном листу Европске уније*.

Примењује се од 30. јуна 2015. године.

2. Изузетно од става 1, државе чланице могу да донесу одлуку да не примене Анексе I до IV, у целисти или делимично, пре 31. децембра 2016. године.

Ако држава чланица користи ову могућност, она мора да обавести Комисију и Агенцију најкасније до 1. јула 2015. године. У овом обавештењу она мора да опише обим оваквог одступања, као и програм за спровођење који садржи предвиђене активности и рок. У том случају, релевантне одредбе Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 805/2011 настављају да се примењују.

Ова уредба је обавезујућа у целисти и непосредно применљива у свим државама чланицама.

АНЕКС I

ДЕО АТСО

ЗАХТЕВИ ЗА ЛИЦЕНЦИРАЊЕ КОНТРОЛОРА ЛЕТЕЊА

ПОДДЕО А

ОПШТИ ЗАХТЕВИ

АТСО.А.001 Предмет и обим

Овим делом, утврђеним у овом анексу, успостављају се захтеви за издавање, стављање ван снаге и суспензију дозвола студента контролора летења и дозвола контролора летења, припадајућих овлашћења и додатних и посебних овлашћења, као и услови њиховог важења и коришћења.

АТСО.А.005 Захтев за издавање дозвола, овлашћења и додатних и посебних овлашћења

(а) Захтев за издавање дозвола, овлашћења и додатних и посебних овлашћења се доставља надлежној власти у складу са процедуром коју је успоставила та власт.

(б) Захтев за издавање нових овлашћења или додатних и посебних овлашћења, за продужење или обнову додатних и посебних овлашћења и за поновно издавање дозволе се доставља надлежној власти која је издала ту дозволу.

(ц) Дозвола остаје власништво лица којем је издата, осим у случају када је надлежна власт ставила дозволу ван снаге. Ималац дозволе мора да потпише дозволу.

(д) Дозвола мора да садржи све релевантне информације које се односе на права која се дају дозволом и мора да буде усаглашена са захтевима Додатка I Анекса II.

АТСО.А.010 Замена дозвола

(а) Ако ималац дозволе треба да користи права из дозволе у држави чланици у којој надлежна власт није власт која је издала дозволу, ималац дозволе мора да поднесе захтев за замену дозволе за дозволу коју издаје надлежна власт државе чланице у којој треба да се користе права из дозволе, у складу са процедуром коју је успоставила та власт, осим у случају када је предвиђено другачије у споразумима који су закључени између држава чланица. У ту сврху, дотичне власти морају да размењују све релевантне информације које су неопходне, да би се извршила замена дозвола у складу са процедурама које су наведене у *АТСО.АР.В.001*(ц).

(б) У циљу замене дозволе и за коришћење права из дозволе у држави чланици која није држава која је издала дозволу, ималац дозволе мора да испуни језичке захтеве који су наведени у *АТСО.В.030*, које је успоставила та држава чланица.

(ц) Нова дозвола мора да садржи овлашћења, додатна овлашћења, посебна овлашћења дозволе и сва важећа посебна овлашћења за локацију у дозволи, укључујући датум њиховог првог издавања и датум истека рока важења, уколико је применљиво.

(д) Након пријема нове дозволе, ималац дозволе мора да поднесе захтев који је наведен у *АТСО.А.005* заједно са својом дозволом да би добио/ла нова овлашћења, додатна овлашћења, посебна овлашћења дозволе или посебна овлашћења за локацију.

(е) Након замене, претходно издата дозвола мора да се врати власти која је издала дозволу.

АТСО.А.015 Коришћење права из дозволе и привремена неспособност

(а) Коришћење права која су дата дозволом зависи од важења овлашћења, додатних и посебних овлашћења и лекарског уверења.

(б) Имаоци дозволе не смеју да користе права из дозволе уколико постоји сумња у способност безбедног коришћења права из дозволе и у таквим случајевима морају одмах да обавесте надлежног пружаоца услуга у ваздушној пловидби о привременој неспособности за коришћење права из дозволе.

(ц) Пружаоци услуга у ваздушној пловидби могу да прогласе привремену неспособност имаоца дозволе, уколико сумњају у способност имаоца дозволе да безбедно користи права из дозволе.

(д) Пружаоци услуга у ваздушној пловидби морају да израде и спроводе објективне, транспарентне и недискриминаторне процедуре, како би омогућили имаоцима дозвола који су дали изјаву о привременој неспособности да користе права из дозволе у складу са тачком (б), да прогласе привремену неспособност имаоца дозволе у складу са тачком (ц), управљају оперативним утицајем случајева привремене неспособности и обавесте надлежну власт, како је дефинисано у тој процедури.

(е) Процедуре наведене у тачки (д) морају да буду саставни део процедура одржавања стручности у складу са *АТСО.В.025*(а)(13).

АТСО.А.020 Стављање ван снаге и суспензија дозвола, овлашћења и додатних и посебних овлашћења

(а) Надлежна власт може да суспендује или стави ван снаге дозволе, овлашћења и додатна и посебна овлашћења у складу са *АТСО.АР.Д.005*, ако ималац дозволе не испуњава захтеве овог дела.

(б) Ако је имаоцу дозволе стављена ван снаге дозвола, он/она мора одмах да врати дозволу надлежној власти, у складу са управним поступцима које је успоставила надлежна власт.

(ц) Са издавањем дозволе контролора летења, дозвола студента контролора летења се ставља ван снаге и враћа надлежној власти која издаје дозволу контролора летења.

ПОДДЕО Б

ДОЗВОЛЕ, ОВЛАШЋЕЊА И ДОДАТНА И ПОСЕБНА ОВЛАШЋЕЊА

АТСО.В.001 Дозвола студента контролора летења

(а) Имаоци дозволе студента контролора летења су овлашћења да пружају услуге контроле летења у складу са овлашћењем и

додатним овлашћењем која су садржана у дозволи под надзором инструктора за обуку на радном месту и да се обучавају за додатно овлашћење.

(б) Подносиоци захтева за издавање дозволе студента контролора летења морају да: (1) имају најмање 18 година старости;

(2) успешно заврше почетну обуку у организацији за обуку која испуњава захтеве прописане у Анексу III (Део *ATCO.OR*) која је релевантна за овлашћење, и уколико је применљиво, за додатно овлашћење, као што је утврђено у Делу *ATCO*, Поддео Д, Одељак 2;

(3) имају важеће лекарско уверење;

(4) докажу одговарајући ниво језичког знања у складу са захтевима који су прописани у *ATCO.B.030*.

(ц) Дозвола студента контролора летења мора да садржи посебно језичко овлашћење, односно овлашћења и најмање једно овлашћење и, уколико је применљиво, и једно додатно овлашћење.

(д) Ималац дозволе студента контролора летења који није започео да користи права из те дозволе у року од годину дана од датума њеног издавања или који је прекинуо коришћење права из дозволе у периоду дужем од годину дана, може једино да започне или настави обуку у јединици контроле летења за то овлашћење након процене његове/њене претходне стручности, како би се утврдило да ли он/она испуњава захтеве који су релевантни за то овлашћење, коју спроводи организација за обуку која испуњава услове прописане у Анексу III (Део *ATCO.OR*) и која је сертификована да спроводи почетну обуку која је релевантна за то овлашћење, и након што испуни захтеве за обуком који произађу из ове процене.

ATCO.B.005 Дозвола контролора летења

(а) Имаоци дозволе контролора летења су овлашћени да пружају услуге контроле летења у складу са овлашћењима и додатним овлашћењима у дозволи и да користе права на основу посебних овлашћења садржаних у њој.

(б) Права из дозволе контролора летења обухватају права из дозволе студента контролора летења, како је утврђено у *ATCO.B.001(a)*.

(ц) Подносиоци захтева за прво издавање дозволе контролора летења морају да:

(1) имају дозволу студента контролора летења;

(2) имају завршен програм обуке за посебно овлашћење за локацију и успешно положене одговарајуће испите и процене у складу са захтевима прописаним у Делу *ATCO*, Поддео Д, Одељак 3;

(3) имају важеће лекарско уверење;

(4) докажу одговарајући ниво језичког знања у складу са захтевима који су прописани у *ATCO.B.030*.

(д) Потврђивање важења дозволе контролора летења се врши уписом једног или више овлашћења и релевантног додатног овлашћења, посебног овлашћења за локацију и посебног језичког овлашћења за које је обука била успешна.

(е) Ималац дозволе контролора летења који није започео да користи права неког од овлашћења у року од годину дана од датума издавања може једино да започне обуку у јединици контроле летења за то овлашћење након процене његове/њене претходне стручности, како би се утврдило да ли он/она испуњава захтеве релевантне за то овлашћење, коју спроводи организација за обуку која испуњава услове прописане у Анексу III (Део *ATCO.OR*) и која је сертификована да спроводи почетну обуку која је релевантна за то овлашћење, и након што испуни захтеве за обуком који произађу из ове процене.

ATCO.B.010 Овлашћења контролора летења

(а) Дозволе морају да садрже једно или више следећих овлашћења која показују врсту услуге коју је ималац дозволе овлашћен да пружа:

(1) овлашћење аеродромске контроле визуелне (*ADV*), које означава да је ималац дозволе стручан да пружа услугу контроле летења аеродромском саобраћају на аеродрому који нема објављене навигационе поступке за инструменталне доласке и одласке;

(2) овлашћење аеродромске контроле инструменталне (*ADI*), које означава да је ималац дозволе стручан да пружа услугу контроле летења аеродромском саобраћају на аеродрому који има објављене навигационе поступке за инструменталне доласке и одласке и мора да садржи најмање једно додатно овлашћење које је описано у *ATCO.B.015(a)*;

(3) овлашћење прилазне контроле процедуралне (*APP*), које означава да је ималац дозволе стручан да пружа услугу контроле летења ваздухопловима у доласку, одласку или прелету без коришћења надзорних уређаја;

(4) овлашћење прилазне контроле надзорне (*APS*), које означава да је ималац дозволе стручан да пружа услугу контроле летења ваздухопловима у доласку, одласку или прелету уз коришћење надзорног уређаја;

(5) овлашћење обласне контроле процедуралне (*ACP*), које означава да је ималац дозволе стручан да пружа услугу контроле летења ваздухопловима без коришћења надзорног уређаја;

(6) овлашћење обласне контроле надзорне (*ACS*), које означава да је ималац дозволе стручан да пружа услугу контроле летења ваздухопловима уз коришћење надзорног уређаја.

(б) Ималац овлашћења који је прекинуо коришћење права која су дата тим овлашћењем у периоду од четири или више узастопних година, може једино да започне обуку у јединици контроле летења за то овлашћење након процене претходне стручности, да би се утврдило да ли лице које је у питању и даље испуњава услове тог овлашћења, коју спроводи организација за обуку која испуњава захтеве који су прописани у Анексу III (Део *ATCO.OR*) и која је сертификована да спроводи обуку која је релевантна за то овлашћење, и након што испуни захтеве за обуком који произађу из ове процене.

ATCO.B.015 Додатна овлашћења

(а) Овлашћење аеродромске контроле инструменталне (*ADI*) мора да садржи најмање једно од следећих додатних овлашћења:

(1) додатно овлашћење контроле у ваздуху (*AIR*), које означава да је ималац дозволе стручан да пружа услугу контроле летења саобраћају у близини аеродрома и на полетно-слетној стази;

(2) додатно овлашћење за контролу кретања на земљи (*GMC*), које означава да је ималац дозволе стручан да пружа услугу контроле кретања на земљи;

(3) додатно овлашћење торањске контроле (*TWR*), које означава да је ималац стручан да пружа услугу контроле летења на аеродрому. Додатно овлашћење торањске контроле (*TWR*) обухвата права додатног овлашћења контроле у ваздуху (*AIR*) и додатног овлашћења за контролу кретања на земљи (*GMC*);

(4) додатно овлашћење контроле кретања на земљи са надзорном компонентом (*GMS*), које се даје уз додатно овлашћење за контролу кретања на земљи или додатно овлашћење торањске контроле, које означава да је ималац дозволе стручан да пружа услугу контроле кретања на земљи уз помоћ система за вођење по аеродромским површинама;

(5) додатно овлашћење аеродромске радарске контроле (*RAD*), које се издаје уз додатно овлашћење контроле у ваздуху или додатно овлашћење торањске контроле, и које означава да је ималац дозволе стручан да пружа услугу аеродромске контроле летења уз коришћење надзорног радара.

(б) Овлашћење прилазне контроле надзорне (*APS*) може да садржи најмање једно од следећих додатних овлашћења:

(1) додатно овлашћење за прецизни прилазни радар (*PAR*), које означава да је ималац дозволе стручан да пружа услугу прецизних прилаза са земље уз коришћење прецизног прилазног радара за ваздухоплове у завршном прилазу на полетно-слетну стазу;

(2) додатно овлашћење за прилаз по надзорном радару (*SRA*), које означава да је ималац дозволе стручан да пружа услугу непрецизних прилаза вођених са земље уз коришћење надзорног уређаја за ваздухоплове у завршном прилазу на полетно-слетну стазу;

(3) додатно овлашћење за терминалну контролу (*TCL*), које означава да је ималац дозволе стручан да пружа услуге контроле летења уз коришћење било ког надзорног уређаја за ваздухоплове који врше операције у завршној контролисаној области и/или суседним секторима.

(ц) Овлашћење обласне контроле процедуралне (*ACP*) може да садржи додатно овлашћење за океанску контролу (*OCN*), које означава да је ималац стручан да пружа услуге контроле летења ваздухопловима који врше операције у области океанске контроле.

(д) Овлашћење обласне контроле надзорне (*ACS*) може да садржи најмање једно од следећих додатних овлашћења:

(1) додатно овлашћење за терминалну контролу (*TCL*), које означава да је ималац дозволе стручан да пружа услуге контроле летења уз коришћење било ког надзорног уређаја за ваздухоплове

који врше операције у завршној контролисаној области и/или су-седним секторима;

(2) додатно овлашћење за океанску контролу (*OCN*), које означава да је ималац дозволе стручан да пружа услуге контроле летења ваздухопловима који врше операције у области океанске контроле.

ATCO.B.020 Посебна овлашћења за локацију

(а) На основу посебног овлашћења за локацију ималац дозволе има право да пружа услуге контроле летења на одређеном сектору, групи сектора и/или радним местима за које је одговорна јединица контроле летења која пружа услуге у ваздушном саобраћају.

(б) Подносиоци захтева за посебно овлашћење за локацију морају да имају успешно завршен програм обуке за посебно овлашћење за локацију, у складу са захтевима који су утврђени у Делу *ATCO*, Поддео Д, Одељак 3.

(ц) Подносиоци захтева за посебно овлашћење за локацију након замене дозволе која је наведена у *ATCO.A.010* морају, у складу са захтевима који су утврђени у тачки (б), да испуне захтеве из *ATCO.D.060*(ф).

(д) За контролоре летења који пружају услуге контроле летења ваздухопловима на пробном лету, надлежна власт може, уз захтеве који су утврђени у тачки (б), да утврди додатне захтеве које треба испунити.

(е) Посебна овлашћења за локацију важе у року који је дефинисан у процедурама одржавања стручности. Овај рок важења не сме да прекорачи три године.

(ф) Рок важења посебних овлашћења за локацију код првог издавања и обнове мора да започне најкасније 30 дана од датума успешне процене стручности.

(г) Посебна овлашћења за локацију се продужавају уколико је:

(1) подносилац захтева користио права из дозволе у минималном броју часова који је дефинисан у процедурама одржавања стручности;

(2) подносилац захтева завршио обуку освежења знања у току важења посебног овлашћења за локацију, у складу са процедурама одржавања стручности у јединици контроле летења;

(3) стручност подносиоца захтева процењена у складу са процедурама одржавања стручности у јединици контроле летења најраније три месеца пре датума истека посебног овлашћења за локацију.

(х) Под условом да су испуњени захтеви утврђени у тачки (г), посебна овлашћења за локацију се продужавају у периоду од три месеца пре датума истека важења. У оваквим случајевима рок важења се рачуна од датума истека.

(и) Уколико се посебно овлашћење за локацију продужи пре рока који је дат у тачки (х), његов рок важења започиње најкасније 30 дана од датума успешно извршене процене, под условом да су такође испуњени и захтеви у тач. (г)(1) и (г)(2).

(ј) Уколико рок важења посебног овлашћења за локацију истекне, ималац дозволе мора да успешно заврши програм обуке за посебно овлашћење за локацију, у складу са захтевима који су утврђени у Делу *ATCO*, Поддео Д, Одељак 3, како би се обновило то посебно овлашћење.

ATCO.B.025 Процедуре одржавања стручности у јединицама контроле летења

(а) Пружалац услуга у ваздушној пловидби мора да успостави процедуре одржавања стручности у јединицама контроле летења, које мора да одобри надлежна власт. Оне морају да обухвате најмање следеће елементе:

(1) рок важења посебног овлашћења за локацију у складу са *ATCO.B.020*(е);

(2) максималан континуиран период у ком права везана за посебно овлашћење за локацију нису коришћена у току његовог важења. Овај период не сме да прекорачи 90 календарских дана;

(3) минималан број часова рада за коришћење права везаних за посебно овлашћење за локацију у дефинисаном периоду, који не сме да прекорачи 12 месеци, за потребе *ATCO.B.020*(г)(1). За инструкторе за обуку на радном месту који користе права посебног овлашћења *OJT* време спровођења обуке може да обухвати максимум 50 % часова који су потребни за продужење посебног овлашћења за локацију;

(4) процедуре за случајеве када ималац дозволе не испуњава захтеве прописане у тач. (а)(2) и (3);

(5) процес за процену стручности, укључујући процену из предмета обуке за освежење знања у складу са *ATCO.D.080*(б);

(6) процес за спровођење испита из теоријског знања и разумевања, које је неопходно за коришћење права на основу овлашћења, додатних и посебних овлашћења;

(7) процес за утврђивање тема и подтема, циљева и метода континуиране обуке;

(8) минимално трајање и учесталост обуке освежења знања;

(9) процес за спровођење испита из теоријског знања и/или процене практичних вештина, које се стичу у току дообуке, укључујући пролазне оцене за испите;

(10) процес у случају неуспешног резултата на испиту или у току процене, укључујући процес подношења жалбе;

(11) квалификације, улоге и одговорности особља за обуку;

(12) процедуру којима се обезбеђује да инструктори практичне обуке вежбају технике обуке из процедура из којих намеравају да спроводе обуку, у складу са *ATCO.C.010*(б)(3) и *ATCO.C.030*(б)(3);

(13) процедуре за проглашавање и поступање у случајевима привремене неспособности за коришћење права из дозволе, као и за обавештавање надлежне власти у складу са *ATCO.A.015*(д);

(14) утврђивање евиденција које треба да се воде за континуирану обуку и процене, у складу са *ATCO.AR.B.015*;

(15) процес и разлоге за преиспитивање и измену и допуну процедура одржавања стручности у јединицама контроле летења и њихово достављање надлежној власти. Преиспитивање процедура одржавања стручности мора да се спроводи најмање једном сваке три године.

(б) Да би били усаглашени са захтевима који су прописани у тачки (а)(3), пружаоци услуга у ваздушној пловидби морају да воде евиденцију о броју часова коришћења права сваког имаоца дозволе на основу његовог/њеног посебног овлашћења за локацију радећи на секторима, групи сектора и/или радним местима у *ATC* јединицама и морају да доставе податке надлежним властима и имаоцу дозволе на захтев.

(ц) Код успостављања процедура наведених у тач. (а)(4) и (13), пружаоци услуга у ваздушној пловидби морају да обезбеде примену механизма који гарантују праведан третман имаоца дозвола у случајевима када се важење њихових додатних и посебних овлашћења не може продужити.

ATCO.B.030 Посебно језичко овлашћење

(а) Контролори летења и студенти контролори летења не смеју да користе права из дозвола ако немају важеће посебно језичко овлашћење из енглеског језика и, уколико је применљиво, из језика које захтева држава чланица из безбедносних разлога у *ATC* јединици, као што је објављено у Зборнику ваздухопловних информација. У посебном језичком овлашћењу морају да се наведу језик, ниво језичке стручности и рок важења.

(б) Ниво језичког знања се утврђује у складу са скалом за оцену која је прописана у Додатку 1 Анекса I.

(ц) Подносилац захтева за упис било ког посебног језичког овлашћења мора да докаже, у складу са скалом за оцену која је наведена у тачки (б), барем оперативни ниво (ниво четири) језичког знања.

Да би се ово урадило, подносилац захтева мора да:

(1) ефективно комуницира само у вербалном (телефонском/ радиотелефонском) контакту и контакту лицем у лице;

(2) прецизно и јасно комуницира о уобичајеним, конкретним темама и темама везаним за посао;

(3) користи одговарајуће комуникацијске стратегије за размену порука и да препознаје и разрешава неспоразуме у општем контексту или контексту везаном за посао;

(4) успешно и са релативном лакоћом савладава језичке изазове настале појавом потешкоћа или неочекиваним обртом догађаја који се појављују у оквиру рутинских радних ситуација или комуникацијског задатка са којим је на други начин упознат; и

(5) користи дијалект или акценат који је разумљив за ваздухопловну заједницу.

(д) Изузетно од тачке (ц), пружалац услуга у ваздушној пловидби може да захтева напредни ниво (ниво пет) скале за процену језичког знања која је прописана у Додатку 1 Анекса I, у случају када оперативне околности појединачног овлашћења или додатног

и посебног овлашћења захтевају виши ниво језичког знања из безбедносних разлога. Овакав захтев мора да буде недискриминаторан, пропорционалан, транспарентан и објективно оправдан од стране пружаоца услуга у ваздушној пловидби, који жели да примени виши ниво језичког знања и мора да га одобри надлежна власт.

(е) Језичко знање се доказује сертификатом који потврђује резултат процене.

ATCO.B.035 Рок важења посебног језичког овлашћења

(а) Рок важења посебног језичког овлашћења, у зависности од нивоа који је утврђен у складу са Додатком 1 Анекса II је:

(1) за оперативни ниво (ниво четири), три године од датума процене; или

(2) за напредни ниво (ниво пет), шест година од датума процене;

(3) за експертски ниво (ниво шест):

(i) девет година од датума процене, за енглески језик;

(ii) неограничено, за сваки други језик који је наведен у *ATCO.B.030(a)*.

(б) Рок важења посебних језичких овлашћења код првог издавања и обнове започиње најкасније 30 дана од датума када је спроведена успешна процена језичког знања.

(ц) Посебна језичка овлашћења се продужавају након успешне процене језичког знања, која мора да се спроведе у периоду од три месеца пре истека рока важења. У оваквим случајевима рок важења се рачуна од датума истека важења.

(д) Уколико се посебно језичко овлашћење продужи пре периода који је наведен у тачки (ц), рок важења почиње најкасније 30 дана од дана када је спроведена успешна процена језичког знања.

(е) Када рок важења посебног језичког овлашћења истекне, ималац дозволе мора да успешно заврши процену језичког знања како би обновио/ла то овлашћење.

ATCO.B.040 Процена језичког знања

(а) Доказивање језичког знања се врши кроз метод процене одобрен од надлежне власти, који мора да садржи:

(1) процес на основу ког се врши процена;

(2) квалификацију процењивача;

(3) процедуру подношења жалби.

(б) Тела за процену стручности морају да буду усаглашена са захтевима које су успоставиле надлежне власти у складу са *ATCO.ARA.010*.

ATCO.B.045 Обука из језика

(а) Пружаоци услуга у ваздушној пловидби морају да обезбеде обуку из језика за одржавање потребног нивоа језичког знања контролора летења за:

(1) имаоце посебног језичког овлашћења на оперативном нивоу (ниво четири);

(2) имаоце дозволе који немају могућност да редовно примењују своје вештине како би одржавали своје језичке вештине.

(б) Обука из језика такође може да се спроводи у облику континуиране обуке.

ПОДДЕО Ц

ЗАХТЕВИ ЗА ИНСТРУКТОРЕ И ПРОЦЕЊИВАЧЕ

ОДЕЉАК 1

Инструктори

ATCO.C.001 Инструктори теоријске обуке

(а) Теоријску обуку спровode само одговарајуће квалификовани инструктори.

(б) Инструктор теоријске обуке је одговарајуће квалификован ако он/она:

(1) има дозволу контролора летења и/или има професионалне квалификације које одговарају предмету који предаје и/или је доказао/ла одговарајуће знање и искуство организацији за обуку;

(2) је доказао/ла способности за спровођење теоријске обуке организацији за обуку.

ATCO.C.005 Инструктори практичне обуке

Лице може да спроводи практичну обуку само ако има дозволу контролора летења са посебним овлашћењем инструктора за обуку на радном месту (*OJTI*) или посебним овлашћењем инструктора за спровођење обуке на синтетичком уређају за обуку (*STD1*).

ATCO.C.010 Права инструктора за обуку на радном месту (*OJTI*)

(а) Имаоци посебног овлашћења *OJTI* имају право да спровode практичну обуку и надзор над оперативним радним местима за које имају важеће посебно овлашћење за локацију и на синтетичком уређају за обуку у овлашћењима која имају.

(б) Имаоци посебног овлашћења *OJTI* могу да користе права на основу посебног овлашћења само уколико су:

(1) користили права на основу овлашћења у ком ће спроводити обуку најмање две године;

(2) користили права важећег посебног овлашћења за локацију, на основу ког ће спроводити обуку, непосредно пре спровођења обуке најмање шест месеци;

(3) вежбали вештине спровођења обуке из процедура из којих треба да спровode обуку.

(ц) Надлежна власт може да смањи период од две године који је наведен у тачки (б)(1) на најмање једну годину када то захтева организација за обуку.

ATCO.C.015 Захтев за посебно овлашћење инструктора за обуку на радном месту

Подносиоци захтева за издавање посебног овлашћења *OJTI* морају:

(а) да имају дозволу контролора летења са важећим посебним овлашћењем за локацију;

(б) да су користили права из дозволе контролора летења најмање две године непосредно пре подношења захтева. Надлежна власт може да скрати овај период на најмање једну годину када то захтева организација за обуку; и

(ц) да су, у току године која претходи подношењу захтева, успешно завршили програм обуке из техника практичне обуке, у току ког се предавало и одговарајуће процењивало потребно знање и педагошке вештине.

ATCO.C.020 Важење посебног овлашћења инструктора за обуку на радном месту

(а) Посебно овлашћење *OJTI* важи три године.

(б) Посебно овлашћење *OJTI* се може продужити након успешно завршене обуке освежења знања из практичних вештина у току важења посебног овлашћења *OJTI*, под условом да су испуњени захтеви *ATCO.C.015(a)* и (б).

(ц) Ако је посебно овлашћење *OJTI* истекло, оно може да се обнови након:

(1) освежења знања из вештина практичне обуке; и

(2) успешне процене стручности инструктора практичне обуке у години која претходи подношењу захтева за обнову, под условом да су испуњени захтеви *ATCO.C.015(a)* и (б).

(д) У случају првог издавања и обнове, период важења посебног овлашћења *OJTI* почиње најкасније 30 дана од датума успешне процене.

(е) Ако захтеви *ATCO.C.015(a)* и (б) нису испуњени, посебно овлашћење *OJTI* се може заменити посебним овлашћењем *STD1*, под условом да је обезбеђена усаглашеност са захтевима *ATCO.C.040(b)* и (ц).

ATCO.C.025 Привремена *OJTI* ауторизација

(а) Када усаглашеност са захтевима прописаним у *ATCO.C.010(b)(2)* није могућа, надлежна власт може да изда привремену *OJTI* ауторизацију, на основу безбедносне анализе пружаоца услуга у ваздушној пловидби.

(б) Привремена *OJTI* ауторизација из тачке (а) може да се изда имаоцу важећег посебног овлашћења *OJTI*, које је издато у складу са *ATCO.C.015*.

(ц) Привремена *OJTI* ауторизација из тачке (а) се ограничава на обуку која треба да обухвати посебне ситуације и њено важење не сме да прекорачи годину дана или рок важења посебног овлашћења *OJTI* које је издато у складу са *ATCO.C.015*, у зависности од тога шта истиче раније.

ATCO.C.030 Права инструктора за обуку на синтетичком уређају (STDI)

(а) Имаоци посебног овлашћења *STDI* се овлашћују да спроводе практичну обуку на синтетичким уређајима за обуку:

- (1) за предмете практичне природе у току почетне обуке;
- (2) за обуку у јединици контроле летења која није *OJT*; и
- (3) за континуирану обуку.

Када *STDI* спроводи *pre-OJT*, мора да има или је имао/ла одговарајуће посебно овлашћење за локацију.

(б) Имаоци посебног *STDI* овлашћења могу да користе права тог овлашћења само уколико:

- (1) имају најмање две године искуства у овлашћењу за које ће спроводити обуку;
- (2) су доказали знање из важеће оперативне праксе;
- (3) су вежбали технике обуке из процедура из којих намеравају да спроводе обуку.

(ц) Изузетно од тачке (б)(1)

(1) за потребу основне обуке свако овлашћење се сматра одговарајућим;

(2) за потребу обуке за овлашћење, обуку за посебне и одабране оперативне задатке може да спроводи *STDI* који/а има овлашћење које је релевантно за тај посебан и одабран оперативни задатак.

ATCO.C.035 Захтев за посебно овлашћење инструктора за обуку на синтетичком уређају за обуку

Подносиоци захтева за издавање посебног овлашћења *STDI* су морали:

(а) да користе права из дозволе контролора летења у било ком овлашћењу најмање две године; и

(б) да, у току године која претходи подношењу захтева, успешно заврше програм обуке из техника практичне обуке, у току које су предавани потребно знање и педагошке вештине, уз коришћење теоријских и практичних метода и да су одговарајуће процењени.

ATCO.C.040 Важење посебног овлашћења инструктора за обуку на синтетичком уређају за обуку

(а) Посебно овлашћење *STDI* важи три године.

(б) Посебно овлашћење *STDI* се може у току његовог важења продужити након успешно завршене обуке освежења знања из вештина практичне обуке и постојеће оперативне праксе у току његовог важења.

(ц) Уколико посебно овлашћење *STDI* истекне, може да се обнови на основу:

(1) завршене обуке освежења знања из вештина практичне обуке и постојеће оперативне праксе; и

(2) успешно спроведене процене стручности инструктора практичне обуке,

у току године која претходи подношењу захтева за обнову.

(д) У случају првог издавања и обнове, период важења посебног овлашћења *STDI* започиње најкасније 30 дана од датума успешно спроведене процене.

ОДЕЉАК 2.

Процењивачи

ATCO.C.045 Права процењивача

(а) Процене спроводи само лице које има посебно овлашћење процењивача.

(б) Имаоци посебног овлашћења процењивача су овлашћени да спроводе процене:

(1) у току почетне обуке за издавање дозволе студента контролора летења или за издавање новог овлашћења и/или додатног овлашћења, према потреби;

(2) претходне стручности за потребе *ATCO.B.001*(д) и *ATCO.B.010*(б);

(3) студената контролора летења за издавање посебног овлашћења за локацију и додатних овлашћења, према потреби;

(4) контролора летења за издавање посебног овлашћења за локацију и додатних овлашћења, уколико је применљиво, као и за продужење и обнову посебног овлашћења за локацију;

(5) подносилаца захтева за инструктора практичне обуке или подносилаца захтева за процењиваче када је обезбеђена испуњеност захтева из тачака (д)(2) до (4).

(ц) Имаоци посебног овлашћења процењивача користе права овлашћења, само уколико:

(1) имају најмање две године искуства у овлашћењу и додатном овлашћењу(има) за која ће вршити процене; и

(2) су доказали знање постојеће оперативне праксе.

(д) Уз захтеве који су прописани у тачки (ц), имаоци посебног овлашћења процењивача користе права тог овлашћења само:

(1) за процене на основу којих се издаје, продужава и обнавља посебно овлашћење за локацију, уколико су такође имали посебно овлашћење за локацију које је повезано са проценом у периоду од најмање годину дана пре подношења пријаве.

(2) за процене стручности подносиоца захтева за издавање или обнову посебног овлашћења *STDI*, уколико имају посебно овлашћење *STDI* или *OJT* и уколико су користили права на основу тог овлашћења најмање три године.

(3) за процену стручности подносиоца захтева за издавање или обнову посебног овлашћења *OJT*, уколико имају посебно овлашћење *OJT* и уколико су користили права дата тим овлашћењем најмање три године.

(4) за процену стручности подносиоца захтева за издавање или обнову посебног овлашћења процењивача, уколико су користили права посебног овлашћења процењивача најмање три године.

(е) Када врши процену за потребу издавања и обнове посебног овлашћења за локацију, и за осигурање надзора на оперативном радном месту, процењивач мора такође да има посебно овлашћење *OJT*, или мора да буде присутан *OJT* који има важеће посебно овлашћење за локацију, које је повезано са проценом.

ATCO.C.050 Лични интереси

Процењивачи не смеју да врше процене кад год може да постоји утицај на њихову објективност.

ATCO.C.055 Захтев за посебно овлашћење процењивача

Подносиоци захтева за издавање посебног овлашћења процењивача су морали:

(а) да користе права из дозволе контролора летења најмање две године;

(б) да у току године која претходи подношењу захтева успешно заврше програм обуке за процењивача, у току ког се предавало и на одговарајући начин процењивало потребно знање и вештине, уз коришћење теоријских и практичних метода.

ATCO.C.060 Важење посебног овлашћења процењивача

(а) Посебно овлашћење процењивача важи три године.

(б) Посебно овлашћење процењивача се може продужити у току његовог важења након успешно завршене обуке освежења знања из вештина процене и постојеће оперативне праксе у току његовог важења.

(ц) Уколико посебно овлашћење процењивача истекне, може се обновити након:

(1) завршене обуке освежења знања из вештина процене и постојеће оперативне праксе; и

(2) успешне процене стручности процењивача, у години која претходи подношењу захтеву за обнову.

(д) У случају првог издавања и обнове, рок важења посебног овлашћења процењивача започиње најкасније 30 дана од датума успешно спроведене процене.

ATCO.C.065 Привремена ауторизација процењивача

(а) Када усаглашеним са захтевима који су прописани у *ATCO.C.045*(д)(1) није могућа, надлежна власт може да овласти имаоце посебног овлашћења процењивача која су издата у складу са *ATCO.C.055* да изврше процене наведене у *ATCO.C.045*(б)(3) и (4), како би обухватили посебне ситуације или обезбедили независност процене, под условом да су испуњени захтеви утврђени у тач. (б) и (ц).

(б) У циљу обухватања посебних ситуација, имаоца посебног овлашћења процењивача мора такође да има посебно овлашћење за локацију са пратећим овлашћењем и, уколико је применљиво, додатним овлашћењем, које је релевантно за процену, најмање годину дана пре подношења пријаве. Ауторизација се ограничава на процене које су неопходне да би се обухватиле посебне ситуације и не сме да прекорачи годину дана или рок важења посебног овлашћења процењивача које је издато у складу са *ATCO.C.055*, у зависности од тога шта истиче раније.

(ц) У циљу обезбеђења независности процене због периодичности, ималац посебног овлашћења процењивача такође мора да има посебно овлашћење за локацију са пратећим овлашћењем и, уколико је применљиво, додатним овлашћењем, које је релевантно за процену, најмање годину дана пре подношења пријаве. Рок важења ауторизације утврђује надлежна власт, али не сме да прекорачи рок важења посебног овлашћења процењивача које је издато у складу са *ATCO.C.055*.

(д) За издавање привремене ауторизације процењивача из разлога који су наведени у тач. (б) и (ц), надлежна власт може да захтева да јој пружала услуга у ваздушној пловидби достави безбедносну анализу.

ПОДДЕО Д

ОБУКА КОНТРОЛОРА ЛЕТЕЊА

ОДЕЉАК 1.

Општи захтеви

ATCO.D.001 Циљеви обуке контролора летења

Обука контролора летења мора да обухвати целокупност програма теоријске обуке, практичне вежбе, укључујући симулацију и обуку на радном месту која је потребна да би се стекле и одржавале вештине за пружање безбедних, редовних и експедитивних услуга контроле летења.

ATCO.D.005 Врсте обуке контролора летења

(а) Обука контролора летења се састоји од следећих врста обуке:

(1) почетне обуке, чији је резултат издавање дозволе студента контролора летења или издавање новог овлашћења и, уколико је применљиво, додатног овлашћења, под условом да је:

(i) „основна обука”: теоријска и практична обука дизајнирана да пружи основно знање и практичне вештине које се односе на основне оперативне процедуре;

(ii) „обука за овлашћење”: теоријска и практична обука дизајнирана да пружи знање и практичне вештине које се односе на одређено овлашћење и, уколико је применљиво, додатно овлашћење;

(2) обуке у јединици контроле летења, чији је резултат издавање дозволе контролора летења, издавање додатног овлашћења, потврђивање важења овлашћења или додатног, односно додатних овлашћења и/или издавање или обнова посебног овлашћења за локацију. Обука обухвата следеће фазе:

(i) фазу прелазне обуке, дизајнирану примарно за пружање знања и разумевање оперативних процедура, које су карактеристичне за одређену локацију и аспеката који су карактеристични за задатке; и

(ii) фазу обуке на радном месту, која је завршна фаза обуке у јединици контроле летења у току које се претходно стечене рутине и вештине обједињавају у практичном раду, под надзором квалификованог инструктора за обуку на радном месту у живом саобраћају.

(iii) уз тач. (i) и (ii), за посебно овлашћење за локацију које захтева владање ситуацијама сложеног и густог саобраћаја, потребна је фаза припремне обуке како би се унапредиле претходно стечене рутине и вештине везане за овлашћење и како би се извршила припрема за ситуације у живом саобраћају, које се могу појавити у тој јединици.

(3) континуиране обуке, дизајниране за одржавање важења овлашћења у дозволи, која се састоји од:

(i) обуке освежења знања;

(ii) дообуке, када је релевантно.

(б) Уз врсте обука које су наведене у тачки (а), контролори летења могу да похађају следеће врсте обука:

(1) обуку за инструкторе практичне обуке, за издавање, продужење или обнову посебног овлашћења *OJT* или *STDI*;

(2) обуку процењивача, за издавање, продужење или обнову посебног овлашћења процењивача.

ОДЕЉАК 2.

Захтеви за почетну обуку

ATCO.D.010 Садржај почетне обуке

(а) Почетна обука, намењена за полазника обуке за дозволу студента контролора летења или за издавање новог овлашћења и/

или, уколико је применљиво, додатног овлашћења, мора да се састоји од:

(1) основне обуке, која обухвата све предмете, теме и подтеме које су садржане у Додатку 2 Анекса I; и

(2) обуке за овлашћење, која обухвата предмете, теме и подтеме за најмање једно од следећег:

(i) овлашћење аеродромске контроле визуелне – *ADV*, које је дефинисано у Додатку 3 Анекса I;

(ii) овлашћење аеродромске контроле инструменталне за торањ – *ADI (TWR)*, које је дефинисано у Додатку 4 Анекса I;

(iii) овлашћење прилазне контроле процедуралне – *APP*, које је дефинисано у Додатку 5 Анекса I;

(iv) овлашћење обласне контроле процедуралне – *ACP*, које је дефинисано у Додатку 6 Анекса I;

(v) овлашћење прилазне контроле надзорне – *APS*, које је дефинисано у Додатку 7 Анекса I;

(vi) овлашћење обласне контроле надзорне – *ACS*, које је дефинисано у Додатку 8 Анекса I;

(б) Обука намењена за ново овлашћење мора да се састоји из предмета, тема и подтема које су применљиве на барем једно од овлашћења која су успостављена у тачки (а)(2).

(ц) Обука намењена за поновно активирање овлашћења после неуспешне процене претходне стручности у складу са *ATCO.B.010*(б), мора да буде прилагођена резултату процене.

(д) Обука намењена за додатно овлашћење осим оних која су наведена у *ATCO.B.015*(а)(3), мора да се састоји из предмета, тема и подтема које су дизајниране од стране организације за обуку и мора да буде одобрена као део програма обуке.

(е) Основна и/или обука за овлашћење се може допунити предметима, темама и подтемама које су додатне или специфичне за функционални блок ваздушног простора (*FAB*) или националне услове.

ATCO.D.015 План почетне обуке

Организација за обуку мора да успостави план почетне обуке који мора да одобри надлежна власт. Мора да садржи најмање:

(а) садржај програма почетне обуке која се спроводи у складу са *ATCO.D.010*;

(б) структуру почетне обуке која се спроводи у складу са *ATCO.D.020*(б);

(ц) процес за спровођење програма почетне обуке;

(д) методе обуке;

(е) минимално и максимално време трајања програма почетне обуке;

(ф) у погледу *ATCO.D.010*(б), у процесу прилагођавања програма почетне обуке, мора да се узме у обзир успешно завршен програм основне обуке;

(г) процес за спровођење испита и процена у складу са *ATCO.D.025* и *ATCO.D.035*, као и циљеве учинка у складу са *ATCO.D.030* и *ATCO.D.040*;

(х) квалификације, улоге и одговорности особља за обуку;

(и) процес за рани прекид обуке;

(ј) процес подношења жалби;

(к) утврђивање евиденција које треба да се воде за почетну обуку;

(л) процес и разлоге за преиспитивање и измену и допуну плана почетне обуке и његово достављање надлежној власти. Преиспитивање плана почетне обуке мора да се врши најмање једном сваке три године.

ATCO.D.020 Програми основне обуке и обуке за овлашћење

(а) Основна обука и обука за овлашћење морају да се спровode као посебни или обједињени програми обуке.

(б) Програме основне обуке и обуке за овлашћење или обједињен програм почетне обуке морају да израде и спровode организације за обуку и мора да их одобри надлежна власт.

(ц) Када се почетна обука спроводи као обједињен програм обуке, мора да постоји јасна разлика између испита и процена за:

(1) основну обуку; и

(2) обуку за свако овлашћење.

(д) Успешан завршетак почетне обуке или обуке за овлашћење за издавање новог овлашћења се доказује помоћу сертификата који издаје организација за обуку.

(е) Успешан завршетак основне обуке се доказује помоћу сертификата који издаје организација за обуку, на захтев полазника обуке.

ATCO.D.025 Испити и процене код основне обуке

(а) Програми основне обуке морају да обухвате теоријски испит и процену.

(б) Пролозна оцена код теоријског испита се даје полазнику обуке који оствари минимум 75 % од укупног броја бодова који се додељују за тај испит.

(ц) Процена циљева учинка као што је наведено у *ATCO.D.030*, се мора спроводити на тренажеру за део задатка или симулатору.

(д) Пролозна оцена код процене се додељује полазнику обуке који доследно докаже потребан учинак као што је наведено у *ATCO.D.030* и покаже понашање које је неопходно за безбедне операције у оквиру пружања услуге контроле летења.

ATCO.D.030 Циљеви учинка основне обуке

Процена мора да обухвати евалуацију следећих циљева учинка:

(а) провера и коришћење уређаја и система на радном месту;

(б) развијање и одржавање свести о ситуацији, праћењем саобраћаја и идентификовањем ваздухоплова, када је применљиво;

(ц) праћење и ажурирање приказа података о лету;

(д) одржавање континуираног слушања на одговарајућој фреквенцији;

(е) издавање одговарајућих одобрења, инструкција и информација саобраћају;

(ф) коришћење одобрене фразеологије;

(г) ефикасна комуникација;

(х) примена раздвајања;

(и) примена координације према потреби;

(ј) примена прописаних процедура за симулирани ваздушни простор;

(к) откривање потенцијалних конфликта између ваздухоплова;

(л) давање приоритета активностима;

(м) одабир одговарајућих метода раздвајања.

ATCO.D.035 Испити и процене код обуке за овлашћење

(а) Програми обуке за овлашћење морају да обухвате теоријски испит и процену.

(б) Пролозна оцена код теоријског испита се додељује полазнику обуке који је остварио минимум 75 % од укупног броја бодова који се додељују за тај испит.

(ц) Процена мора да се заснива на циљевима учинка обуке за овлашћење који су описани у *ATCO.D.040*.

(д) Процена мора да се спроводи на симулатору.

(е) Пролозна оцена се додељује полазнику обуке који доследно докаже потребан учинак који је описан у *ATCO.D.040* и који показује понашање, које је потребно за безбедне операције у оквиру пружања услуге контроле летења.

ATCO.D.040 Циљеви учинка обуке за овлашћење

(а) Циљеви учинка обуке за овлашћење и задаци циљева учинка морају да се дефинишу за сваки програм обуке за овлашћење.

(б) На основу циљева учинка обуке за овлашћење мора да се захтева од полазника обуке да:

(1) докаже способност управљања ваздушним саобраћајем на начин који осигурава безбедне, редовне и експедитивне услуге; и

(2) влада ситуацијама сложеног и густог саобраћаја.

(ц) Уз тачку (б), циљеви учинка код обуке за овлашћење, за овлашћење аеродромске контроле визуелне (*ADI*) и аеродромске контроле инструменталне (*ADI*) морају да обезбеде да полазници обуке:

(1) управљају радним оптерећењем и пружају услуге контроле летења у оквиру дефинисаног простора надлежности; и

(2) примењују технике контроле на аеродрому и оперативне процедуре за аеродромски саобраћај.

(д) Уз тачку (б), учинак код обуке за овлашћење, за овлашћење прилазне контроле процедуралне мора да обезбеди да полазници обуке:

(1) управљају радним оптерећењем и пружају услуге контроле летења у оквиру дефинисане надлежности прилазне контроле летења; и

(2) примењују прилазну контролу процедуралну, технике планирања и оперативне процедуре ваздухопловима у доласку, на чекању, у одласку и у прелету.

(е) Уз тачку (б), циљеви учинка код обуке за овлашћење, за овлашћење прилазне контроле процедуралне морају да обезбеде да полазници обуке:

(1) управљају радним оптерећењем и пружају услуге контроле летења у оквиру дефинисане надлежности прилазне контроле летења; и

(2) примењују прилазну контролу надзорну, технике планирања и оперативне процедуре ваздухопловима у доласку, на чекању, у одласку и у прелету.

(ф) Уз тачку (б), циљеви учинка код обуке за овлашћење, за овлашћење обласне контроле процедуралне морају да обезбеде да полазници обуке:

(1) управљају радним оптерећењем и пружају услуге контроле летења у оквиру дефинисане надлежности обласне контроле летења; и

(2) примењују прилазну контролу процедуралну, технике планирања и оперативне процедуре саобраћају у зони обласне контроле летења.

(г) Уз тачку (б), циљеви учинка код обуке за овлашћење, за овлашћење обласне контроле надзорне морају да обезбеде да полазници обуке:

(1) управљају радним оптерећењем и пружају услуге контроле летења у оквиру дефинисане надлежности обласне контроле летења; и

(2) примењују обласну контролу надзорну, технике планирања и оперативне процедуре саобраћају у зони обласне контроле летења.

ОДЕЉАК 3.

Захтеви за обуку у јединицама контроле летења

ATCO.D.045 Садржај обуке у јединици контроле летења

(а) Обука у јединици контроле летења мора да се састоји од програма обуке за свако посебно овлашћење за локацију које је успостављено у *ATC* јединици, као што је дефинисано у плану обуке јединице контроле летења.

(б) Организације за обуку морају да израде и спровode програм, односно програме обуке за посебно овлашћење за локацију у складу са *ATCO.D.060* који мора да одобри надлежна власт.

(ц) Обука у јединици контроле летења мора да обухвати:

(1) оперативне процедуре;

(2) аспекте специфичне за задатке;

(3) неуобичајене и ванредне ситуације; и

(4) људске факторе.

ATCO.D.050 Предуслови за обуку у јединици контроле летења

Обуку у јединици контроле летења могу да започну само лица која су имаоци:

(а) дозволе студента контролора летења са одговарајућим овлашћењем и, уколико је применљиво, додатним овлашћењем; или

(б) дозволе контролора летења са одговарајућим овлашћењем и, уколико је применљиво, додатним овлашћењем; под условом да су испуњени захтеви утврђени у *ATCO.B.001*(д) и *ATCO.B.010*(б).

ATCO.D.055 План обуке у јединици контроле летења

(а) Организација за обуку мора да успостави план обуке у јединици контроле летења за сваку *ATC* јединицу, који мора да одобри надлежна власт.

(б) План обуке у јединици контроле летења мора да садржи најмање:

(1) овлашћења и додатна овлашћења за која се обука спроводи;

(2) структуру обуке у јединици контроле летења;

(3) списак програма обуке за посебно овлашћење за локацију, у складу са *ATCO.D.060*;

(4) процес за спровођење програма обуке за посебно овлашћење за локацију;

(5) методе обуке;

(6) минимално трајање програма обуке за посебно овлашћење за локацију;

(7) процес за прилагођавање програма обуке за посебно овлашћење за локацију, како би се узела у обзир стечена овлашћења и/

или додатна овлашћења и искуство полазника обуке, када је релевантно;

(8) процес за доказивање теоријског знања и разумевања у складу са *ATCO.D.065*, укључујући број, учесталост и тип, као и пролазне оцене за испите, које морају да износе минимум 75% од укупног броја бодова који се додељују за ове испите;

(9) процесе за процену у складу са *ATCO.D.070*, укључујући број и учесталост процена;

(10) квалификације, улоге и одговорности особља за обуку;

(11) процес за рани прекид обуке;

(12) процес подношења жалби;

(13) утврђивање евиденција које морају да се воде у складу са специфичностима обуке у јединици контроле летења;

(14) списак утврђених неуобичајених и ванредних ситуација које су специфичне за свако посебно овлашћење за локацију;

(15) процес и разлоге за преиспитивање и измену и допуну плана обуке у јединици контроле летења и његово достављање надлежној власти. Преиспитивање плана обуке у јединици контроле летења мора да се врши најмање једном сваке три године.

ATCO.D.060 Програм обуке за посебно овлашћење за локацију

(а) Програм обуке за посебно овлашћење за локацију мора да представља комбинацију релевантних фаза обуке у јединици контроле летења за издавање или обнову посебног овлашћења за локацију у дозволи. Сваки програм обуке мора да садржи:

(1) фазу прелазне обуке;

(2) фазу обуке на радном месту.

Фаза припремне обуке мора да буде обухваћена, уколико је потребно, у складу са *ATCO.D.005(a)(2)*.

(б) Фазе обуке у јединици контроле летења које су наведене у тачки (а), морају да се спроводе посебно или на обједињен начин.

(ц) Програми обуке за посебно овлашћење за локацију морају да дефинишу програм и циљеве учинка у складу са *ATCO.D.045(ц)*, и морају да се спроводе у складу са планом обуке у јединици контроле летења.

(д) Програми обуке за посебно овлашћење за локацију који прихватају обуку за додатно овлашћење(а) у складу са *ATCO.B.015*, морају да се допуњавају додатном обуком која омогућава стицање одређених вештина за додатно овлашћење.

(е) Обука која је намењена за додатно овлашћење које се разликује од додатног овлашћења које је наведено у *ATCO.B.015(a)(3)*, мора да се састоји од предмета, циљева предмета, тема и подтема које је развила организација за обуку и која је одобрена као део програма обуке.

(ф) Програми обуке за посебно овлашћење за локацију који се похађају након замене дозвола морају да се прилагоде, како би обухватили елементе почетне обуке који су специфични за функционални блок ваздушног простора или националне услове.

ATCO.D.065 Доказивање теоријског знања и разумевања Теоријско знање и разумевање се доказује полагањем испита.

ATCO.D.070 Процене у току програма обуке за посебно овлашћење за локацију

(а) Процена полазника обуке мора да се спроводи у оперативном окружењу, у нормалним оперативним условима, најмање једном на крају обуке на радном месту.

(б) Када програм обуке за посебно овлашћење за локацију садржи припремну фазу обуке, вештине полазника обуке морају да се процењују на синтетичком уређају за обуку, најмање на крају ове фазе.

(ц) Изузетно од тачке (а), синтетички уређај за обуку може да се користи у току процене за посебно овлашћење за локацију, да би се у току процене доказала примена увежбаних процедура, које се нецсрећу у оперативним условима у току процене.

ОДЕЉАК 4.

Захтеви за континуирану обуку

ATCO.D.075 Континуирана обука

Континуирана обука мора да се састоји од програма обуке освежења знања и програма дообуке и мора да се спроводи у складу са захтевима који су садржани у процедурама одржавања стручности у јединицама контроле летења, у складу са *ATCO.B.025*.

ATCO.D.080 Обука освежења знања

(а) Организација за обуку мора да изради и спроводи програм обуке освежења знања, које мора да одобри надлежна власт.

(б) Обука освежења знања мора да буде дизајнирана да преиспита, ојача или унапреди постојеће знање и вештине контролора летења, како би се осигурао безбедан, редован и експедитивни проток ваздушног саобраћаја и мора да садржи најмање:

(1) обуку из стандардне праксе и процедура, уз коришћење одобрене фразеологије и ефикасне комуникације;

(2) обуку из неуобичајених и ванредних ситуација, уз коришћење одобрене фразеологије и ефикасне комуникације; и

(3) обуку из људских фактора.

(ц) Мора да се дефинише програм обуке освежења знања, а тамо где се предметом освежавају вештине контролора летења, морају такође да се израде циљеви учинка.

ATCO.D.085 Дообука

(а) Организације за обуку морају да развију и спроводе програм дообуке, који мора да одобри надлежна власт.

(б) Организације за обуку морају да израде дообуку која треба да обезбеди знања и вештине који одговарају промени у оперативним условима, када се на основу безбедносне процене промене закључи да постоји потреба за оваквом обуком.

(ц) Програми дообуке морају да обухвате утврђене:

(1) одговарајуће методе обуке и трајање програма обуке, узимајући у обзир природу и обим промене; и

(2) методе испита и/или процена за дообуку.

(д) Дообука мора да се спроведе пре коришћења права из дозволе контролора летења у промењеним оперативним условима.

ОДЕЉАК 5.

Обука инструктора и процењивача

ATCO.D.090 Обука инструктора практичне обуке

(а) Организација за обуку мора да изради и спроводи обуку инструктора практичне обуке, која мора да се састоји од:

(1) програма обуке из техника практичне обуке за *OJT* и/или *STDI*, укључујући процену;

(2) програма обуке освежења знања из вештина практичне обуке;

(3) методе за процену стручности инструктора практичне обуке.

(б) Програме обуке и методе процене наведене у тачки (а) мора да одобри надлежна власт.

ATCO.D.095 Обука процењивача

(а) Организације за обуку морају да израде и спроводе обуку процењивача која мора да се састоји од:

(1) програма обуке процењивача, укључујући процену;

(2) програма обуке освежења знања из вештина процене;

(3) методе за процену стручности процењивача.

(б) Програме обуке и метод процене који су наведени у тачки (а), мора да одобри надлежна власт.

Додатак I Анекса I

СКАЛА ОЦЕНЕ ЈЕЗИЧКОГ ЗНАЊА – ЗАХТЕВИ ЗА СТРУЧНОСТ ИЗ ЈЕЗИКА

Скала оцене језичког знања: експертски, оперативни и напредни ниво

Ниво	Изговор	Структура	Фонд речи	Тачност изговора	Разумевање	Комуникација
Експертски 6	Користи дијалект и/или акценат разумљив за надухотловне кориснике.	Релевантне граматичке структуре и модели реченица су одређени језичким функцијама које одговарају захтеву.	Фонд речи и прецизност су довољни за успешну комуникацију код различитих и познатих тема. Фонд речи је адекватан, нијансиран и осетљив на избор речи.	Може да говори опширно, течно, без напора. Мена темпо говора ради стилиских ефеката, нпр. да би истакао појединости. Користи спонтано одговарајуће реченичне маркере и везнике.	Разумевање је конзистентно прецизно у готово сваком контексту и обухвата разумљиве лингвистичких и културолошких финеса.	Комуницира с лакоћом у готово свим ситуацијама. Осетљив је на вербалне и невербалне знакове, и реагује на њих одговарајуће.
Напредни 5	Изговор, акценат, ритам и интонација, након су можда утврђеним првом језика или регионалне варијанте, ретко утичу на лакоћу разумевања.	Основне граматичке структуре и модели реченица су конзистентно добро контролисани. Постоји покушај у употребе сложених структура али уз грешке које понекад утичу на значење.	Фонд речи и прецизност су довољни за успешну комуникацију код општих, конкретних и стручних тема. Парафразира конзистентно и успешно. Фонд речи је понекад идиоматски.	Може да говори опширно, с релативном лакоћом о познатим темама, али не може да мена темпо говора као стилово средство. Може да користи одговарајуће реченичне маркере или везнике.	Разумевање је прецизно код општих, конкретних и стручних тема и углавном прецизно када се говорник суочава са лингвистичким или ситуацијским проблемом или неочекиваним обртом догађаја. Може да разуме низ говорних варијанти (дијалект и/или акценат) или изборе речи.	Одговори су тренутни, одговарајући и информативни. Ефикасно контролише однос говорника/слушалац.
Оперативни 4	Изговор, акценат, ритам и интонација су под утицајем првог језика или регионалне варијанте, али само понекад утичу на лакоћу разумевања.	Основне граматичке структуре и модели реченица се користе креативно и обично су добро контролисани. Могу да се појаве грешке, посебно у вишедним или неочекиваним околностима, али ретко утичу на значење.	Фонд речи и прецизност су обично довољни за успешну комуникацију код општих, конкретних и стручних тема. Може често да парафразира успешно у недостатку фонда речи у вишедним или неочекиваним околностима.	Изговара луже фразе одговарајућим темпом. Може постојати повремен прелаз у течном изговору при преласку са увећаног или уског стручног говора на спонтану комуникацију, али ово не спречава ефикасну комуникацију. Може ограничити да користи реченичне маркере или везнике. Поштомалине не омишале пажњу.	Разумевање је углавном прецизно код општих, конкретних и стручних тема када је акценат или варијанта која се користи долазно разумљива за међународне ваздухопловне кориснике. Када се говорник суочи са лингвистичким или ситуацијским проблемом или неочекиваним обртом догађаја, разумевање може да буде спорије или да захтева стратегије разумевања.	Одговори су обично тренутни, одговарајући и информативни. Инцира и одбрава размену података чак и када се ради о неочекиваном обрту догађаја. Адекватно се носи са очигледним неспоразумима кроз проверу, понављање или разјашњење.

Додатак I Анекса I

СКАЛА ОЦЕНЕ ЈЕЗИЧКОГ ЗНАЊА – ЗАХТЕВИ ЗА СТРУЧНОСТ ИЗ ЈЕЗИКА

Скала оцене језичког знања: експертски, оперативни и напредни ниво

Ниво	Изговор	Структура	Фонд речи	Течност изговора	Разумевање	Комуникација
Пред-оперативни 3	Користи дијалект и/или акцент разумљив за ваздухопловне кориснике.	Релевантне граматичке структуре и модели реченица су одређени језичким функцијама које отговарају задатку.	Фонд речи и препознатљивост су довољни за комуникацију код општих, конкретних или стручних тема, али опсег је ограничен и избор речи често није одговарајући.	Изговара дужице фразе али употреба фраза и пауза често није одговарајућа. Оклањене или успорене у језичкој обради могу да спрече ефикасну комуникацију.	Разумевање је често прецизно код општих, конкретних и стручних тема када је акценат или варијанта која се користи довољно разумљива за међународне ваздухопловне кориснике. Може се десити да не разуме лингвистички или ситуацијски проблем или неочекивани обрт догађаја.	Одговори су потражљиви, информативни. Може да иницира и одржава размену података уз разумну лакоћу код познатих тема и у предвидљивим ситуацијама. Уопштено неадекватни када се ради о неочекиваном обрту догађаја.
Основни 2	Изговор, акценат, ритам и интонација су под великим утицајем првог језика или регионалне варијанте и обично утичу на лакоћу разумевања.	Показује само ограничену контролу неколико једноставних меморисаних граматичких структура и модела реченица.	Ограничен опсег фонда речи који се састоји само од издвојених речи и меморисаних фраза.	Може да користи већма кратке, и поновљене, меморисане исказе са честим паузама и ометајућом употребом понављаних да би нашао изразе и изговорио мање познате речи.	Разумевање је ограничено па и поновљене, меморисане фразе када су лакоћиво и полако изговорене.	Време одговора је споро и често неодогађује. Комуникација је ограничена на једноставну рутинску размену података.
Пред-основни 1	Изговор, акценат, ритам и интонација су под великим утицајем првог језика или регионалне варијанте и обично утичу на лакоћу разумевања.	Показује само ограничену контролу неколико једноставних меморисаних граматичких структура и модела реченица.	Ограничен опсег фонда речи који се састоји само од издвојених речи и меморисаних фраза.	Може да користи већма кратке, и поновљене, меморисане исказе са честим паузама и ометајућом употребом понављаних да би нашао изразе и изговорио мање познате речи.	Разумевање је ограничено па и поновљене, меморисане фразе када су лакоћиво и полако изговорене.	Време одговора је споро и често неодогађује. Комуникација је ограничена на једноставну рутинску размену података.

ОСНОВНА ОБУКА(Веза: Анекс 1 – *ATCO* Поддео Д, Одељак 2, *ATCO.D.010(a)(1)*)**САДРЖАЈ**

- ПРЕДМЕТ 1: УВОД У ПРОГРАМ ОБУКЕ
 ПРЕДМЕТ 2: ВАЗДУХОПЛОВНО ПРАВО
 ПРЕДМЕТ 3: УПРАВЉАЊЕ ВАЗДУШНИМ САОБРАЋАЈЕМ
 ПРЕДМЕТ 4: МЕТЕОРОЛОГИЈА
 ПРЕДМЕТ 5: НАВИГАЦИЈА
 ПРЕДМЕТ 6: ВАЗДУХОПЛОВИ
 ПРЕДМЕТ 7: ЉУДСКИ ФАКТОРИ
 ПРЕДМЕТ 8: УРЕЂАЈИ И СИСТЕМИ
 ПРЕДМЕТ 9: ПРОФЕСИОНАЛНО ОКРУЖЕЊЕ

ПРЕДМЕТ 1: УВОД У ПРОГРАМ ОБУКЕ

- ТЕМА *INTRB 1* – РУКОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМОМ ОБУКЕ
 – Подтема *INTRB 1.1* – Увод у програм обуке
 – Подтема *INTRB 1.2* – Вођење програма обуке
 – Подтема *INTRB 1.3* – Материјал и документација за обуку
 – ТЕМА *INTRB 2* – УВОД У ПРОГРАМ ОБУКЕ ЗА *ATC* ОБУКЕ
 – Подтема *INTRB 2.1* – Садржај програма обуке и организација
 – Подтема *INTRB 2.2* – Начела обуке
 – Подтема *INTRB 2.3* – Процес процене
 – ТЕМА *INTRB 3* – УВОД У КАРИЈЕРУ КОНТРОЛОРА ЛЕТЕЊА
 – Подтема *INTRB 3.1* – Перспективе у послу

ПРЕДМЕТ 2: ВАЗДУХОПЛОВНО ПРАВО

- ТЕМА *LAWB 1* – УВОД У ВАЗДУХОПЛОВНО ПРАВО
 – Подтема *LAWB 1.1* – Значај Ваздухопловног права
 – ТЕМА *LAWB 2* – МЕЂУНАРОДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ
 – Подтема *LAWB 2.1* – *ICAO*
 – Подтема *LAWB 2.2* – Европска и друге агенције
 – Подтема *LAWB 2.3* – Ваздухопловна удружења
 – ТЕМА *LAWB 3* – НАЦИОНАЛНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ
 – Подтема *LAWB 3.1* – Сврха и улога
 – Подтема *LAWB 3.2* – Националне законодавне процедуре
 – Подтема *LAWB 3.3* – Надлежна власт
 – Подтема *LAWB 3.4* – Национална ваздухопловна удружења
 – ТЕМА *LAWB 4* – УПРАВЉАЊЕ БЕЗБЕДНОШЋУ У *ATS*
 – Подтема *LAWB 4.1* – Безбедносна регулатива
 – Подтема *LAWB 4.2* – Систем управљања безбедношћу
 – ТЕМА *LAWB 5* – ПРАВИЛА И ПРОПИСИ
 – Подтема *LAWB 5.1* – Мерне јединице
 – Подтема *LAWB 5.2* – *ATCO* лиценцирање/сертификација
 – Подтема *LAWB 5.3* – Преглед *ANS* и *ATS*
 – Подтема *LAWB 5.4* – Правила летења
 – Подтема *LAWB 5.5* – Ваздушни простор и *ATS* руте

- Подтема *LAWB 5.6*
 – Подтема *LAWB 5.7*
 – Подтема *LAWB 5.8*
 – Подтема *LAWB 5.9*

- План лета
 – Аеродроми
 – Навигациони поступци чекања за *IFR* летове
 – Навигациони поступци чекања за *VFR* летове

ПРЕДМЕТ 3: УПРАВЉАЊЕ ВАЗДУШНИМ САОБРАЋАЈЕМ

- ТЕМА *ATMB 1* – УПРАВЉАЊЕ ВАЗДУШНИМ САОБРАЋАЈЕМ
 – Подтема *ATMB 1.1* – Примена мерних јединица
 – Подтема *ATMB 1.2* – Услуга контроле летења (*ATC*)
 – Подтема *ATMB 1.3* – Услуга информисања ваздухоплова у лету (*FIS*)
 – Подтема *ATMB 1.4* – Услуга узбуњивања
 – Подтема *ATMB 1.5* – Саветодавна услуга у ваздушном саобраћају
 – Подтема *ATMB 1.6* – Капацитет *ATS* система и управљање протоком ваздушног саобраћаја
 – Подтема *ATMB 1.7* – Управљање ваздушним простором (*ASM*)
 – ТЕМА *ATMB 2* – ПОДЕШАВАЊЕ ВИСИНОМЕРА И ДОДЕЛА НИВОА
 – Подтема *ATMB 2.1* – Подешавање висиномера
 – Подтема *ATMB 2.2* – Прелазни ниво
 – Подтема *ATMB 2.3* – Додела нивоа
 – ТЕМА *ATMB 3* – РАДИО-ТЕЛЕФОНИЈА (*RTF*)
 – Подтема *ATMB 3.1* – *RTF* опште оперативне процедуре
 – ТЕМА *ATMB 4* – *ATC* одобрења и *ATC* инструкције
 – Подтема *ATMB 4.1* – Тип и садржај *ATC* одобрења
 – Подтема *ATMB 4.2* – *ATC* инструкције
 – ТЕМА *ATMB 5* – КООРДИНАЦИЈА
 – Подтема *ATMB 5.1* – Принципи, типови и садржај координације
 – Подтема *ATMB 5.2* – Потреба за координацијом
 – Подтема *ATMB 5.3* – Начини координације
 – ТЕМА *ATMB 6* – ПРИКАЗ ПОДАТАКА
 – Подтема *ATMB 6.1* – Издавање података
 – Подтема *ATMB 6.2* – Управљање подацима
 – ТЕМА *ATMB 7* – РАЗДВАЈАЊА
 – Подтема *ATMB 7.1* – Вертикално раздвајање и процедуре
 – Подтема *ATMB 7.2* – Хоризонтално раздвајање и процедуре
 – Подтема *ATMB 7.3* – Визуелно раздвајање
 – Подтема *ATMB 7.4* – Аеродромско раздвајање и процедуре
 – Подтема *ATMB 7.5* – Раздвајање на основу *ATS* надзорних система
 – Подтема *ATMB 7.6* – Раздвајање узроковано вртложном турбуленцијом
 – ТЕМА *ATMB 8* – СИСТЕМИ ЗА ИЗБЕГАВАЊЕ СУДАРА У ВАЗДУХУ И БЕЗБЕДНОСНЕ МРЕЖЕ НА ЗЕМЉИ
 – Подтема *ATMB 8.1* – Системи за избегавање судара у ваздуху

- Подтема *ATMB* 8.2 – Безбедносне мреже на земљи
- ТЕМА *ATMB* 9 – ОСНОВНЕ ПРАКТИЧНЕ ВЕШТИНЕ
- Подтема *ATMB* 9.1 – Процес управљања саобраћајем
- Подтема *ATMB* 9.2 – Основне практичне вештине применљиве на сва овлашћења
- Подтема *ATMB* 9.3 – Основне практичне вештине применљиве на аеродроме
- Подтема *ATMB* 9.4 – Основне практичне вештине применљиве на надзор

ПРЕДМЕТ 4: МЕТЕОРОЛОГИЈА

- ТЕМА *METB* 1 – УВОД У МЕТЕОРОЛОГИЈУ
- Подтема *METB* 1.1 – Примена мерних јединица
- Подтема *METB* 1.2 – Ваздухопловство и метеорологија
- Подтема *METB* 1.3 – Организација метеоролошке службе
- ТЕМА *METB* 2 – АТМОСФЕРА
- Подтема *METB* 2.1 – Састав и структура
- Подтема *METB* 2.2 – Стандардна атмосфера
- Подтема *METB* 2.3 – Топлота и температура
- Подтема *METB* 2.4 – Вода у атмосфери
- Подтема *METB* 2.5 – Ваздушни притисак
- ТЕМА *METB* 3 – ЦИРКУЛАЦИЈА АТМОСФЕРЕ
- Подтема *METB* 3.1 – Општа циркулација ваздуха
- Подтема *METB* 3.2 – Ваздушне масе и фронтални системи
- Подтема *METB* 3.3 – Системи мезо-размера
- Подтема *METB* 3.4 – Ветар
- ТЕМА *METB* 4 – МЕТЕОРОЛОШКЕ ПОЈАВЕ
- Подтема *METB* 4.1 – Облаци
- Подтема *METB* 4.2 – Типови падавина
- Подтема *METB* 4.3 – Видљивост
- Подтема *METB* 4.4 – Опасне метеоролошке појаве
- ТЕМА *METB* 5 – МЕТЕОРОЛОШКЕ ИНФОРМАЦИЈЕ ЗА ВАЗДУХОПЛОВСТВО
- Подтема *METB* 5.1 – Поруке и извештаји

ПРЕДМЕТ 5: НАВИГАЦИЈА

- ТЕМА *NAVb* 1 – УВОД У НАВИГАЦИЈУ
- Подтема *NAVb* 1.1 – Примена мерних јединица
- Подтема *NAVb* 1.2 – Сврха и коришћење навигације
- ТЕМА *NAVb* 2 – ЗЕМЉА
- Подтема *NAVb* 2.1 – Место и кретање Земље
- Подтема *NAVb* 2.2 – Координатни систем, правац и одстојање
- Подтема *NAVb* 2.3 – Магнетизам
- ТЕМА *NAVb* 3 – МАПЕ И ВАЗДУХОПЛОВНЕ КАРТЕ
- Подтема *NAVb* 3.1 – Израда мапа и пројекције
- Подтема *NAVb* 3.2 – Мапе и карте које се користе у ваздухопловству
- ТЕМА *NAVb* 4 – ОСНОВЕ НАВИГАЦИЈЕ
- Подтема *NAVb* 4.1 – Утицај ветра
- Подтема *NAVb* 4.2 – Брзина
- Подтема *NAVb* 4.3 – Визуелна навигација

- Подтема *NAVb* 4.4 – Навигациони аспекти планирања лета
- ТЕМА *NAVb* 5 – ИНСТРУМЕНТАЛНА НАВИГАЦИЈА
- Подтема *NAVb* 5.1 – Земаљска радио-навигациона средства
- Подтема *NAVb* 5.2 – Инерциони навигациони системи
- Подтема *NAVb* 5.3 – Сателитски системи
- Подтема *NAVb* 5.4 – Навигациони поступци за инструменталне доласке
- ТЕМА *NAVb* 6 – НАВИГАЦИЈА ЗАСНОВАНА НА МОГУЋНОСТИМА ВАЗДУХОПЛОВА
- Подтема *NAVb* 6.1 – Принципи и користи од просторне навигације
- Подтема *NAVb* 6.2 – Увод у *PBN*
- Подтема *NAVb* 6.3 – *PBN* апликације
- ТЕМА *NAVb* 7 – РАЗВОЈИ У НАВИГАЦИЈИ
- Подтема *NAVb* 7.1 – Будући развоји

ПРЕДМЕТ 6: ВАЗДУХОПЛОВИ

- ТЕМА *ACFTb* 1 – УВОД У ВАЗДУХОПЛОВЕ
- Подтема *ACFTb* 1.1 – Примена мерних јединица
- Подтема *ACFTb* 1.2 – Ваздухопловство и ваздухоплови
- ТЕМА *ACFTb* 2 – ПРИНЦИПИ ЛЕТЕЊА
- Подтема *ACFTb* 2.1 – Силе које делују на ваздухоплов
- Подтема *ACFTb* 2.2 – Структуралне компоненте и управљање ваздухопловом
- Подтема *ACFTb* 2.3 – Енvelope лета
- ТЕМА *ACFTb* 3 – КАТЕГОРИЈЕ ВАЗДУХОПЛОВА
- Подтема *ACFTb* 3.1 – Категорије ваздухоплова
- Подтема *ACFTb* 3.2 – Категорије вртложних турбуленција
- Подтема *ACFTb* 3.3 – Примена *ICAO* категорија на основу брзине ваздухоплова у прилазу
- Подтема *ACFTb* 3.4 – Еколошке категорије
- ТЕМА *ACFTb* 4 – ПОДАЦИ О ВАЗДУХОПЛОВИМА
- Подтема *ACFTb* 4.1 – Препознавање
- Подтема *ACFTb* 4.2 – Подаци о могућностима ваздухоплова
- ТЕМА *ACFTb* 5 – ВАЗДУХОПЛОВНИ МОТОРИ
- Подтема *ACFTb* 5.1 – Клипни мотори
- Подтема *ACFTb* 5.2 – Млазни мотори
- Подтема *ACFTb* 5.3 – Турбоелисни мотори
- Подтема *ACFTb* 5.4 – Ваздухопловна горива
- ТЕМА *ACFTb* 6 – СИСТЕМИ И ИНСТРУМЕНТИ У ВАЗДУХОПЛОВИМА
- Подтема *ACFTb* 6.1 – Инструменти за летење
- Подтема *ACFTb* 6.2 – Навигациони инструменти
- Подтема *ACFTb* 6.3 – Моторски инструменти
- Подтема *ACFTb* 6.4 – Системи ваздухоплова
- ТЕМА *ACFTb* 7 – ФАКТОРИ КОЈИ УТИЧУ НА МОГУЋНОСТИ ВАЗДУХОПЛОВА
- Подтема *ACFTb* 7.1 – Фактори при полетању
- Подтема *ACFTb* 7.2 – Фактори при пењању

- Подтема *ACFTB* 7.3 – Фактори при крстарењу
- Подтема *ACFTB* 7.4 – Фактори при понирању и почетном прилажењу
- Подтема *ACFTB* 7.5 – Фактори при завршном прилажењу и слетању
- Подтема *ACFTB* 7.6 – Економски фактори
- Подтема *ACFTB* 7.7 – Еколошки фактори

ПРЕДМЕТ 7: ЉУДСКИ ФАКТОРИ

- ТЕМА *HUMB* 1 – УВОД У ЉУДСКЕ ФАКТОРЕ
- Подтема *HUMB* 1.1 – Технике учења
- Подтема *HUMB* 1.2 – Релевантност људских фактора за *ATC*
- Подтема *HUMB* 1.3 – Људски фактори и *ATC*
- ТЕМА *HUMB* 2 – ЉУДСКЕ ПЕРФОРМАНСЕ
- Подтема *HUMB* 2.1 – Понашање појединца
- Подтема *HUMB* 2.2 – Безбедносна култура и професионално Понашање
- Подтема *HUMB* 2.3 – Здравље и самозадовољство
- Подтема *HUMB* 2.4 – Тимски рад
- Подтема *HUMB* 2.5 – Основне потребе људи на радном месту
- Подтема *HUMB* 2.6 – Стрес
- ТЕМА *HUMB* 3 – ЉУДСКА ГРЕШКА
- Подтема *HUMB* 3.1 – Опасности од грешке
- Подтема *HUMB* 3.2 – Дефиниција људске грешке
- Подтема *HUMB* 3.3 – Класификација људске грешке
- Подтема *HUMB* 3.4 – Анализа ризика и управљање ризицима
- ТЕМА *HUMB* 4 – КОМУНИКАЦИЈА
- Подтема *HUMB* 4.1 – Значај добре комуникације у *ATC*
- Подтема *HUMB* 4.2 – Процес комуникације
- Подтема *HUMB* 4.3 – Начини комуникације
- ТЕМА *HUMB* 5 – РАДНО ОКРУЖЕЊЕ
- Подтема *HUMB* 5.1 – Ергономија и потреба за добрим дизајном
- Подтема *HUMB* 5.2 – Опрема и прибор за рад
- Подтема *HUMB* 5.3 – Аутоматизација

ПРЕДМЕТ 8: УРЕЂАЈИ И СИСТЕМИ

- ТЕМА *EQPSB* 1 – *ATC* УРЕЂАЈИ
- Подтема *EQPSB* 1.1 – Основни типови *ATC* уређаја
- ТЕМА *EQPSB* 2 – РАДИО-УРЕЂАЈИ
- Подтема *EQPSB* 2.1 – Радио-теорија
- Подтема *EQPSB* 2.2 – Радио-гониометрија
- ТЕМА *EQPSB* 3 – КОМУНИКАЦИЈСКА ОПРЕМА
- Подтема *EQPSB* 3.1 – Радио-комуникације
- Подтема *EQPSB* 3.2 – Вербална комуникација између *ATS* јединица/позиција
- Подтема *EQPSB* 3.3 – Комуникација путем дата линка
- Подтема *EQPSB* 3.4 – Комуникација између авио-превозилаца

- ТЕМА *EQPSB* 4 – УВОД У НАДЗОР
- Подтема *EQPSB* 4.1 – Концепт надзора у *ATS*

- ТЕМА *EQPSB* 5 – РАДАР
- Подтема *EQPSB* 5.1 – Принципи рада радара
- Подтема *EQPSB* 5.2 – Примарни радар
- Подтема *EQPSB* 5.3 – Секундарни радар
- Подтема *EQPSB* 5.4 – Употреба радара
- Подтема *EQPSB* 5.5 – Мод *S*

- ТЕМА *EQPSB* 6 – АУТОМАТСКИ ЗАВИСНИ НАДЗОР
- Подтема *EQPSB* 6.1 – Принципи аутоматског зависног надзора
- Подтема *EQPSB* 6.2 – Употреба аутоматског зависног надзора

- ТЕМА *EQPSB* 7 – МУЛТИЛАТЕРАЦИЈА
- Подтема *EQPSB* 7.1 – Принципи мултилатерације
- Подтема *EQPSB* 7.2 – Употреба мултилатерације

- ТЕМА *EQPSB* 8 – ОБРАДА ПОДАТАКА НАДЗОРА
- Подтема *EQPSB* 8.1 – Размена података надзора
- Подтема *EQPSB* 8.2 – Принципи рада размене података надзора

- ТЕМА *EQPSB* 9 – БУДУЋИ УРЕЂАЈИ
- Подтема *EQPSB* 9.1 – Нови развоји

- ТЕМА *EQPSB* 10 – АУТОМАТИЗАЦИЈА У *ATS*
- Подтема *EQPSB* 10.1 – Принципи аутоматизације
- Подтема *EQPSB* 10.2 – Ваздухопловна фиксна телекомуникациона мрежа (*AFTN*)
- Подтема *EQPSB* 10.3 – Размена података *on-line*
- Подтема *EQPSB* 10.4 – Системи који се користе за аутоматску дисеминацију информација

- ТЕМА *EQPSB* 11 – РАДНА МЕСТА
- Подтема *EQPSB* 11.1 – Опрема на радном месту
- Подтема *EQPSB* 11.2 – Аеродромска контрола летења
- Подтема *EQPSB* 11.3 – Прилазна контрола летења
- Подтема *EQPSB* 11.4 – Обласна контрола летења

ПРЕДМЕТ 9: ПРОФЕСИОНАЛНО ОКРУЖЕЊЕ

- ТЕМА *PENB* 1 – УПОЗНАВАЊЕ
- Подтема *PENB* 1.1 – *ATS* и уређаји на аеродрому

- ТЕМА *PENB* 2 – КОРИСНИЦИ ВАЗДУШНОГ ПРОСТОРА
- Подтема *PENB* 2.1 – Цивилно ваздухопловство
- Подтема *PENB* 2.2 – Војно ваздухопловство
- Подтема *PENB* 2.3 – Очекивања и захтеви пилота

- ТЕМА *PENB* 3 – ОДНОСИ СА КОРИСНИЦИМА УСЛУГА
- Подтема *PENB* 3.1 – Односи са корисницима услуга

- ТЕМА *PENB* 4 – ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
- Подтема *PENB* 4.1 – Заштита животне средине

ОВЛАШЋЕЊЕ АЕРОДРОМСКЕ КОНТРОЛЕ ВИЗУЕЛНЕ (ADV)

(Веза: Анекс 1 – Део АТСО Поддео Д, Одељак 2, АТСО.D.010(a) (2)(i))

САДРЖАЈ

ПРЕДМЕТ 1:	УВОД У ПРОГРАМ ОБУКЕ
ПРЕДМЕТ 2:	ВАЗДУХОПЛОВНО ПРАВО
ПРЕДМЕТ 3:	УПРАВЉАЊЕ ВАЗДУШНИМ САОБРАЋАЈЕМ
ПРЕДМЕТ 4:	МЕТЕОРОЛОГИЈА
ПРЕДМЕТ 5:	НАВИГАЦИЈА
ПРЕДМЕТ 6:	ВАЗДУХОПЛОВИ
ПРЕДМЕТ 7:	ЉУДСКИ ФАКТОРИ
ПРЕДМЕТ 8:	УРЕЂАЈИ И СИСТЕМИ
ПРЕДМЕТ 9:	ПРОФЕСИОНАЛНО ОКРУЖЕЊЕ
ПРЕДМЕТ 10:	НЕУОБИЧАЈЕНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ
ПРЕДМЕТ 11:	АЕРОДРОМИ

ПРЕДМЕТ 1: УВОД У ПРОГРАМ ОБУКЕ

– ТЕМА INTR 1	– РУКОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМОМ ОБУКЕ
– Подтема INTR 1.1	– Увод у програм обуке
– Подтема INTR 1.2	– Вођење програма обуке
– Подтема INTR 1.3	– Материјал и документација за обуку
– ТЕМА INTR 2	– УВОД У ПРОГРАМ АТС ОБУКЕ
– Подтема INTR 2.1	– Садржај програма обуке и организација
– Подтема INTR 2.2	– Начела обуке
– Подтема INTR 2.3	– Процес процене

ПРЕДМЕТ 2: ВАЗДУХОПЛОВНО ПРАВО

– ТЕМА LAW 1	– АТСО ЛИЦЕНЦИРАЊЕ/СЕРТИФИКАТ О СТРУЧНОСТИ
– Подтема LAW 1.1	– Права и услови
– ТЕМА LAW 2	– ПРАВИЛА И ПРОПИСИ
– Подтема LAW 2.1	– Извештаји
– Подтема LAW 2.2	– Ваздушни простор
– ТЕМА LAW 3	– УПРАВЉАЊЕ БЕЗБЕДНОШЋУ У АТС
– Подтема LAW 3.1	– Процес повратних информација
– Подтема LAW 3.2	– Безбедносна истрага

ПРЕДМЕТ 3: УПРАВЉАЊЕ ВАЗДУШНИМ САОБРАЋАЈЕМ

– ТЕМА ATM 1	– ПРУЖАЊЕ УСЛУГА
– Подтема ATM 1.1	– Услуга аеродромске контроле летења
– Подтема ATM 1.2	– Услуга информисања ваздухоплова у лету (FIS)
– Подтема ATM 1.3	– Услуга узбуњивања (ALRS)
– Подтема ATM 1.4	– Капацитет АТС система и управљање протоком ваздушног саобраћаја
– ТЕМА ATM 2	– КОМУНИКАЦИЈА
– Подтема ATM 2.1	– Ефикасна комуникација
– ТЕМА ATM 3	– АТС ОДОБРЕЊА И АТС ИНСТРУКЦИЈЕ

– Подтема ATM 3.1
– Подтема ATM 3.2

– ТЕМА ATM 4
– Подтема ATM 4.1
– Подтема ATM 4.2
– Подтема ATM 4.3

– ТЕМА ATM 5
– Подтема ATM 5.1

– ТЕМА ATM 6
– Подтема ATM 6.1
– Подтема ATM 6.2

– Подтема ATM 6.3
– Подтема ATM 6.4

– ТЕМА ATM 7
– Подтема ATM 7.1
– Подтема ATM 7.2

– ТЕМА ATM 8
– Подтема ATM 8.1

– ТЕМА ATM 9
– Подтема ATM 9.1
– Подтема ATM 9.2
– Подтема ATM 9.3

– ТЕМА ATM 10
– Подтема ATM 10.1
– Подтема ATM 10.2
– Подтема ATM 10.3
– Подтема ATM 10.4
– Подтема ATM 10.5

– Подтема ATM 10.6
– Подтема ATM 10.7
– Подтема ATM 10.8

ПРЕДМЕТ 4: МЕТЕОРОЛОГИЈА

– ТЕМА MET 1
– Подтема MET 1.1

– ТЕМА MET 2
– Подтема METB 2.1
– Подтема METB 2.2

– АТС одобрења
– АТС инструкције

– КООРДИНАЦИЈА
– Потреба за координацијом
– Средства и методе комуникације
– Поступци координације

– ПОДЕШАВАЊЕ ВИСИНОМЕРА И ДОДЕЛА НИВОА
– Подешавање висиномера

– РАЗДВАЈАЊА
– Раздвајања ваздухоплова у полетању
– Раздвајања ваздухоплова у слетању од претходног ваздухоплова у слетању или од ваздухоплова у полетању
– Временско дужинско раздвајање узроковано вртложном турбуленцијом
– Смањени минимум раздвајања

– СИСТЕМИ ЗА ИЗБЕГАВАЊЕ СУДАРА У ВАЗДУХУ И БЕЗБЕДНОСНЕ МРЕЖЕ НА ЗЕМЉИ
– Системи за избегавање судара у ваздуху
– Безбедносне мреже на земљи

– ПРИКАЗ ПОДАТАКА
– Управљање подацима

– РАДНО ОКРУЖЕЊЕ (СИМУЛИРАНО)
– Интегритет радног окружења
– Верификација актуелности оперативних процедура
– Пренос-преузимање информација

– ПРУЖАЊЕ УСЛУГА АЕРОДРОМСКЕ КОНТРОЛЕ ЛЕТЕЊА
– Одговорност за пружање услуга
– Функције аеродромског контролног торња
– Процес управљања саобраћајем
– Ваздухопловна земаљска светла
– Информације ваздухоплову од стране аеродромског контролног торња
– Контрола аеродромског саобраћаја
– Контрола саобраћаја у аеродромском кругу
– Полетно-слетна стаза у употреби

– МЕТЕОРОЛОШКЕ ПОЈАВЕ
– Метеоролошке појаве

– ИЗВОРИ МЕТЕОРОЛОШКИХ ПОДАТАКА
– Метеоролошки инструменти
– Остали извори метеоролошких података

ПРЕДМЕТ 5: НАВИГАЦИЈА

- ТЕМА *NAV 1*
 - МАПЕ И ВАЗДУХОПЛОВНЕ КАРТЕ
- Подтема *NAV 1.1*
 - Мапе и карте
- ТЕМА *NAV 2*
 - ИНСТРУМЕНТАЛНА НАВИГАЦИЈА
- Подтема *NAV 2.1*
 - Навигациони системи
- Подтема *NAV 2.2*
 - Стабилизован прилаз

ПРЕДМЕТ 6: ВАЗДУХОПЛОВИ

- ТЕМА *ACFT 1*
 - ИНСТРУМЕНТИ У ВАЗДУХОПЛОВУ
- Подтема *ACFT 1.1*
 - Инструменти у ваздухоплову
- ТЕМА *ACFT 2*
 - КАТЕГОРИЈЕ ВАЗДУХОПЛОВА
- Подтема *ACFT 2.1*
 - Вртложна турбуленција
- ТЕМА *ACFT 3*
 - ФАКТОРИ КОЛИ УТИЧУ НА МОГУЋНОСТИ ВАЗДУХОПЛОВА
- Подтема *ACFT 3.1*
 - Фактори при полетању
- Подтема *ACFT 3.2*
 - Фактори при пењању
- Подтема *ACFT 3.3*
 - Фактори при завршном прилажењу и слетању
- Подтема *ACFT 3.4*
 - Економски фактори
- Подтема *ACFT 3.5*
 - Еколошки фактори
- ТЕМА *ACFT 4*
 - ПОДАЦИ О ВАЗДУХОПЛОВИМА
- Подтема *ACFT 4.1*
 - Препознавање типова ваздухоплова
- Подтема *ACFT 4.2*
 - Подаци о могућностима ваздухоплова

ПРЕДМЕТ 7: ЉУДСКИ ФАКТОРИ

- ТЕМА *HUM 1*
 - ПСИХОЛОШКИ ФАКТОРИ
- Подтема *HUM 1.1*
 - Когнитивни
- ТЕМА *HUM 2*
 - МЕДИЦИНСКИ И ФИЗИОЛОШКИ ФАКТОРИ
- Подтема *HUM 2.1*
 - Замор
- Подтема *HUM 2.2*
 - Психофизичка кондиција
- ТЕМА *HUM 3*
 - СОЦИЈАЛНИ И ОРГАНИЗАЦИОНИ ФАКТОРИ
- Подтема *HUM 3.1*
 - Управљање тимским ресурсима (*TRM*)
- Подтема *HUM 3.2*
 - Тимски рад и тимске улоге
- Подтема *HUM 3.3*
 - Одговорно понашање
- ТЕМА *HUM 4*
 - СТРЕС
- Подтема *HUM 4.1*
 - Стрес
- Подтема *HUM 4.1*
 - Управљање стресом
- ТЕМА *HUM 5*
 - ЉУДСКА ГРЕШКА
- Подтема *HUM 5.1*
 - Људска грешка
- Подтема *HUM 5.2*
 - Кршење правила
- ТЕМА *HUM 6*
 - САРАДЊА
- Подтема *HUM 6.1*
 - Комуникација
- Подтема *HUM 6.2*
 - Сарадња у оквиру исте области одговорности
- Подтема *HUM 6.3*
 - Сарадња у оквиру различитих области одговорности
- Подтема *HUM 6.4*
 - Сарадња између контролора летења/пилота

ПРЕДМЕТ 8: УРЕЂАЈИ И СИСТЕМИ

- ТЕМА *EQPS 1*
 - ВЕРБАЛНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ
- Подтема *EQPS 1.1*
 - Радио-комуникације
- Подтема *EQPS 1.2*
 - Остале вербалне комуникације
- ТЕМА *EQPS 2*
 - АУТОМАТИЗАЦИЈА У *ATS*
- Подтема *EQPS 2.1*
 - Ваздухопловна фиксна телекомуникациона мрежа (*AFTN*)
- Подтема *EQPS 2.2*
 - Аутоматска размена података
- ТЕМА *EQPS 3*
 - РАДНО МЕСТО КОНТРОЛORA ЛЕТЕЊА
- Подтема *EQPS 3.1*
 - Рад и праћење уређаја
- Подтема *EQPS 3.2*
 - Прикази ситуација и информациони системи
- Подтема *EQPS 3.3*
 - Системи података о лету ваздухоплова
- ТЕМА *EQPS 4*
 - БУДУЋИ УРЕЂАЈИ
- Подтема *EQPS 4.1*
 - Нови развоји
- ТЕМА *EQPS 5*
 - ОГРАНИЧЕЊА И ДЕГРАДАЦИЈА УРЕЂАЈА И СИСТЕМА
- Подтема *EQPS 5.1*
 - Реакција на ограничења
- Подтема *EQPS 5.2*
 - Деградација уређаја за комуникацију
- Подтема *EQPS 5.3*
 - Деградација уређаја за навигацију

ПРЕДМЕТ 9: ПРОФЕСИОНАЛНО ОКРУЖЕЊЕ

- ТЕМА *PEN 1*
 - УПОЗНАВАЊЕ
- Подтема *PEN 1.1*
 - Студијска посета аеродрому
- ТЕМА *PEN 2*
 - КОРИСНИЦИ ВАЗДУШНОГ ПРОСТОРА
- Подтема *PEN 2.1*
 - Учесници у цивилним *ATS* операцијама
- Подтема *PEN 2.2*
 - Учесници у војним *ATS* операцијама
- ТЕМА *PEN 3*
 - ОДНОСИ СА КОРИСНИЦИМА УСЛУГА
- Подтема *PEN 3.1*
 - Пружање услуга и захтеви корисника
- ТЕМА *PEN 4*
 - ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
- Подтема *PEN 4.1*
 - Заштита животне средине

ПРЕДМЕТ 10: НЕУОБИЧАЈЕНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ

- ТЕМА *ABES 1*
 - НЕУОБИЧАЈЕНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ (*ABES*)
- Подтема *ABES 1.1*
 - Преглед *ABES*
- ТЕМА *ABES 2*
 - УСАВРШАВАЊЕ ВЕШТИНА
- Подтема *ABES 2.1*
 - Ефикасност комуникације
- Подтема *ABES 2.2*
 - Избегавање менталног преоптерећења
- Подтема *ABES 2.3*
 - Сарадња ваздух/земља
- ТЕМА *ABES 3*
 - ПРОЦЕДУРЕ У НЕУОБИЧАЈЕНИМ И ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА
- Подтема *ABES 3.1*
 - Примена процедура за *ABES*
- Подтема *ABES 3.2*
 - Прекид радио-везе

- Подтема *ABES* 3.3 – Незаконито ометање и претња бомбом у ваздухоплову
- Подтема *ABES* 3.4 – Залутали или неидентификовани ваздухплов
- Подтема *ABES* 3.5 – Неовлашћени излазак на писту

ПРЕДМЕТ 11: АЕРОДРОМИ

- ТЕМА *AGA* 1 – ПОДАЦИ О АЕРОДРОМУ, ИЗГЛЕД И КООРДИНАЦИЈА
- Подтема *AGA* 1.1 – Дефиниције
- Подтема *AGA* 1.2 – Координација
- ТЕМА *AGA* 2 – ПОВРШИНЕ ЗА КРЕТАЊЕ
- Подтема *AGA* 2.1 – Површине за кретање
- Подтема *AGA* 2.2 – Маневарске површине
- Подтема *AGA* 2.3 – Полетно-слетне стазе
- ТЕМА *AGA* 3 – ПРЕПРЕКЕ
- Подтема *AGA* 3.1 – Ваздушни простор за надвишавање препрека око аеродрома
- ТЕМА *AGA* 4 – РАЗНОВРСНИ УРЕЂАЈИ
- Подтема *AGA* 4.1 – Локација

Додатак 4 Анекса I

ОВЛАШЋЕЊЕ АЕРОДРОМСКЕ КОНТРОЛЕ ИНСТРУМЕНТАЛНЕ ЗА ТОРАЊ – *ADI (TWR)*

(Веза: Анекс 1 – Део *ATCO* Поддео Д, Одељак 2, *ATCO.D.010(a)* (2)(ii))

САДРЖАЈ

- ПРЕДМЕТ 1: УВОД У ПРОГРАМ ОБУКЕ
- ПРЕДМЕТ 2: ВАЗДУХОПЛОВНО ПРАВО
- ПРЕДМЕТ 3: УПРАВЉАЊЕ ВАЗДУШНИМ САОБРАЋАЈЕМ
- ПРЕДМЕТ 4: МЕТЕОРОЛОГИЈА
- ПРЕДМЕТ 5: НАВИГАЦИЈА
- ПРЕДМЕТ 6: ВАЗДУХОПЛОВИ
- ПРЕДМЕТ 7: ЉУДСКИ ФАКТОРИ
- ПРЕДМЕТ 8: УРЕЂАЈИ И СИСТЕМИ
- ПРЕДМЕТ 9: ПРОФЕСИОНАЛНО ОКРУЖЕЊЕ
- ПРЕДМЕТ 10: НЕУОБИЧАЈЕНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ
- ПРЕДМЕТ 11: АЕРОДРОМИ

ПРЕДМЕТ 1: УВОД У ПРОГРАМ ОБУКЕ

- ТЕМА *INTR* 1 – РУКОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМОМ ОБУКЕ
- Подтема *INTR* 1.1 – Увод у програм обуке
- Подтема *INTR* 1.2 – Вођење програма обуке
- Подтема *INTR* 1.3 – Материјал и документација за обуку
- ТЕМА *INTR* 2 – УВОД У ПРОГРАМ *ATC* ОБУКЕ
- Подтема *INTR* 2.1 – Садржај програма обуке и организација
- Подтема *INTR* 2.2 – Начела обуке
- Подтема *INTR* 2.3 – Процес процене

ПРЕДМЕТ 2: ВАЗДУХОПЛОВНО ПРАВО

- ТЕМА *LAW* 1 – *ATCO* ЛИЦЕНЦИРАЊЕ/СЕРТИФИКАТ О СТРУЧНОСТИ
- Подтема *LAW* 1.1 – Права и услови

- ТЕМА *LAW* 2
- Подтема *LAW* 2.1
- Подтема *LAW* 2.2
- ТЕМА *LAW* 3
- Подтема *LAW* 3.1
- Подтема *LAW* 3.2
- ПРАВИЛА И ПРОПИСИ
- Извештаји
- Ваздушни простор
- УПРАВЉАЊЕ БЕЗБЕДНОШЋУ У *ATC*
- Процес повратних информација
- Безбедносна истрага

ПРЕДМЕТ 3: УПРАВЉАЊЕ ВАЗДУШНИМ САОБРАЋАЈЕМ

- ТЕМА *ATM* 1 – ПРУЖАЊЕ УСЛУГА
- Подтема *ATM* 1.1 – Услуга аеродромске контроле летења
- Подтема *ATM* 1.2 – Услуга информисања ваздухоплова у лету (*FIS*)
- Подтема *ATM* 1.3 – Услуга узбуђивања (*ALRS*)
- Подтема *ATM* 1.4 – Капацитет *ATS* система и управљање протоком ваздушног саобраћаја
- ТЕМА *ATM* 2 – КОМУНИКАЦИЈА
- Подтема *ATM* 2.1 – Ефикасна комуникација
- ТЕМА *ATM* 3 – *ATC* ОДОБРЕЊА И *ATC* ИНСТРУКЦИЈЕ
- Подтема *ATM* 3.1 – *ATC* одобрења
- Подтема *ATM* 3.2 – *ATC* инструкције
- ТЕМА *ATM* 4 – КООРДИНАЦИЈА
- Подтема *ATM* 4.1 – Потреба за координацијом
- Подтема *ATM* 4.2 – Средства и методе комуникације
- Подтема *ATM* 4.3 – Процедуре координације
- ТЕМА *ATM* 5 – ПОДЕШАВАЊЕ ВИСИНОМЕРА И ДОДЕЛА НИВОА
- Подтема *ATM* 5.1 – Подешавање висиномера
- Подтема *ATM* 5.2 – Надвишавање терена
- ТЕМА *ATM* 6 – РАЗДВАЈАЊА
- Подтема *ATM* 6.1 – Раздвајање ваздухоплова у полетању
- Подтема *ATM* 6.2 – Раздвајање ваздухоплова у полетању од ваздухоплова у слетању
- Подтема *ATM* 6.3 – Раздвајање ваздухоплова у слетању од претходног ваздухоплова у слетању или од ваздухоплова у полетању
- Подтема *ATM* 6.4 – Временско дужинско раздвајање узроковано вртложном турбуленцијом
- Подтема *ATM* 6.5 – Смањени минимум раздвајања
- ТЕМА *ATM* 7 – СИСТЕМИ ЗА ИЗБЕГАВАЊЕ СУДАРА У ВАЗДУХУ И БЕЗБЕДНОСНЕ МРЕЖЕ НА ЗЕМЉИ
- Подтема *ATM* 7.1 – Системи за избегавање судара у ваздуху
- Подтема *ATM* 7.2 – Безбедносне мреже на земљи
- ТЕМА *ATM* 8 – ПРИКАЗ ПОДАТАКА
- Подтема *ATM* 8.1 – Управљање подацима

- ТЕМА *ATM 9*
 - Подтема *ATM 9.1*
 - Подтема *ATM 9.2*
 - Подтема *ATM 9.3*
 - ТЕМА *ATM 10*
 - Подтема *ATM 10.1*
 - Подтема *ATM 10.2*
 - Подтема *ATM 10.3*
 - Подтема *ATM 10.4*
 - Подтема *ATM 10.5*
 - Подтема *ATM 10.6*
 - Подтема *ATM 10.7*
 - Подтема *ATM 10.8*
 - ТЕМА *ATM 11*
 - Подтема *ATM 11.1*
 - Подтема *ATM 11.2*
 - Подтема *ATM 11.3*
 - Подтема *ATM 11.4*
- РАДНО ОКРУЖЕЊЕ (СИМУЛИРАНО)
 - Интегритет радног окружења
 - Верификација актуелности оперативних процедура
 - Пренос-преузимање информација
 - ПРУЖАЊЕ УСЛУГА АЕРОДРОМСКЕ КОНТРОЛЕ ЛЕТЕЊА
 - Одговорност за пружање услуга
 - Функције аеродромског контролног торња
 - Процес управљања саобраћајем
 - Ваздухопловна земаљска светла
 - Информације ваздухоплову од стране аеродромског контролног торња
 - Контрола аеродромског саобраћаја
 - Контрола саобраћаја у аеродромском кругу
 - Полетно-слетна стаза у употреби
 - ПРУЖАЊЕ УСЛУГА АЕРОДРОМСКЕ КОНТРОЛЕ ЛЕТЕЊА ИНСТРУМЕНТАЛНЕ
 - Операције у условима смањене видљивости и специјалног *VFR*
 - Одлазећи саобраћај
 - Долазећи саобраћај
 - Услуга аеродромске контроле летења уз подршку унапређеног система

ПРЕДМЕТ 4: МЕТЕОРОЛОГИЈА

- ТЕМА *MET 1*
 - Подтема *MET 1.1*
 - ТЕМА *MET 2*
 - Подтема *METB 2.1*
 - Подтема *METB 2.2*
- МЕТЕОРОЛОШКЕ ПОЈАВЕ
 - Метеоролошке појаве
 - ИЗВОРИ МЕТЕОРОЛОШКИХ ПОДАТАКА
 - Метеоролошки инструменти
 - Остали извори метеоролошких података

ПРЕДМЕТ 5: НАВИГАЦИЈА

- ТЕМА *NAV 1*
 - Подтема *NAV 1.1*
 - ТЕМА *NAV 2*
 - Подтема *NAV 2.1*
 - Подтема *NAV 2.2*
 - Подтема *NAV 2.3*
 - Подтема *NAV 2.4*
 - Подтема *NAV 2.5*
- МАПЕ И ВАЗДУХОПЛОВНЕ КАРТЕ
 - Мапе и карте
 - ИНСТРУМЕНТАЛНА НАВИГАЦИЈА
 - Навигациони системи
 - Стабилизован прилаз
 - Инструментални одласци и доласци
 - Сателитски системи
 - *PBN* апликације

ПРЕДМЕТ 6: ВАЗДУХОПЛОВИ

- ТЕМА *ACFT 1*
 - Подтема *ACFT 1.1*
 - ТЕМА *ACFT 2*
 - Подтема *ACFT 2.1*
 - Подтема *ACFT 2.2*
- ИНСТРУМЕНТИ У ВАЗДУХОПЛОВУ
 - Инструменти у ваздухоплову
 - КАТЕГОРИЈЕ ВАЗДУХОПЛОВА
 - Вртложна турбуленција
 - Примена *ICAO* категорија на основу брзине ваздухоплова у прилазу

- ТЕМА *ACFT 3*
 - Подтема *ACFT 3.1*
 - Подтема *ACFT 3.2*
 - Подтема *ACFT 3.3*
 - Подтема *ACFT 3.4*
 - Подтема *ACFT 3.5*
 - ТЕМА *ACFT 4*
 - Подтема *ACFT 4.1*
 - Подтема *ACFT 4.2*
- ФАКТОРИ КОЈИ УТИЧУ НА МОГУЋНОСТИ ВАЗДУХОПЛОВА
 - Фактори при полетању
 - Фактори при пењању
 - Фактори при завршном прилажењу и слетању
 - Економски фактори
 - Еколошки фактори
 - ПОДАЦИ О ВАЗДУХОПЛОВИМА
 - Препознавање типова ваздухоплова
 - Подаци о могућностима ваздухоплова

ПРЕДМЕТ 7: ЉУДСКИ ФАКТОРИ

- ТЕМА *HUM 1*
 - Подтема *HUM 1.1*
 - ТЕМА *HUM 2*
 - Подтема *HUM 2.1*
 - Подтема *HUM 2.2*
 - ТЕМА *HUM 3*
 - Подтема *HUM 3.1*
 - Подтема *HUM 3.2*
 - Подтема *HUM 3.3*
 - ТЕМА *HUM 4*
 - Подтема *HUM 4.1*
 - Подтема *HUM 4.2*
 - ТЕМА *HUM 5*
 - Подтема *HUM 5.1*
 - Подтема *HUM 5.2*
 - ТЕМА *HUM 6*
 - Подтема *HUM 6.1*
 - Подтема *HUM 6.2*
 - Подтема *HUM 6.3*
 - Подтема *HUM 6.4*
- ПСИХОЛОШКИ ФАКТОРИ
 - Когнитивни
 - МЕДИЦИНСКИ И ФИЗИОЛОШКИ ФАКТОРИ
 - Замор
 - Психофизичка кондиција
 - СОЦИЈАЛНИ И ОРГАНИЗАЦИОНИ ФАКТОРИ
 - Управљање тимским ресурсима (*TRM*)
 - Тимски рад и тимске улоге
 - Одговорно понашање
 - СТРЕС
 - Стрес
 - Управљање стресом
 - ЉУДСКА ГРЕШКА
 - Људска грешка
 - Кршење правила
 - САРАДЊА
 - Комуникација
 - Сарадња у оквиру исте области одговорности
 - Сарадња у оквиру различитих области одговорности
 - Сарадња између контролора летења/пилота

ПРЕДМЕТ 8: УРЕЂАЈИ И СИСТЕМИ

- ТЕМА *EQPS 1*
 - Подтема *EQPS 1.1*
 - Подтема *EQPS 1.2*
 - ТЕМА *EQPS 2*
 - Подтема *EQPS 2.1*
 - Подтема *EQPS 2.2*
 - ТЕМА *EQPS 3*
 - Подтема *EQPS 3.1*
 - Подтема *EQPS 3.2*
- ВЕРБАЛНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ
 - Радио-комуникације
 - Остале вербалне комуникације
 - АУТОМАТИЗАЦИЈА У *ATS*
 - Ваздухопловна фиксна телекомуникациона мрежа (*AFTN*)
 - Аутоматска размена података
 - РАДНО МЕСТО КОНТРОЛОРА ЛЕТЕЊА
 - Рад и праћење уређаја
 - Прикази ситуација и информациони системи

- Подтема *EQPS* 3.3 – Системи података о лету ваздухоплова
- ТЕМА *EQPS* 4 – БУДУЋИ УРЕЂАЈИ
- Подтема *EQPS* 4.1 – Нови развоји
- ТЕМА *EQPS* 5 – ОГРАНИЧЕЊА И ДЕГРАДАЦИЈА УРЕЂАЈА И СИСТЕМА
- Подтема *EQPS* 5.1 – Реакција на ограничења
- Подтема *EQPS* 5.2 – Деградиција уређаја за комуникацију
- Подтема *EQPS* 5.3 – Деградиција уређаја за навигацију

ПРЕДМЕТ 9: ПРОФЕСИОНАЛНО ОКРУЖЕЊЕ

- ТЕМА *PEN* 1 – УПОЗНАВАЊЕ
- Подтема *PEN* 1.1 – Студијска посета аеродрому
- ТЕМА *PEN* 2 – КОРИСНИЦИ ВАЗДУШНОГ ПРОСТОРА
- Подтема *PEN* 2.1 – Учесници у цивилним *ATS* операцијама
- Подтема *PEN* 2.2 – Учесници у војним *ATS* операцијама
- ТЕМА *PEN* 3 – ОДНОСИ СА КОРИСНИЦИМА УСЛУГА
- Подтема *PEN* 3.1 – Пружање услуга и захтеви корисника
- ТЕМА *PEN* 4 – ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
- Подтема *PEN* 4.1 – Заштита животне средине

ПРЕДМЕТ 10: НЕУОБИЧАЈЕНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ

- ТЕМА *ABES* 1 – НЕУОБИЧАЈЕНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ (*ABES*)
- Подтема *ABES* 1.1 – Преглед *ABES*
- ТЕМА *ABES* 2 – УСАВРШАВАЊЕ ВЕШТИНА
- Подтема *ABES* 2.1 – Ефикасност комуникације
- Подтема *ABES* 2.2 – Избегавање менталног преоптерећења
- Подтема *ABES* 2.3 – Сарадња ваздух-земља
- ТЕМА *ABES* 3 – ПРОЦЕДУРЕ ЗА НЕУОБИЧАЈЕНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ
- Подтема *ABES* 3.1 – Примена процедура за *ABES*
- Подтема *ABES* 3.2 – Прекид радио-везе
- Подтема *ABES* 3.3 – Незаконито ометање и претња бомбом у ваздухоплову
- Подтема *ABES* 3.4 – Залутали или неидентификовани ваздухоплови
- Подтема *ABES* 3.5 – Неовлашћен излазак на полетно-слетну стазу

ПРЕДМЕТ 11: АЕРОДРОМИ

- ТЕМА *AGA* 1 – ПОДАЦИ О АЕРОДРОМУ, ИЗГЛЕД И КООРДИНАЦИЈА
- Подтема *AGA* 1.1 – Дефиниције
- Подтема *AGA* 1.2 – Координација
- ТЕМА *AGA* 2 – ПОВРШИНЕ ЗА КРЕТАЊЕ
- Подтема *AGA* 2.1 – Површине за кретање
- Подтема *AGA* 2.2 – Маневарске површине

- Подтема *AGA* 2.3 – Полетно-слетне стазе
- ТЕМА *AGA* 3 – ПРЕПРЕКЕ
- Подтема *AGA* 3.1 – Ваздушни простор за надвишавање препрека око аеродрома
- ТЕМА *AGA* 4 – РАЗНОВРСНИ УРЕЂАЈИ
- Подтема *AGA* 4.1 – Локација

Додатак 5 Анекса I

ОВЛАШЋЕЊЕ ПРИЛАЗНЕ КОНТРОЛЕ ПРОЦЕДУРАЛНЕ (*APP*)

(Веза: Анекс 1 – Део *ATCO* Поддео Д, Одељак 2, *ATCO.D.010(a)* (2)(iii))

САДРЖАЈ

- ПРЕДМЕТ 1: УВОД У ПРОГРАМ ОБУКЕ
- ПРЕДМЕТ 2: ВАЗДУХОПЛОВНО ПРАВО
- ПРЕДМЕТ 3: УПРАВЉАЊЕ ВАЗДУШНИМ САОБРАЋАЈЕМ
- ПРЕДМЕТ 4: МЕТЕОРОЛОГИЈА
- ПРЕДМЕТ 5: НАВИГАЦИЈА
- ПРЕДМЕТ 6: ВАЗДУХОПЛОВИ
- ПРЕДМЕТ 7: ЉУДСКИ ФАКТОРИ
- ПРЕДМЕТ 8: УРЕЂАЈИ И СИСТЕМИ
- ПРЕДМЕТ 9: ПРОФЕСИОНАЛНО ОКРУЖЕЊЕ
- ПРЕДМЕТ 10: НЕУОБИЧАЈЕНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ
- ПРЕДМЕТ 11: АЕРОДРОМИ

ПРЕДМЕТ 1: УВОД У ПРОГРАМ ОБУКЕ

- ТЕМА *INTR* 1 – РУКОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМОМ ОБУКЕ
- Подтема *INTR* 1.1 – Увод у програм обуке
- Подтема *INTR* 1.2 – Вођење програма обуке
- Подтема *INTR* 1.3 – Материјал и документација за обуку
- ТЕМА *INTR* 2 – УВОД У ПРОГРАМ *ATC* ОБУКЕ
- Подтема *INTR* 2.1 – Садржај програма обуке и организација
- Подтема *INTR* 2.2 – Начела обуке
- Подтема *INTR* 2.3 – Процес процене

ПРЕДМЕТ 2: ВАЗДУХОПЛОВНО ПРАВО

- ТЕМА *LAW* 1 – *ATCO* ЛИЦЕНЦИРАЊЕ/ СЕРТИФИКАТ О СТРУЧНОСТИ
- Подтема *LAW* 1.1 – Права и услови
- ТЕМА *LAW* 2 – ПРАВИЛА И ПРОПИСИ
- Подтема *LAW* 2.1 – Извештаји
- Подтема *LAW* 2.2 – Ваздушни простор

- ТЕМА *LAW 3*
- Подтема *LAW 3.1*
- Подтема *LAW 3.2*
- УПРАВЉАЊЕ БЕЗБЕДНОШЋУ У *АТС*
- Процес повратних информација
- Безбедносна истрага

ПРЕДМЕТ 3: УПРАВЉАЊЕ ВАЗДУШНИМ САОБРАЋАЈЕМ

- ТЕМА *АТМ 1*
- Подтема *АТМ 1.1*
- Подтема *АТМ 1.2*
- Подтема *АТМ 1.3*
- Подтема *АТМ 1.4*
- Подтема *АТМ 1.5*
- ТЕМА *АТМ 2*
- Подтема *АТМ 2.1*
- ТЕМА *АТМ 3*
- Подтема *АТМ 3.1*
- Подтема *АТМ 3.2*
- ТЕМА *АТМ 4*
- Подтема *АТМ 4.1*
- Подтема *АТМ 4.2*
- Подтема *АТМ 4.3*
- ТЕМА *АТМ 5*
- Подтема *АТМ 5.1*
- Подтема *АТМ 5.2*
- ТЕМА *АТМ 6*
- Подтема *АТМ 6.1*
- Подтема *АТМ 6.2*
- Подтема *АТМ 6.3*
- ТЕМА *АТМ 7*
- Подтема *АТМ 7.1*
- ТЕМА *АТМ 8*
- Подтема *АТМ 8.1*
- ТЕМА *АТМ 9*
- Подтема *АТМ 9.1*
- Подтема *АТМ 9.2*
- Подтема *АТМ 9.3*
- ТЕМА *АТМ 10*
- Подтема *АТМ 10.1*
- Подтема *АТМ 10.2*
- Подтема *АТМ 10.3*
- Подтема *АТМ 10.4*
- ПРУЖАЊЕ УСЛУГА
- Услуга контроле летења (*АТС*)
- Услуга информисања ваздухоплова у лету (*FIS*)
- Услуга узбуњивања (*ALRS*)
- Капацитет *АТС* система и управљање протоком ваздушног саобраћаја
- Управљање ваздушним простором (*ASM*)
- КОМУНИКАЦИЈА
- Ефикасна комуникација
- *АТС* ОДОБРЕЊА И *АТС* ИНСТРУКЦИЈЕ
- *АТС* одобрења
- *АТС* инструкције
- КООРДИНАЦИЈА
- Потреба за координацијом
- Средства и методе комуникације
- Процедуре координације
- ПОДЕШАВАЊЕ ВИСИНОМЕРА И ДОДЕЛА НИВОА
- Подешавање висиномера
- Надвишавање терена
- РАЗДВАЈАЊА
- Вертикално раздвајање
- Хоризонтално раздвајање
- Делегирање раздвајања
- СИСТЕМИ ЗА ИЗБЕГАВАЊЕ СУДАРА У ВАЗДУХУ И БЕЗБЕДНОСНЕ МРЕЖЕ НА ЗЕМЉИ
- Системи за избегавање судара у ваздуху
- ПРИКАЗ ПОДАТАКА
- Управљање подацима
- РАДНО ОКРУЖЕЊЕ (СИМУЛИРАНО)
- Интегритет радног окружења
- Верификација актуелности оперативних поступака
- Пренос-преузимање информација
- ПРУЖАЊЕ УСЛУГЕ КОНТРОЛЕ ЛЕТЕЊА
- Одговорност и обрада информација
- Прилазна контрола летења
- Процес управљања саобраћајем
- Вођење саобраћаја

- ТЕМА *АТМ 11*
- Подтема *АТМ 11.1*
- Подтема *АТМ 11.2*
- ПОСТУПАК ЧЕКАЊА
- Опште процедуре у поступку чекања
- Ваздухоплов у прилазу

ПРЕДМЕТ 4: МЕТЕОРОЛОГИЈА

- ТЕМА *MET 1*
- Подтема *MET 1.1*
- ТЕМА *MET 2*
- Подтема *METB 2.1*
- МЕТЕОРОЛОШКЕ ПОЈАВЕ
- Метеоролошке појаве
- ИЗВОРИ МЕТЕОРОЛОШКИХ ПОДАТАКА
- Извори метеоролошких информација

ПРЕДМЕТ 5: НАВИГАЦИЈА

- ТЕМА *NAV 1*
- Подтема *NAV 1.1*
- ТЕМА *NAV 2*
- Подтема *NAV 2.1*
- Подтема *NAV 2.2*
- Подтема *NAV 2.3*
- Подтема *NAV 2.4*
- Подтема *NAV 2.5*
- Подтема *NAV 2.6*
- МАПЕ И ВАЗДУХОПЛОВНЕ КАРТЕ
- Мапе и карте
- ИНСТРУМЕНТАЛНА НАВИГАЦИЈА
- Навигациони системи
- Стабилизован прилаз
- Инструментални одласци и доласци
- Навигациона помоћ
- Сателитски системи
- *PBN* апликације

ПРЕДМЕТ 6: ВАЗДУХОПЛОВИ

- ТЕМА *ACFT 1*
- Подтема *ACFT 1.1*
- ТЕМА *ACFT 2*
- Подтема *ACFT 2.1*
- Подтема *ACFT 2.2*
- ТЕМА *ACFT 3*
- Подтема *ACFT 3.1*
- Подтема *ACFT 3.2*
- Подтема *ACFT 3.3*
- Подтема *ACFT 3.4*
- Подтема *ACFT 3.5*
- Подтема *ACFT 3.6*
- ТЕМА *ACFT 4*
- Подтема *ACFT 4.1*
- ИНСТРУМЕНТИ У ВАЗДУХОПЛОВУ
- Инструменти у ваздухоплову
- КАТЕГОРИЈЕ ВАЗДУХОПЛОВА
- Вртложна турбуленција
- Примена *ICAO* категорија на основу брзине ваздухоплова у прилазу
- ФАКТОРИ КОЈИ УТИЧУ НА МОГУЋНОСТИ ВАЗДУХОПЛОВА
- Фактори при пењању
- Фактори при крстарењу
- Фактори при понирању и почетном прилазу
- Фактори при завршном прилазу и слетању
- Економски фактори
- Еколошки фактори
- ПОДАЦИ О ВАЗДУХОПЛОВИМА
- Подаци о могућностима ваздухоплова

ПРЕДМЕТ 7: ЉУДСКИ ФАКТОРИ

- ТЕМА *HUM 1*
- Подтема *HUM 1.1*
- ТЕМА *HUM 2*
- Подтема *HUM 2.1*
- Подтема *HUM 2.2*
- ПСИХОЛОШКИ ФАКТОРИ
- Когнитивни
- МЕДИЦИНСКИ И ФИЗИОЛОШКИ ФАКТОРИ
- Замор
- Психофизичка кондиција

- ТЕМА *HUM 3*
- Подтема *HUM 3.1*
- Подтема *HUM 3.2*
- Подтема *HUM 3.3*

- ТЕМА *HUM 4*
- Подтема *HUM 4.1*
- Подтема *HUM 4.2*

- ТЕМА *HUM 5*
- Подтема *HUM 5.1*
- Подтема *HUM 5.2*

- ТЕМА *HUM 6*
- Подтема *HUM 6.1*
- Подтема *HUM 6.2*
- Подтема *HUM 6.3*
- Подтема *HUM 6.4*

ПРЕДМЕТ 8: УРЕЂАЈИ И СИСТЕМИ

- ТЕМА *EQPS 1*
- Подтема *EQPS 1.1*
- Подтема *EQPS 1.2*

- ТЕМА *EQPS 2*
- Подтема *EQPS 2.1*
- Подтема *EQPS 2.2*

- ТЕМА *EQPS 3*
- Подтема *EQPS 3.1*
- Подтема *EQPS 3.2*
- Подтема *EQPS 3.3*

- ТЕМА *EQPS 4*
- Подтема *EQPS 4.1*

- ТЕМА *EQPS 5*
- Подтема *EQPS 5.1*
- Подтема *EQPS 5.2*
- Подтема *EQPS 5.3*

ПРЕДМЕТ 9: ПРОФЕСИОНАЛНО ОКРУЖЕЊЕ

- ТЕМА *PEN 1*
- Подтема *PEN 1.1*

- ТЕМА *PEN 2*
- Подтема *PEN 2.1*
- Подтема *PEN 2.2*

- СОЦИЈАЛНИ И ОРГАНИЗАЦИОНИ ФАКТОРИ
- Управљање тимским ресурсима (*TRM*)
- Тимски рад и тимске улоге
- Одговорно понашање

- СТРЕС
- Стрес
- Управљање стресом

- ЉУДСКА ГРЕШКА
- Људска грешка
- Кршење правила

- САРАДЊА
- Комуникација
- Сарадња у оквиру исте области одговорности
- Сарадња у оквиру различитих области одговорности
- Сарадња између контролора летења/пилота

- ТЕМА *PEN 3*

- Подтема *PEN 3.1*

- ТЕМА *PEN 4*

- Подтема *PEN 4.1*

- ОДНОСИ СА КОРИСНИЦИМА УСЛУГА

- Пружање услуга и захтеви корисника

- ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

- Заштита животне средине

ПРЕДМЕТ 10: НЕУОБИЧАЈЕНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ

- ТЕМА *ABES 1*
- Подтема *ABES 1.1*

- ТЕМА *ABES 2*
- Подтема *ABES 2.1*
- Подтема *ABES 2.2*
- Подтема *ABES 2.3*

- ТЕМА *ABES 3*
- Подтема *ABES 3.1*
- Подтема *ABES 3.2*
- Подтема *ABES 3.3*
- Подтема *ABES 3.4*
- Подтема *ABES 3.5*

ПРЕДМЕТ 11: АЕРОДРОМИ

- ТЕМА *AGA 1*
- Подтема *AGA 1.1*
- Подтема *AGA 1.2*

- ТЕМА *AGA 2*
- Подтема *AGA 2.1*
- Подтема *AGA 2.2*
- Подтема *AGA 2.3*

- ТЕМА *AGA 3*
- Подтема *AGA 3.1*

- ТЕМА *AGA 4*
- Подтема *AGA 4.1*

Додатак 6 Анекса I

ОВЛАШЋЕЊЕ ОБЛАСНЕ КОНТРОЛЕ ПРОЦЕДУРАЛНЕ (*ACP*)

(Веза: Анекс 1 – Део *ATCO* Поддео Д, Одељак 2, *ATCO.D.010(a)* (2)(iv))

САДРЖАЈ

- ПРЕДМЕТ 1: УВОД У ПРОГРАМ ОБУКЕ
- ПРЕДМЕТ 2: ВАЗДУХОПЛОВНО ПРАВО
- ПРЕДМЕТ 3: УПРАВЉАЊЕ ВАЗДУШНИМ САОБРАЋАЈЕМ
- ПРЕДМЕТ 4: МЕТЕОРОЛОГИЈА
- ПРЕДМЕТ 5: НАВИГАЦИЈА
- ПРЕДМЕТ 6: ВАЗДУХОПЛОВИ
- ПРЕДМЕТ 7: ЉУДСКИ ФАКТОРИ

ПРЕДМЕТ 8: УРЕЂАЈИ И СИСТЕМИ
ПРЕДМЕТ 9: ПРОФЕСИОНАЛНО ОКРУЖЕЊЕ
ПРЕДМЕТ 10: НЕУОБИЧАЈЕНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ

ПРЕДМЕТ 1: УВОД У ПРОГРАМ ОБУКЕ

- ТЕМА *INTR 1*
 - РУКОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМОМ ОБУКЕ
- Подтема *INTR 1.1*
 - Увод у програм обуке
- Подтема *INTR 1.2*
 - Вођење програма обуке
- Подтема *INTR 1.3*
 - Материјал и документација за обуку
- ТЕМА *INTR 2*
 - УВОД У ПРОГРАМ *ATC* ОБУКЕ
- Подтема *INTR 2.1*
 - Садржај програма обуке и организација
- Подтема *INTR 2.2*
 - Начела обуке
- Подтема *INTR 2.3*
 - Процес процене

ПРЕДМЕТ 2: ВАЗДУХОПЛОВНО ПРАВО

- ТЕМА *LAW 1*
 - *ATCO* ЛИЦЕНЦИРАЊЕ/ СЕРТИФИКАТ О СТРУЧНОСТИ
- Подтема *LAW 1.1*
 - Права и услови
- ТЕМА *LAW 2*
 - ПРАВИЛА И ПРОПИСИ
- Подтема *LAW 2.1*
 - Извештаји
- Подтема *LAW 2.2*
 - Ваздушни простор
- ТЕМА *LAW 3*
 - УПРАВЉАЊЕ БЕЗБЕДНОШЋУ У *ATC*
- Подтема *LAW 3.1*
 - Процес повратних информација
- Подтема *LAW 3.2*
 - Безбедносна истрага

ПРЕДМЕТ 3: УПРАВЉАЊЕ ВАЗДУШНИМ САОБРАЋАЈЕМ

- ТЕМА *ATM 1*
 - ПРУЖАЊЕ УСЛУГА
- Подтема *ATM 1.1*
 - Услуга контроле летења (*ATC*)
- Подтема *ATM 1.2*
 - Услуга информисања ваздухоплова у лету (*FIS*)
- Подтема *ATM 1.3*
 - Услуга узбуњивања (*ALRS*)
- Подтема *ATM 1.4*
 - Капацитет *ATS* система и управљање протоком ваздушног саобраћаја
- Подтема *ATM 1.5*
 - Управљање ваздушним простором (*ASM*)
- ТЕМА *ATM 2*
 - КОМУНИКАЦИЈА
- Подтема *ATM 2.1*
 - Ефикасна комуникација
- ТЕМА *ATM 3*
 - *ATC* ОДОБРЕЊА И *ATC* ИНСТРУКЦИЈЕ
- Подтема *ATM 3.1*
 - *ATC* одобрења
- Подтема *ATM 3.2*
 - *ATC* инструкције
- ТЕМА *ATM 4*
 - КООРДИНАЦИЈА
- Подтема *ATM 4.1*
 - Потреба за координацијом
- Подтема *ATM 4.2*
 - Средства и методе комуникације
- Подтема *ATM 4.3*
 - Поступци координације
- ТЕМА *ATM 5*
 - ПОДЕШАВАЊЕ ВИСИНОМЕРА И ДОДЕЛА НИВОА
- Подтема *ATM 5.1*
 - Подешавање висиномера
- Подтема *ATM 5.2*
 - Надвишавање терена

- ТЕМА *ATM 6*
 - Подтема *ATM 6.1*
 - Подтема *ATM 6.2*
 - ТЕМА *ATM 7*
 - Подтема *ATM 7.1*
 - ТЕМА *ATM 8*
 - Подтема *ATM 8.1*
 - ТЕМА *ATM 9*
 - Подтема *ATM 9.1*
 - Подтема *ATM 9.2*
 - Подтема *ATM 9.3*
 - ТЕМА *ATM 10*
 - Подтема *ATM 10.1*
 - Подтема *ATM 10.2*
 - Подтема *ATM 10.3*
 - Подтема *ATM 10.4*
 - ТЕМА *ATM 11*
 - Подтема *ATM 11.1*
 - Подтема *ATM 11.2*
- РАЗДВАЈАЊА
 - Вертикално раздвајање
 - Хоризонтално раздвајање
 - СИСТЕМИ ЗА ИЗБЕГАВАЊЕ СУДАРА У ВАЗДУХУ И БЕЗБЕДНОСНЕ МРЕЖЕ НА ЗЕМЉИ
 - Системи за избегавање судара у ваздуху
 - ПРИКАЗ ПОДАТАКА
 - Управљање подацима
 - РАДНО ОКРУЖЕЊЕ (СИМУЛИРАНО)
 - Интегритет радног окружења
 - Верификација актуелности оперативних процедура
 - Пренос-преузимање информација
 - ПРУЖАЊЕ УСЛУГА КОНТРОЛЕ ЛЕТЕЊА
 - Одговорност и обрада информација
 - Обласна контрола летења
 - Процес управљања саобраћајем
 - Вођење саобраћаја
 - ПОСТУПАК ЧЕКАЊА
 - Опште процедуре у поступку чекања
 - Ваздухоплов у поступку чекања

ПРЕДМЕТ 4: МЕТЕОРОЛОГИЈА

- ТЕМА *MET 1*
 - МЕТЕОРОЛОШКЕ ПОЈАВЕ
- Подтема *MET 1.1*
 - Метеоролошке појаве
- ТЕМА *MET 2*
 - ИЗВОРИ МЕТЕОРОЛОШКИХ ПОДАТАКА
- Подтема *MET 2.1*
 - Извори метеоролошких информација

ПРЕДМЕТ 5: НАВИГАЦИЈА

- ТЕМА *NAV 1*
 - МАПЕ И ВАЗДУХОПЛОВНЕ КАРТЕ
- Подтема *NAV 1.1*
 - Мапе и карте
- ТЕМА *NAV 2*
 - ИНСТРУМЕНТАЛНА НАВИГАЦИЈА
- Подтема *NAV 2.1*
 - Навигациони системи
- Подтема *NAV 2.2*
 - Навигациона помоћ
- Подтема *NAV 2.3*
 - *PBN* апликације

ПРЕДМЕТ 6: ВАЗДУХОПЛОВИ

- ТЕМА *ACFT 1*
 - ИНСТРУМЕНТИ У ВАЗДУХОПЛОВУ
- Подтема *ACFT 1.1*
 - Инструменти у ваздухоплову
- ТЕМА *ACFT 2*
 - КАТЕГОРИЈЕ ВАЗДУХОПЛОВА
- Подтема *ACFT 2.1*
 - Вртложна турбуленција
- ТЕМА *ACFT 3*
 - ФАКТОРИ КОЈИ УТИЧУ НА МОГУЋНОСТИ ВАЗДУХОПЛОВА
- Подтема *ACFT 3.1*
 - Фактори при пењању

- Подтема *ACFT* 3.2 – Фактори при крстарењу
- Подтема *ACFT* 3.3 – Фактори при понирању
- Подтема *ACFT* 3.4 – Економски фактори
- Подтема *ACFT* 3.5 – Еколошки фактори

- ТЕМА *ACFT* 4 – ПОДАЦИ О ВАЗДУХОПЛОВИМА
- Подтема *ACFT* 4.1 – Подаци о могућностима вљздухоплова

ПРЕДМЕТ 7: ЉУДСКИ ФАКТОРИ

- ТЕМА *HUM* 1 – ПСИХОЛОШКИ ФАКТОРИ
- Подтема *HUM* 1.1 – Когнитивни

- ТЕМА *HUM* 2 – МЕДИЦИНСКИ И ФИЗИОЛОШКИ ФАКТОРИ
- Подтема *HUM* 2.1 – Замор
- Подтема *HUM* 2.2 – Психофизичка кондиција

- ТЕМА *HUM* 3 – СОЦИЈАЛНИ И ОРГАНИЗАЦИОНИ ФАКТОРИ
- Подтема *HUM* 3.1 – Управљање тимским ресурсима (*TRM*)
- Подтема *HUM* 3.2 – Тимски рад и тимске улоге
- Подтема *HUM* 3.3 – Одговорно понашање

- ТЕМА *HUM* 4 – СТРЕС
- Подтема *HUM* 4.1 – Стрес
- Подтема *HUM* 4.2 – Управљање стресом

- ТЕМА *HUM* 5 – ЉУДСКА ГРЕШКА
- Подтема *HUM* 5.1 – Људска грешка
- Подтема *HUM* 5.2 – Кршење правила

- ТЕМА *HUM* 6 – САРАДЊА
- Подтема *HUM* 6.1 – Комуникација
- Подтема *HUM* 6.2 – Сарадња у оквиру исте области одговорности
- Подтема *HUM* 6.3 – Сарадња у оквиру различитих области одговорности
- Подтема *HUM* 6.4 – Сарадња између контролора летења/пилота

ПРЕДМЕТ 8: УРЕЂАЈИ И СИСТЕМИ

- ТЕМА *EQPS* 1 – ВЕРБАЛНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ
- Подтема *EQPS* 1.1 – Радио-комуникације
- Подтема *EQPS* 1.2 – Остале вербалне комуникације

- ТЕМА *EQPS* 2 – АУТОМАТИЗАЦИЈА У *ATS*
- Подтема *EQPS* 2.1 – Ваздухопловна фиксна телекомуникациона мрежа (*AFTN*)
- Подтема *EQPS* 2.2 – Аутоматска размена података

- ТЕМА *EQPS* 3 – РАДНО МЕСТО КОНТРОЛОРА ЛЕТЕЊА
- Подтема *EQPS* 3.1 – Рад и праћење уређаја
- Подтема *EQPS* 3.2 – Прикази ситуација и информациони системи
- Подтема *EQPS* 3.3 – Системи података о лету ваздухоплова

- ТЕМА *EQPS* 4 – БУДУЋИ УРЕЂАЈИ
- Подтема *EQPS* 4.1 – Нови развоји

- ТЕМА *EQPS* 5 – ОГРАНИЧЕЊА И ДЕГРАДАЦИЈА УРЕЂАЈА И СИСТЕМА
- Подтема *EQPS* 5.1 – Реакција на ограничења
- Подтема *EQPS* 5.2 – Деградиција уређаја за комуникацију
- Подтема *EQPS* 5.3 – Деградиција уређаја за навигацију

ПРЕДМЕТ 9: ПРОФЕСИОНАЛНО ОКРУЖЕЊЕ

- ТЕМА *PEN* 1 – УПОЗНАВАЊЕ
- Подтема *PEN* 1.1 – Студијска посета обласној контроли летења

- ТЕМА *PEN* 2 – КОРИСНИЦИ ВАЗДУШНОГ ПРОСТОРА
- Подтема *PEN* 2.1 – Учесници у цивилним *ATS* операцијама
- Подтема *PEN* 2.2 – Учесници у војним *ATS* операцијама

- ТЕМА *PEN* 3 – ОДНОСИ СА КОРИСНИЦИМА УСЛУГА
- Подтема *PEN* 3.1 – Пружање услуга и захтеви корисника

- ТЕМА *PEN* 4 – ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
- Подтема *PEN* 4.1 – Заштита животне средине

ПРЕДМЕТ 10: НЕУОБИЧАЈЕНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ

- ТЕМА *ABES* 1 – НЕУОБИЧАЈЕНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ (*ABES*)
- Подтема *ABES* 1.1 – Преглед *ABES*

- ТЕМА *ABES* 2 – УСАВРШАВАЊЕ ВЕШТИНА
- Подтема *ABES* 2.1 – Ефикасност комуникације
- Подтема *ABES* 2.2 – Избегавање менталног преоптерећења
- Подтема *ABES* 2.3 – Сарадња ваздух/земља

- ТЕМА *ABES* 3 – ПРОЦЕДУРЕ ЗА НЕУОБИЧАЈЕНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ
- Подтема *ABES* 3.1 – Примена процедура за *ABES*
- Подтема *ABES* 3.2 – Прекид радио-везе
- Подтема *ABES* 3.3 – Незаконито ометање и претња бомбом у ваздухоплову
- Подтема *ABES* 3.4 – Залутали или неидентификовани ваздухоплов
- Подтема *ABES* 3.5 – Одступања

Додатак 7 Анекса I

ОВЛАШЋЕЊЕ ПРИЛАЗНЕ КОНТРОЛЕ НАДЗОРНЕ (*APS*)
(Веза: Анекс 1 – *ATCO* Поддео Д, Одељак 2, *ATCO.D.010(a)(2)(v)*)

САДРЖАЈ

- ПРЕДМЕТ 1: УВОД У ПРОГРАМ ОБУКЕ
- ПРЕДМЕТ 2: ВАЗДУХОПЛОВНО ПРАВО
- ПРЕДМЕТ 3: УПРАВЉАЊЕ ВАЗДУШНИМ САОБРАЋАЈЕМ
- ПРЕДМЕТ 4: МЕТЕОРОЛОГИЈА
- ПРЕДМЕТ 5: НАВИГАЦИЈА
- ПРЕДМЕТ 6: ВАЗДУХОПЛОВИ
- ПРЕДМЕТ 7: ЉУДСКИ ФАКТОРИ
- ПРЕДМЕТ 8: УРЕЂАЈИ И СИСТЕМИ
- ПРЕДМЕТ 9: ПРОФЕСИОНАЛНО ОКРУЖЕЊЕ

ПРЕДМЕТ 10: НЕУОБИЧАЈЕНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ
ПРЕДМЕТ 11: АЕРОДРОМИ

ПРЕДМЕТ 1: УВОД У ПРОГРАМ ОБУКЕ

- ТЕМА *INTR* 1
 - РУКОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМОМ ОБУКЕ
- Подтема *INTR* 1.1
 - Увод у програм обуке
- Подтема *INTR* 1.2
 - Вођење програма обуке
- Подтема *INTR* 1.3
 - Материјал и документација за обуку
- ТЕМА *INTR* 2
 - УВОД У ПРОГРАМ *АТС* ОБУКЕ
- Подтема *INTR* 2.1
 - Садржај програма обуке и организација
- Подтема *INTR* 2.2
 - Начела обуке
- Подтема *INTR* 2.3
 - Процес процене

ПРЕДМЕТ 2: ВАЗДУХОПЛОВНО ПРАВО

- ТЕМА *LAW* 1
 - *АТСО* ЛИЦЕНЦИРАЊЕ/ СЕРТИФИКАТ О СТРУЧНОСТИ
- Подтема *LAW* 1.1
 - Права и услови
- ТЕМА *LAW* 2
 - ПРАВИЛА И ПРОПИСИ
- Подтема *LAW* 2.1
 - Извештаји
- Подтема *LAW* 2.2
 - Ваздушни простор
- ТЕМА *LAW* 3
 - УПРАВЉАЊЕ БЕЗБЕДНОШЋУ У *АТС*
- Подтема *LAW* 3.1
 - Процес повратних информација
- Подтема *LAW* 3.2
 - Безбедносна истрага

ПРЕДМЕТ 3: УПРАВЉАЊЕ ВАЗДУШНИМ САОБРАЋАЈЕМ

- ТЕМА *АТМ* 1
 - ПРУЖАЊЕ УСЛУГА
- Подтема *АТМ* 1.1
 - Услуга контроле летења (*АТС*)
- Подтема *АТМ* 1.2
 - Услуга информисања ваздухоплова у лету (*FIS*)
- Подтема *АТМ* 1.3
 - Услуга узбуњивања (*АЛРС*)
- Подтема *АТМ* 1.4
 - Капацитет *АТС* система и управљање протоком ваздушног саобраћаја
- Подтема *АТМ* 1.5
 - Управљање ваздушним простором (*АSM*)
- ТЕМА *АТМ* 2
 - КОМУНИКАЦИЈА
- Подтема *АТМ* 2.1
 - Ефикасна комуникација
- ТЕМА *АТМ* 3
 - *АТС* ОДОБРЕЊА И *АТС* ИНСТРУКЦИЈЕ
- Подтема *АТМ* 3.1
 - *АТС* одобрења
- Подтема *АТМ* 3.2
 - *АТС* инструкције
- ТЕМА *АТМ* 4
 - КООРДИНАЦИЈА
- Подтема *АТМ* 4.1
 - Потреба за координацијом
- Подтема *АТМ* 4.2
 - Средства и методе комуникације
- Подтема *АТМ* 4.3
 - Процедуре координације
- ТЕМА *АТМ* 5
 - ПОДЕШАВАЊЕ ВИСИНОМЕРА И ДОДЕЛА НИВОА
- Подтема *АТМ* 5.1
 - Подешавање висиномера
- Подтема *АТМ* 5.2
 - Надвишавање терена
- ТЕМА *АТМ* 6
 - РАЗДВАЈАЊА
- Подтема *АТМ* 6.1
 - Вертикално раздвајање

- Подтема *АТМ* 6.2
 - Дужинско раздвајање у надзорном окружењу
- Подтема *АТМ* 6.3
 - Делегирање раздвајања
- Подтема *АТМ* 6.4
 - Раздвајање узроковано вртложном турбуленцијом
- Подтема *АТМ* 6.5
 - Раздвајање на основу *АТС* надзорних система
- ТЕМА *АТМ* 7
 - СИСТЕМИ ЗА ИЗБЕГАВАЊЕ СУДАРА У ВАЗДУХУ И БЕЗБЕДНОСНЕ МРЕЖЕ НА ЗЕМЉИ
- Подтема *АТМ* 7.1
 - Системи за избегавање судара у ваздуху
- Подтема *АТМ* 7.2
 - Безбедносне мреже на земљи
- ТЕМА *АТМ* 8
 - ПРИКАЗ ПОДАТАКА
- Подтема *АТМ* 8.1
 - Управљање подацима
- ТЕМА *АТМ* 9
 - РАДНО ОКРУЖЕЊЕ (СИМУЛИРАНО)
- Подтема *АТМ* 9.1
 - Интегритет радног окружења
- Подтема *АТМ* 9.2
 - Верификација актуелности оперативних процедура
- Подтема *АТМ* 9.3
 - Пренос-преузимање информација
- ТЕМА *АТМ* 10
 - ПРУЖАЊЕ УСЛУГА КОНТРОЛЕ ЛЕТЕЊА
- Подтема *АТМ* 10.1
 - Одговорност и обрада информација
- Подтема *АТМ* 10.2
 - *АТС* надзорна услуга
- Подтема *АТМ* 10.3
 - Процес управљања саобраћајем
- Подтема *АТМ* 10.4
 - Вођење саобраћаја
- Подтема *АТМ* 10.5
 - Услуга контроле летења уз подршку унапређеног система
- ТЕМА *АТМ* 11
 - ПОСТУПАК ЧЕКАЊА
- Подтема *АТМ* 11.1
 - Опште процедуре у поступку чекања
- Подтема *АТМ* 11.2
 - Ваздухоплов у прилазу
- Подтема *АТМ* 11.3
 - Ваздухоплов у поступку чекања у надзорном окружењу
- ТЕМА *АТМ* 12
 - ИДЕНТИФИКАЦИЈА
- Подтема *АТМ* 12.1
 - Успостављање идентификације
- Подтема *АТМ* 12.2
 - Одржавање идентификације
- Подтема *АТМ* 12.3
 - Губитак идентитета
- Подтема *АТМ* 12.4
 - Информације о позицији
- Подтема *АТМ* 12.5
 - Трансфер идентитета

ПРЕДМЕТ 4: МЕТЕОРОЛОГИЈА

- ТЕМА *MET* 1
 - МЕТЕОРОЛОШКЕ ПОЈАВЕ
- Подтема *MET* 1.1
 - Метеоролошке појаве
- ТЕМА *MET* 2
 - ИЗВОРИ МЕТЕОРОЛОШКИХ ПОДАТАКА
- Подтема *METB* 2.1
 - Извори метеоролошких информација

ПРЕДМЕТ 5: НАВИГАЦИЈА

- ТЕМА *NAV* 1
 - МАПЕ И ВАЗДУХОПЛОВНЕ КАРТЕ
- Подтема *NAV* 1.1
 - Мапе и карте

- ТЕМА *NAV 2*
- Подтема *NAV 2.1*
- Подтема *NAV 2.2*
- Подтема *NAV 2.3*
- Подтема *NAV 2.4*
- Подтема *NAV 2.5*
- Подтема *NAV 2.6*
- ИНСТРУМЕНТАЛНА НАВИГАЦИЈА
- Навигациони системи
- Стабилизован прилаз
- Инструментални одласци и доласци
- Навигациона помоћ
- Сателитски системи
- *PBN* апликације

ПРЕДМЕТ 6: ВАЗДУХОПЛОВИ

- ТЕМА *ACFT 1*
- Подтема *ACFT 1.1*
- ТЕМА *ACFT 2*
- Подтема *ACFT 2.1*
- Подтема *ACFT 2.2*
- ТЕМА *ACFT 3*
- Подтема *ACFT 3.1*
- Подтема *ACFT 3.2*
- Подтема *ACFT 3.3*
- Подтема *ACFT 3.4*
- Подтема *ACFT 3.5*
- Подтема *ACFT 3.6*
- ТЕМА *ACFT 4*
- Подтема *ACFT 4.1*
- ИНСТРУМЕНТИ У ВАЗДУХОПЛОВУ
- Инструменти у ваздухоплову
- КАТЕГОРИЈЕ ВАЗДУХОПЛОВА
- Вртложна турбуленција
- Примена *ICAO* категорија на основу брзине ваздухоплова у прилазу
- ФАКТОРИ КОЈИ УТИЧУ НА МОГУЋНОСТИ ВАЗДУХОПЛОВА
- Фактори при пењању
- Фактори при крстарењу
- Фактори при понирању и почетном прилазу
- Фактори при завршном прилазу и слетању
- Економски фактори
- Еколошки фактори
- ПОДАЦИ О ВАЗДУХОПЛОВИМА
- Подаци о могућностима ваздухоплова

ПРЕДМЕТ 7: ЉУДСКИ ФАКТОРИ

- ТЕМА *HUM 1*
- Подтема *HUM 1.1*
- ТЕМА *HUM 2*
- Подтема *HUM 2.1*
- Подтема *HUM 2.2*
- ТЕМА *HUM 3*
- Подтема *HUM 3.1*
- Подтема *HUM 3.2*
- Подтема *HUM 3.3*
- ТЕМА *HUM 4*
- Подтема *HUM 4.1*
- Подтема *HUM 4.2*
- ТЕМА *HUM 5*
- Подтема *HUM 5.1*
- Подтема *HUM 5.2*
- ТЕМА *HUM 6*
- Подтема *HUM 6.1*
- Подтема *HUM 6.2*
- ПСИХОЛОШКИ ФАКТОРИ
- Когнитивни
- МЕДИЦИНСКИ И ФИЗИОЛОШКИ ФАКТОРИ
- Замор
- Психофизичка кондиција
- СОЦИЈАЛНИ И ОРГАНИЗАЦИОНИ ФАКТОРИ
- Управљање тимским ресурсима (*TRM*)
- Тимски рад и тимске улоге
- Одговорно понашање
- СТРЕС
- Стрес
- Управљање стресом
- ЉУДСКА ГРЕШКА
- Људска грешка
- Кршење правила
- САРАДЊА
- Комуникација
- Сарадња у оквиру исте области одговорности

- Подтема *HUM 6.3*
- Подтема *HUM 6.4*
- Сарадња у оквиру различитих области одговорности
- Сарадња између контролора летења/пилота

ПРЕДМЕТ 8: УРЕЂАЈИ И СИСТЕМИ

- ТЕМА *EQPS 1*
- Подтема *EQPS 1.1*
- Подтема *EQPS 1.2*
- ТЕМА *EQPS 2*
- Подтема *EQPS 2.1*
- Подтема *EQPS 2.2*
- ТЕМА *EQPS 3*
- Подтема *EQPS 3.1*
- Подтема *EQPS 3.2*
- Подтема *EQPS 3.3*
- Подтема *EQPS 3.4*
- Подтема *EQPS 3.5*
- ТЕМА *EQPS 4*
- Подтема *EQPS 4.1*
- ТЕМА *EQPS 5*
- Подтема *EQPS 5.1*
- Подтема *EQPS 5.2*
- Подтема *EQPS 5.3*
- Подтема *EQPS 5.4*
- Подтема *EQPS 5.5*
- ВЕРБАЛНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ
- Радио-комуникације
- Остале вербалне комуникације
- АУТОМАТИЗАЦИЈА У *ATS*
- Ваздухопловна фиксна телекомуникациона мрежа (*AFTN*)
- Аутоматска размена података
- РАДНО МЕСТО КОНТРОЛОРА ЛЕТЕЊА
- Рад и праћење уређаја
- Прикази ситуација и информациони системи
- Системи података о лету ваздухоплова
- Коришћење *ATS* надзорних система
- Унапређени системи
- БУДУЋИ УРЕЂАЈИ
- Нови развоји
- ОГРАНИЧЕЊА И ДЕГРАДАЦИЈА УРЕЂАЈА И СИСТЕМА
- Реакција на ограничења
- Деградација уређаја за комуникацију
- Деградација уређаја за навигацију
- Деградација уређаја за надзор
- Деградација *ATC* система за обраду

ПРЕДМЕТ 9: ПРОФЕСИОНАЛНО ОКРУЖЕЊЕ

- ТЕМА *PEN 1*
- Подтема *PEN 1.1*
- ТЕМА *PEN 2*
- Подтема *PEN 2.1*
- Подтема *PEN 2.2*
- ТЕМА *PEN 3*
- Подтема *PEN 3.1*
- ТЕМА *PEN 4*
- Подтема *PEN 4.1*
- УПОЗНАВАЊЕ
- Студијска посета јединици прилазне контроле летења
- КОРИСНИЦИ ВАЗДУШНОГ ПРОСТОРА
- Учесници у цивилним *ATS* операцијама
- Учесници у војним *ATS* операцијама
- ОДНОСИ СА КОРИСНИЦИМА УСЛУГА
- Пружање услуга и захтеви корисника
- ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
- Заштита животне средине

ПРЕДМЕТ 10: НЕУОБИЧАЈЕНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ

- ТЕМА *ABES 1*
- Подтема *ABES 1.1*
- НЕУОБИЧАЈЕНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ (*ABES*)
- Преглед *ABES*

- ТЕМА *ABES 2*
- Подтема *ABES 2.1*
- Подтема *ABES 2.2*
- Подтема *ABES 2.3*
- ТЕМА *ABES 3*
- Подтема *ABES 3.1*
- Подтема *ABES 3.2*
- Подтема *ABES 3.3*
- Подтема *ABES 3.4*
- Подтема *ABES 3.5*
- Подтема *ABES 3.6*
- УСАВРШАВАЊЕ ВЕШТИНА
- Ефикасност комуникације
- Избегавање менталног преоптерећења
- Сарадња ваздух-земља
- ПРОЦЕДУРЕ ЗА НЕУОБИЧАЈЕНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ
- Примена процедура за *ABES*
- Прекид радио-везе
- Незаконито ометање и претња бомбом у ваздухоплову
- Залутали или неидентификовани ваздухоплов
- Одступања
- Отказ транспондера

ПРЕДМЕТ 11: АЕРОДРОМИ

- ТЕМА *AGA 1*
- Подтема *AGA 1.1*
- Подтема *AGA 1.2*
- ТЕМА *AGA 2*
- Подтема *AGA 2.1*
- Подтема *AGA 2.2*
- Подтема *AGA 2.3*
- ТЕМА *AGA 3*
- Подтема *AGA 3.1*
- ТЕМА *AGA 4*
- Подтема *AGA 4.1*
- ПОДАЦИ О АЕРОДРОМУ, ИЗГЛЕД И КООРДИНАЦИЈА
- Дефиниције
- Координација
- ПОВРШИНЕ ЗА КРЕТАЊЕ
- Површине за кретање
- Маневарске површине
- Полетно-слетне стазе
- ПРЕПРЕКЕ
- Ваздушни простор за надвишавање препрека око аеродрома
- РАЗНОВРСНИ УРЕЂАЈИ
- Локација

Додатак 8 Анекса I

ОВЛАШЋЕЊЕ ОБЛАСНЕ КОНТРОЛЕ НАДЗОРНЕ (ACS)
(Веза: Анекс 1 – Део *ATCO* Поддео Д, Одељак 2, *ATCO.D.010(a)* (2)(vi))

САДРЖАЈ

- ПРЕДМЕТ 1: УВОД У ПРОГРАМ ОБУКЕ
- ПРЕДМЕТ 2: ВАЗДУХОПЛОВНО ПРАВО
- ПРЕДМЕТ 3: УПРАВЉАЊЕ ВАЗДУШНИМ САОБРАЋАЈЕМ
- ПРЕДМЕТ 4: МЕТЕОРОЛОГИЈА
- ПРЕДМЕТ 5: НАВИГАЦИЈА
- ПРЕДМЕТ 6: ВАЗДУХОПЛОВИ
- ПРЕДМЕТ 7: ЉУДСКИ ФАКТОРИ
- ПРЕДМЕТ 8: УРЕЂАЈИ И СИСТЕМИ
- ПРЕДМЕТ 9: ПРОФЕСИОНАЛНО ОКРУЖЕЊЕ
- ПРЕДМЕТ 10: НЕУОБИЧАЈЕНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ

ПРЕДМЕТ 1: УВОД У ПРОГРАМ ОБУКЕ

- ТЕМА *INTR 1*
- Подтема *INTR 1.1*
- Подтема *INTR 1.2*
- Подтема *INTR 1.3*
- РУКОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМОМ ОБУКЕ
- Увод у програм обуке
- Вођење програма обуке
- Материјал и документација за обуку

- ТЕМА *INTR 2*
- Подтема *INTR 2.1*
- Подтема *INTR 2.2*
- Подтема *INTR 2.3*
- УВОД У ПРОГРАМ *ATC* ОБУКЕ
- Садржај програма обуке и организација
- Начела обуке
- Процес процене

ПРЕДМЕТ 2: ВАЗДУХОПЛОВНО ПРАВО

- ТЕМА *LAW 1*
- Подтема *LAW 1.1*
- ТЕМА *LAW 2*
- Подтема *LAW 2.1*
- Подтема *LAW 2.2*
- ТЕМА *LAW 3*
- Подтема *LAW 3.1*
- Подтема *LAW 3.2*
- *ATCO* ЛИЦЕНЦИРАЊЕ/ СЕРТИФИКАТ О СТРУЧНОСТИ
- Права и услови
- ПРАВИЛА И ПРОПИСИ
- Извештаји
- Ваздушни простор
- УПРАВЉАЊЕ БЕЗБЕДНОШЋУ У *ATC*
- Процес повратних информација
- Безбедносна истрага

ПРЕДМЕТ 3: УПРАВЉАЊЕ ВАЗДУШНИМ САОБРАЋАЈЕМ

- ТЕМА *ATM 1*
- Подтема *ATM 1.1*
- Подтема *ATM 1.2*
- Подтема *ATM 1.3*
- Подтема *ATM 1.4*
- Подтема *ATM 1.5*
- ТЕМА *ATM 2*
- Подтема *ATM 2.1*
- ТЕМА *ATM 3*
- Подтема *ATM 3.1*
- Подтема *ATM 3.2*
- ТЕМА *ATM 4*
- Подтема *ATM 4.1*
- Подтема *ATM 4.2*
- Подтема *ATM 4.3*
- ТЕМА *ATM 5*
- Подтема *ATM 5.1*
- Подтема *ATM 5.2*
- ТЕМА *ATM 6*
- Подтема *ATM 6.1*
- Подтема *ATM 6.2*
- Подтема *ATM 6.3*
- Подтема *ATM 6.4*
- ТЕМА *ATM 7*
- Подтема *ATM 7.1*
- ПРУЖАЊЕ УСЛУГА
- Услуга контроле летења (*ATC*)
- Услуга информисања ваздухоплова у лету (*FIS*)
- Услуга узбуњивања (*ALRS*)
- Капацитет *ATS* система и управљање протоком ваздушног саобраћаја
- Управљање ваздушним простором (*ASM*)
- КОМУНИКАЦИЈА
- Ефикасна комуникација
- *ATC* ОДОБРЕЊА И *ATC* ИНСТРУКЦИЈЕ
- *ATC* одобрења
- *ATC* инструкције
- КООРДИНАЦИЈА
- Потреба за координацијом
- Средства и методе комуникације
- Поступци координације
- ПОДЕШАВАЊЕ ВИСИНОМЕРА И ДОДЕЛА НИВОА
- Подешавање висиномера
- Надвишавање терена
- РАЗДВАЈАЊА
- Вертикално раздвајање
- Уздужно раздвајање у условима надзорног окружења
- Раздвајање узроковано вртложном турбуленцијом
- Раздвајање на основу *ATS* надзорних система
- СИСТЕМИ ЗА ИЗБЕГАВАЊЕ СУДАРА У ВАЗДУХУ И БЕЗБЕДНОСНЕ МРЕЖЕ НА ЗЕМЉИ
- Системи за избегавање судара у ваздуху

- Подтема *ATM 7.2* – Безбедносне мреже на земљи
- ТЕМА *ATM 8* – ПРИКАЗ ПОДАТАКА
- Подтема *ATM 8.1* – Управљање подацима
- ТЕМА *ATM 9* – РАДНО ОКРУЖЕЊЕ (СИМУЛИРАНО)
- Подтема *ATM 9.1* – Интегритет радног окружења
- Подтема *ATM 9.2* – Верификација актуелности оперативних процедура
- Подтема *ATM 9.3* – Пренос-преузимање информација
- ТЕМА *ATM 10* – ПРУЖАЊЕ УСЛУГА КОНТРОЛЕ ЛЕТЕЊА
- Подтема *ATM 10.1* – Одговорност и обрада информација
- Подтема *ATM 10.2* – *ATS* надзорна услуга
- Подтема *ATM 10.3* – Процес управљања саобраћајем
- Подтема *ATM 10.4* – Вођење саобраћаја
- Подтема *ATM 10.5* – Услуга контроле летења уз подршку унапређеног система
- ТЕМА *ATM 11* – ПОСТУПАК ЧЕКАЊА
- Подтема *ATM 11.1* – Опште процедуре у поступку чекања
- Подтема *ATM 11.2* – Ваздухоплов у поступку чекања
- Подтема *ATM 11.3* – Ваздухоплов у поступку чекања у надзорном окружењу
- ТЕМА *ATM 12* – ИДЕНТИФИКАЦИЈА
- Подтема *ATM 12.1* – Успостављање идентификације
- Подтема *ATM 12.2* – Одржавање идентификације
- Подтема *ATM 12.3* – Губитак идентитета
- Подтема *ATM 12.4* – Информације о позицији
- Подтема *ATM 12.5* – Трансфер идентитета

ПРЕДМЕТ 4: МЕТЕОРОЛОГИЈА

- ТЕМА *MET 1* – МЕТЕОРОЛОШКЕ ПОЈАВЕ
- Подтема *MET 1.1* – Метеоролошке појаве
- ТЕМА *MET 2* – ИЗВОРИ МЕТЕОРОЛОШКИХ ПОДАТАКА
- Подтема *METB 2.1* – Извори метеоролошких информација

ПРЕДМЕТ 5: НАВИГАЦИЈА

- ТЕМА *NAV 1* – МАПЕ И ВАЗДУХОПЛОВНЕ КАРТЕ
- Подтема *NAV 1.1* – Мапе и карте
- ТЕМА *NAV 2* – ИНСТРУМЕНТАЛНА НАВИГАЦИЈА
- Подтема *NAV 2.1* – Навигациони системи
- Подтема *NAV 2.2* – Навигациона помоћ
- Подтема *NAV 2.3* – *PBN* апликације

ПРЕДМЕТ 6: ВАЗДУХОПЛОВИ

- ТЕМА *ACFT 1* – ИНСТРУМЕНТИ У ВАЗДУХОПЛОВУ
- Подтема *ACFT 1.1* – Инструменти у ваздухоплову
- ТЕМА *ACFT 2* – КАТЕГОРИЈЕ ВАЗДУХОПЛОВА
- Подтема *ACFT 2.1* – Вртложна турбуленција

- ТЕМА *ACFT 3* – ФАКТОРИ КОЈИ УТИЧУ НА МОГУЋНОСТИ ВАЗДУХОПЛОВА
- Подтема *ACFT 3.1* – Фактори при пењању
- Подтема *ACFT 3.2* – Фактори при крстарењу
- Подтема *ACFT 3.3* – Фактори при понирању
- Подтема *ACFT 3.4* – Економски фактори
- Подтема *ACFT 3.5* – Еколошки фактори
- ТЕМА *ACFT 4* – ПОДАЦИ О ВАЗДУХОПЛОВИМА
- Подтема *ACFT 4.1* – Подаци о могућностима ваздухоплова

ПРЕДМЕТ 7: ЉУДСКИ ФАКТОРИ

- ТЕМА *HUM 1* – ПСИХОЛОШКИ ФАКТОРИ
- Подтема *HUM 1.1* – Когнитивни
- ТЕМА *HUM 2* – МЕДИЦИНСКИ И ФИЗИОЛОШКИ ФАКТОРИ
- Подтема *HUM 2.1* – Замор
- Подтема *HUM 2.2* – Психофизичка кондиција
- ТЕМА *HUM 3* – СОЦИЈАЛНИ И ОРГАНИЗАЦИОНИ ФАКТОРИ
- Подтема *HUM 3.1* – Управљање тимским ресурсима (*TRM*)
- Подтема *HUM 3.2* – Тимски рад и тимске улоге
- Подтема *HUM 3.3* – Одговорно понашање
- ТЕМА *HUM 4* – СТРЕС
- Подтема *HUM 4.1* – Стрес
- Подтема *HUM 4.2* – Управљање стресом
- ТЕМА *HUM 5* – ЉУДСКА ГРЕШКА
- Подтема *HUM 5.1* – Људска грешка
- Подтема *HUM 5.2* – Кршење правила
- ТЕМА *HUM 6* – САРАДЊА
- Подтема *HUM 6.1* – Комуникација
- Подтема *HUM 6.2* – Сарадња у оквиру исте области одговорности
- Подтема *HUM 6.3* – Сарадња у оквиру различитих области одговорности
- Подтема *HUM 6.4* – Сарадња између контролора летења/пилота

ПРЕДМЕТ 8: УРЕЂАЈИ И СИСТЕМИ

- ТЕМА *EQPS 1* – ВЕРБАЛНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ
- Подтема *EQPS 1.1* – Радио-комуникације
- Подтема *EQPS 1.2* – Остале вербалне комуникације
- ТЕМА *EQPS 2* – АУТОМАТИЗАЦИЈА У *ATS*
- Подтема *EQPS 2.1* – Ваздухопловна фиксна телекомуникациона мрежа (*AFTN*)
- Подтема *EQPS 2.2* – Аутоматска размена података
- ТЕМА *EQPS 3* – РАДНО МЕСТО КОНТРОЛора ЛЕТЕЊА
- Подтема *EQPS 3.1* – Рад и праћење уређаја
- Подтема *EQPS 3.2* – Прикази ситуација и информациони системи
- Подтема *EQPS 3.3* – Системи података о лету ваздухоплова
- Подтема *EQPS 3.4* – Коришћење *ATS* надзорног система
- Подтема *EQPS 3.5* – Унапређени системи

- ТЕМА *EQPS 4*
- Подтема *EQPS 4.1*
- ТЕМА *EQPS 5*
- Подтема *EQPS 5.1*
- Подтема *EQPS 5.2*
- Подтема *EQPS 5.3*
- Подтема *EQPS 5.4*
- Подтема *EQPS 5.5*
- БУДУЋИ УРЕЂАЈИ
- Нови развоји
- ОГРАНИЧЕЊА И ДЕГРАДАЦИЈА УРЕЂАЈА И СИСТЕМА
- Реакција на ограничења
- Деградиација уређаја за комуникацију
- Деградиација уређаја за навигацију
- Деградиација уређаја за надзор
- Деградиација *ATC* система за обраду

ПРЕДМЕТ 9: ПРОФЕСИОНАЛНО ОКРУЖЕЊЕ

- ТЕМА *PEN 1*
- Подтема *PEN 1.1*
- ТЕМА *PEN 2*
- Подтема *PEN 2.1*
- Подтема *PEN 2.2*
- ТЕМА *PEN 3*
- Подтема *PEN 3.1*
- ТЕМА *PEN 4*
- Подтема *PEN 4.1*
- УПОЗНАВАЊЕ
- Студијска посета обласној контроли летења
- КОРИСНИЦИ ВАЗДУШНОГ ПРОСТОРА
- Учесници у цивилним *ATS* операцијама
- Учесници у војним *ATS* операцијама
- ОДНОСИ СА КОРИСНИЦИМА УСЛУГА
- Пружање услуга и захтеви корисника
- ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
- Заштита животне средине

ПРЕДМЕТ 10: НЕУОБИЧАЈЕНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ

- ТЕМА *ABES 1*
- Подтема *ABES 1.1*
- ТЕМА *ABES 2*
- Подтема *ABES 2.1*
- Подтема *ABES 2.2*
- Подтема *ABES 2.3*
- ТЕМА *ABES 3*
- Подтема *ABES 3.1*
- Подтема *ABES 3.2*
- Подтема *ABES 3.3*
- Подтема *ABES 3.4*
- Подтема *ABES 3.5*
- Подтема *ABES 3.6*
- НЕУОБИЧАЈЕНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ (*ABES*)
- Преглед *ABES*
- УСАВРШАВАЊЕ ВЕШТИНА
- Ефикасност комуникације
- Избегавање менталног преоптерећења
- Сарадња ваздух/земља
- ПРОЦЕДУРЕ ЗА НЕУОБИЧАЈЕНЕ И ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ
- Примена процедура за *ABES*
- Прекид радио-везе
- Незаконито ометање и претња бомбом у ваздухоплову
- Залутали или неидентификовани ваздухоплов
- Одступања
- Отказ транспондера

АНЕКС II

ДЕО *ATCO.AR*

ЗАХТЕВИ ЗА НАДЛЕЖНЕ ВЛАСТИ

ПОДДЕО А

ОПШТИ ЗАХТЕВИ

ATCO.AR.A.001 Предмет и обим

Овај део, утврђен у овом анексу, успоставља захтеве управног поступка, који се примењују на надлежне власти које су

одговорне за издавање, одржавање, суспензију или стављање ван снаге дозвола, овлашћења, додатних и посебних овлашћења и лекарских уверења за контролоре летења и сертификацију и надзор организација за обуку и ваздухопловно-медицинских центара.

ATCO.AR.A.005 Особље

(а) Надлежне власти морају да израде и ажурирају сваке две године процену људских ресурса који су неопходни за спровођење функција надзора, на основу анализе процеса који се захтевају овом уредбом и њихове примене.

(б) Особље које је надлежна власт овластила да спроводи сертификацију и/или задатке везане за надзор мора да буде овлашћено да обавља минимум следеће задатке:

(1) прегледа докумената, укључујући дозволе, сертификате, евиденције, податке, процедуре и сваки други материјал који је релевантан за извршење захтеваног задатка;

(2) узима копије или изводе из евиденција, података, процедура и осталог материјала;

(3) захтева објашњења;

(4) улази у релевантне просторије и на оперативне локације;

(5) спроводи одите и инспекције, укључујући ненајављене инспекције;

(6) предузима или иницира мере принуде, према потреби.

(ц) Надлежна власт може да овласти своје особље да врши процене за издавање, продужење и обнову посебног овлашћења за локацију под условом да испуњава захтеве који су прописани у *ATCO.C.045*, са изузетком тачке (д)(1). Међутим, неопходно је обезбедити познавање важећих оперативних поступака и процедура јединице у којој се врши процена.

ATCO.AR.A.010 Задаци надлежних власти

(а) Задаци надлежних власти морају да обухвате:

(1) издавање, суспензију и стављање ван снаге дозвола, овлашћења, додатних и посебних овлашћења и лекарских уверења;

(2) издавање привремених *OJT* ауторизација у складу са *ATCO.C.025*;

(3) издавање привремених ауторизација процењивача у складу са *ATCO.C.065*;

(4) продужење и обнову додатних и посебних овлашћења;

(5) продужење, обнову и ограничење лекарских уверења након комуникације са *AME* или *AeMC*;

(6) издавање, продужење, обнову, суспензију, стављање ван снаге, ограничавање и измену сертификата овлашћених лекара;

(7) издавање, суспензију, стављање ван снаге и ограничавање сертификата организација за обуку и сертификата ваздухопловно-медицинских центара;

(8) одобравање програма обуке, планова обуке и процедура одржавања стручности у јединицама контроле летења, као и метода процене;

(9) одобравање метода процене за доказивање језичког знања и успостављање захтева који се примењују на тела за процену језичког знања у складу са *ATCO.B.040*;

(10) одобравање потребе за напредни ниво (ниво пет) језичког знања у складу са *ATCO.B.030(д)*;

(11) праћење организација за обуку, укључујући њихове програме обуке и планове обука;

(12) одобравање и праћење процедура одржавања стручности у јединицама контроле летења;

(13) успостављање одговарајућих процедура подношења жалби и механизма за обавештавање;

(14) поједностављење признавања и замене дозвола, укључујући пренос евиденција контролора летења и враћање старих дозвола надлежној власти која их је издала у складу са *ATCO.A.010*;

(15) поједностављење признавања сертификата организација за обуку и одобравања програма обуке.

ATCO.AR.A.015 Начини усаглашавања

(а) Агенција израђује прихватљиве начине усаглашавања (*AMC*) који могу да се користе за успостављање усаглашености са Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 и њеним спроведбеним правилима. Када постоји усаглашеност са *AMC*, пратећи захтеви спроведбених правила су испуњени.

(б) Алтернативни начини усаглашавања се могу користити за успостављање усаглашености са спроведбеним правилима.

(ц) Надлежна власт мора да успостави систем за доследну евалуацију свих алтернативних начина усаглашавања које користи власт или организације и лица која су предмет надзора, који омогућавају успостављање усаглашености са Уредбом 216/2008 и њеним спроведбеним правилима.

(д) Надлежна власт мора да процени све алтернативне начине усаглашавања које предлаже организација у складу са *ATCO. OR.B.005*, анализирањем достављене документације и, уколико сматра неопходним, спровођењем инспекције организације.

Када надлежна власт утврди да су алтернативни начини усаглашавања у складу са спроведбеним правилима, одмах мора да:

(1) обавести подносиоца захтева да алтернативни начини усаглашавања могу да се спроведу и, по потреби, измени и допуни одобрење или сертификат подносиоца захтева у складу с тим;

(2) обавести Агенцију о њиховом садржају, укључујући копије целокупне релевантне документације; и

(3) обавести остале државе чланице о алтернативним начинима усаглашавања који су прихваћени.

(е) Када надлежна власт користи алтернативне начине усаглашавања како би постигла усаглашеност са Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 и њеним спроведбеним правилима, она мора да:

(1) их стави на располагање свим организацијама и лицима која су предмет њеног надзора; и

(2) одмах обавести Агенцију.

Надлежна власт мора да достави Агенцији комплетан опис алтернативних начина усаглашавања, укључујући сваку ревизију процедура која може да буде релевантна, као и процену којом се доказује да су испуњена спроведбена правила.

ATCO.AR.A.020 Обавештавање Агенције

(а) Надлежна власт мора одмах да обавести Агенцију у случају сваког значајног проблема са спровођењем Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008 и ове уредбе.

(б) Надлежна власт мора да достави Агенцији информације од значаја за безбедност, које произилазе из пријава догађаја које је власт примила.

ATCO.AR.A.025 Неодложна реакција на безбедносни проблем

(а) Не доводећи у питање Уредбу (ЕУ) бр. 376/2014 Европског парламента и Савета, надлежна власт мора да спроведе систем одговарајућег прикупљања, анализе и ширења безбедносних информација.

(б) Агенција спроводи систем за одговарајућу анализу сваке релевантне безбедносне информације која је примљена и одмах доставља државама чланицама и Комисији сваку информацију, укључујући препоруке или корективне мере које треба предузети, које су неопходне за благовремено реаговање на безбедносни проблем који обухвата производе, делове, уређаје, лица или организације сходно Уредби (ЕЗ) бр. 216/2008 и њеним спроведбеним правилима.

(ц) Након пријема информација које су наведене у тач. (а) и (б), надлежна власт мора да предузме одговарајуће мере како би решила безбедносни проблем.

(д) О мерама које су предузете у складу са тачком (ц) морају да буду обавештени сва лица или организације који треба да буду усаглашени са њима, сходно Уредби (ЕЗ) бр. 216/2008 и њеним спроведбеним правилима. Надлежна власт мора такође да обавести Агенцију о овим мерама и, када је потребна удружена активност, остале државе чланице које су у питању.

ПОДДЕО Б

РУКОВОЂЕЊЕ

ATCO.AR.B.001 Систем руковођења

(а) Надлежна власт мора да успостави и одржава систем руковођења, који обухвата минимум:

(1) документовану политику и процедуре како би описала своју организацију, начине и методе за постизање усаглашености са Уредбом бр. 216/2008 и овом уредбом. Процедуре морају да буду ажурне и да служе као основна радна документа у оквиру надлежне власти за све припадајуће задатке;

(2) довољан број особља, укључујући инспекторе за лиценцирање и сертификацију, који ће извршавати своје задатке и

одговорности. Ово особље мора да буде квалификовано да извршава додељене задатке и да има потребно знање, искуство, почетну, практичну и обуку освежења знања како би се обезбедила стална стручност. Мора да буде успостављен систем за планирање располагања особљем, како би се обезбедило одговарајуће извршење свих припадајућих задатака;

(3) одговарајуће просторије и смештај за извршење додељених задатака;

(4) процес за праћење усаглашености система руковођења са релевантним захтевима и адекватности процедура, укључујући успостављање процеса интерних одита и процеса управљања безбедносним ризицима. Праћење усаглашености мора да обухвати систем повратних информација вишем руководству надлежне власти о налазима утврђеним током одита, како би се обезбедило спровођење корективних мера према потреби; и

(5) лице или групу лица који су крајње одговорни вишем руководству надлежне власти за процес праћења усаглашености.

(б) Надлежна власт мора, за сваку област активности која је део система руковођења, да именује једно или више лица са свеобухватном одговорношћу за руковођење релевантним задацима.

(ц) Надлежна власт мора да успостави процедуре за учествовање у размени свих неопходних информација и помоћ осталим надлежним властима које су у питању, укључујући размену информација о свим утврђеним налазима и активностима накнадне провере које се предузимају као резултат надзора лица и организација које обављају активности на територији државе чланице, али су сертифицирани од стране надлежне власти друге државе чланице или Агенције.

(д) Копије процедура које се односе на систем руковођења и њихове измене и допуне морају да буду на располагању Агенцији за потребе стандардизације.

ATCO.AR.B.005 Додела задатака квалификованим субјектима

(а) Уколико надлежна власт додели задатке који се односе на иницијалну сертификацију или сталан надзор над лицима или организацијама, сходно Уредби (ЕЗ) бр. 216/2008 и њеним спроведбеним правилима, они се додељују само квалификованим субјектима. Када додељује задатке, надлежна власт мора да обезбеди да има:

(1) успостављен систем за иницијалну и сталну процену да је квалификован субјект усаглашен са Анексом V Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008.

Овај систем и резултати процене морају да буду документовани;

(2) успостављен документован споразум са квалификованим субјектом, одобрен обострано од стране одговарајућег нивоа руководства, који јасно дефинише:

(i) задатке које треба извршити;

(ii) изјаве, извештаје и евиденције које треба обезбедити;

(iii) техничке услове који требају да буду испуњени у извршавању оваквих задатака;

(iv) одговарајуће покриће од одговорности за штету; и

(v) заштитну информацију које су добијене при извршавању оваквих задатака.

(б) Надлежна власт мора да обезбеди да процес интерних одита и процес управљања безбедносним ризицима, који се захтевају у *ATCO.AR.B.001(a)(4)* обухвате све задатке сертификације или надзора, који се спровode у њено име.

ATCO.AR.B.010 Промене у систему руковођења

(а) Надлежна власт мора да има успостављен систем за утврђивање промена које имају утицаја на њене могућности за извршавање задатака и одговорности, као што је дефинисано у Уредби (ЕЗ) бр. 216/2008 и овој уредби. Систем мора да јој омогући да предузима активности, према потреби, како би обезбедила да систем руковођења остане одговарајући и ефикасан.

(б) Надлежна власт мора да ажурира свој систем руковођења како би благовремено рефлектовао сваку промену у вези Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008 и ове уредбе, како би се обезбедило ефективно спровођење.

(ц) Надлежна власт мора да обавести Агенцију о променама које утичу на њену могућност за спровођење задатака и извршавање одговорности, као што је дефинисано у Уредби (ЕЗ) бр. 216/2008 и овој уредби.

ATCO.AR.B.015 Вођење евиденције

(а) Надлежне власти морају да воде списак сертификата свих организација и дозвола и сертификата особља које су издали.

(б) Надлежна власт мора да успостави систем вођења евиденције који омогућава одговарајуће чување, могућност приступа и поуздано праћење:

(1) документоване политике и процедура система руковођења;

(2) обуке, квалификације и овлашћења свог особља;

(3) доделе задатака, који обухватају елементе који се захтевају у *ATCO.AR.B.005* као и детаља додељених задатака;

(4) процеса сертификације и сталног надзора сертифициваних организација;

(5) детаља о програмима обуке које спровode организације за обуку;

(6) процеса за издавање дозвола, овлашћења, додатних и посебних овлашћења и сертификата, и процеса за сталан надзор ималаца ових дозвола, овлашћења, додатних и посебних овлашћења и сертификата;

(7) сталног надзора лица и организација који обављају активности у оквиру територије државе чланице, али су сертифицирани од стране надлежне власти друге државе чланице, као што је договорено између ових власти;

(8) налаза, корективних мера и датума затварања мера;

(9) предузетих мера принуде;

(10) безбедносних информација и накнадних мера;

(11) коришћења одредаба о флексибилности у складу са чланом 14. Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008; и

(12) евалуације и обавештавања Агенције о алтернативним начинима усаглашавања које су предложиле организације и процене алтернативних начина усаглашености, које користи надлежна власт.

(ц) Евиденције морају да се чувају најмање пет година, а евиденције о дозволама особља најмање 10 година након истека последњег овлашћења у дозволи, сходно закону о заштити података који се примењује.

ПОДДЕО Ц

НАДЗОР И МЕРЕ ПРИНУДЕ

ATCO.AR.C.001 Надзор

(а) Надлежна власт мора да верификује:

(1) усаглашеност са захтевима који се примењују на организације или лица пре издавања сертификата организацији или дозволе особљу, сертификата, овлашћења или додатног и посебног овлашћења, уколико је применљиво;

(2) сталну усаглашеност са захтевима који се примењују и условима који се прилажу уз сертификат организације за обуку, као и захтеве који се примењују на програме обуке, планове обуке и процедуре одржавања стручности које је одобрила и захтеве који се примењују на особље;

(3) спровођење одговарајућих безбедносних мера које је наложила надлежна власт, као што је дефинисано у *ATCO.AR.A.025*(ц) и (д).

(б) Ова верификација мора да:

(1) буде заснована на документацији чија је посебна намена да обезбеди упутство особљу које је одговорно за безбедносни надзор, како би обављало своје функције;

(2) обезбеди дотичним лицима и организацијама резултате активности везане за безбедносни надзор;

(3) се заснива на одитима и инспекцијама укључујући, према потреби, ненајављене инспекције; и

(4) обезбеди надлежној власти доказе који су потребни у случају да су неопходне даље активности, укључујући мере које су предвиђене у *ATCO.AR.C.010* и *ATCO.AR.E.015*.

(ц) Предмет и обим надзора мора да се утврди на основу предмета и обима и резултата ранијих активности везаних за надзор и приоритета везаних за безбедност.

(д) Не доводећи у питање надлежности држава чланица, предмет и обим и резултат надзора активности које на територији државе чланице спровode лица или организације које су успостављене или се налазе у другој држави чланице морају да се утврде

на основу приоритета везаних за безбедност, као и ранијих активности везаних за надзор.

(е) Када активност лица или организације укључује више држава чланица, надлежна власт која је одговорна за надзор у складу са тач. (а)-(ц) може да договори са другом надлежном влашћу посебне алтернативне аранжмане који се тичу надзора. Свако лице или организација, сходно оваквом споразуму, мора да буду обавештено о њиховом постојању и њиховом предмету и обиму.

ATCO.AR.C.005 Програм надзора

(а) Надлежна власт мора да успостави и одржава програм надзора који обухвата активности надзора, које се захтевају у *ATCO.AR.C.001*.

(б) За организације које је сертифицивала надлежна власт, програм надзора мора да се уради тако да се узме у обзир специфична природа организације, сложеност њених активности и раније активности сертификације и/или надзора. Програм надзора мора да обухвати у току сваког циклуса планирања надзора:

(1) одите и инспекције, уколико је потребно, укључујући ненајављене инспекције према потреби; и

(2) састанке који се сазивају између руководства организације за обуку и надлежне власти, како би се обезбедило да обе стране буду обавештене о значајним питањима.

(ц) За организације које је сертифицивала надлежна власт, мора да се примени циклус планирања надзора који не сме да преткорачи 24 месеца.

Циклус планирања надзора може да се смањи, уколико постоји доказ да је безбедносни učinак организације смањен.

Циклус планирања надзора може да се продужи на максимум 36 месеци, уколико је надлежна власт установила у току претходна 24 месеца да:

(1) је организација доказала ефективно утврђивање опасности везаних за безбедност у ваздухопловству и управљање пратећим ризицима; и

(2) је организација стално доказивала да сходно *ATCO.OR.B.015* има потпуну контролу над свим променама; и

(3) нису били отворени налази нивоа 1; и

(4) су све корективне мере биле спроведене у року који је прихваћен или продужен од стране надлежне власти, као што је дефинисано у *ATCO.AR.E.015*.

Циклус планирања надзора може даље да се продужи на максимум 48 месеци уколико је, уз горе наведено, организација успоставила, а надлежна власт одобрила, ефективан систем сталног извештавања надлежне власти о безбедносном учинку и регулаторној усаглашености организације.

(д) Програм надзора за организације за обуку мора да обухвати праћење стандарда обуке, укључујући узорковање спровођења обуке ако је потребно.

(е) За лица која имају дозволе, овлашћења или додатна и посебна овлашћења која је издала надлежна власт, програм надзора мора да обухвати инспекције, укључујући ненајављене инспекције, ако је потребно.

ATCO.AR.C.010 Налази и мере принуде за особље

(а) Уколико у току надзора или на било који други начин надлежна власт, која је одговорна за надзор у складу са *ATCO.AR.C.001*, нађе доказ који показује неусаглашеност са важећим захтевима од стране лица које има дозволу која је издата у складу са овом уредбом, надлежна власт мора да отвори налаз, евидентира га и достави у писаној форми имаоцу дозволе, као и да достави налаз послодавцу, уколико је применљиво.

(б) Када је надлежна власт која је отворила налаз надлежна власт која је одговорна за издавање дозвола, она:

(1) може да суспендује или стави ван снаге дозволу, овлашћење или додатно и посебно овлашћење, уколико је применљиво, када се утврди безбедносни проблем; и

(2) мора да предузме сваку даљу меру принуде која је неопходна, како би се спречио наставак неусаглашености.

(ц) Када надлежна власт која је отворила налаз није надлежна власт која је одговорна за издавање дозвола, она мора да обавести надлежну власт која је издала ту дозволу. У овом случају, надлежна власт која је издала дозволу мора да предузме мере у складу са тачком (б) и мора да обавести надлежну власт која је отворила налаз.

ИЗДАВАЊЕ, ПРОДУЖЕЊЕ, ОБНОВА, СУСПЕНЗИЈА И СТАВЉАЊЕ ВАН СНАГЕ ДОЗВОЛА, ОВЛАШЋЕЊА И ДОДАТНИХ И ПОСЕБНИХ ОВЛАШЋЕЊА

ATCO.AR.D.001 Процедура за издавање, продужење и обнову дозвола, овлашћења и додатних и посебних овлашћења и ауторизација

(а) Надлежна власт мора да успостави процедуре за подношење захтева, издавање и замену дозвола, издавање овлашћења и додатних и посебних овлашћења, као и продужење и обнову додатних и посебних овлашћења. Ове процедуре могу да обухвате:

(1) издавање привремене *ОЈТ* ауторизације и привремене ауторизације процењивача; и

(2) уколико је применљиво, одобрење за процењиваче за продужење и обнову посебног овлашћења за локацију, при чему процењивачи морају да доставе све евиденције, извештаје и сваку другу информацију надлежној власти како је дефинисано у процедурама.

(б) Након пријема захтева и, уколико је релевантно, остале пратеће документације, надлежна власт мора да утврди да ли је захтев потпун и да ли подносилац захтева испуњава важеће захтеве који су прописани у Анексу I.

(ц) Када сматра да подносилац захтева испуњава важеће захтеве, надлежна власт издаје, продужава или обнавља, када је то потребно, релевантну дозволу, овлашћење и додатно и посебно овлашћење, користећи образац дозвола из Додатка 1 Анекса II. Привремена *ОЈТ* ауторизација која је наведена у *ATCO.C.025* и привремена ауторизација процењивача која је наведена у *ATCO.C.065* се издају као посебан документ, при чему се наводе права имаоца као и рок важења ауторизације.

(д) За потребе смањења непотребног административног тегета, надлежна власт може да успостави процедуре које дају могућност успостављања јединственог датума важења за неколико додатних и посебних овлашћења. У сваком случају, не смеју да се прекораче периоди важења додатних и посебних овлашћења која су у питању.

(е) Надлежна власт мења дозволу контролора летења уколико је потребно из административних разлога и када је тачка (XIIa) у дозволи попуњена и нема више простора. Датум првог издавања овлашћења и додатних овлашћења се преноси у нову дозволу.

ATCO.AR.D.005 Стављање ван снаге и суспензија дозвола, овлашћења и додатних и посебних овлашћења

(а) За потребе *ATCO.A.020* надлежна власт мора да успостави управни поступак за суспензију и стављање ван снаге дозвола, овлашћења и додатних и посебних овлашћења.

(б) Надлежна власт може да суспендује дозволу у случају привремене неспособности која није престала у складу са процедурама које су наведене у *ATCO.A.015*(е).

(ц) Надлежна власт суспендује или ставља ван снаге дозволу, овлашћење или додатно и посебно овлашћење у складу са *ATCO.AR.C.010* у следећим околностима:

(1) коришћење права из дозволе када имаоца дозволе више не испуњава важеће захтеве ове уредбе;

(2) добијање дозволе студента контролора летења или контролора летења, овлашћења, додатног и посебног овлашћења или сертификата на основу достављене фалсификоване документације;

(3) фалсификовање евиденција о дозволи или сертификату;

(4) коришћење права из дозволе, права датих овлашћењем или додатним и посебним овлашћењем под утицајем психоактивних супстанци;

(д) У случају суспензије или стављања ван снаге дозвола, овлашћења и додатних и посебних овлашћења, надлежна власт мора да обавести имаоца дозволе писаним путем о овој одлуци и његовим правима подношења жалбе, у складу са процедурама које су успостављене у *ATCO.AR.A.010*(а)(14). Такође би требало да о суспензији или стављању ван снаге посебног овлашћења процењивача буде обавештен и релевантан пружалац услуга у ваздушној пловидби.

(е) Надлежна власт такође суспендује или ставља ван снаге дозволу, овлашћење или додатно и посебно овлашћење на основу писаног захтева имаоца дозволе.

ПРОЦЕДУРА СЕРТИФИКАЦИЈЕ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКУ КОНТРОЛОРА ЛЕТЕЊА И ОДОБРАВАЊЕ ПРОГРАМА ОБУКЕ

ATCO.AR.E.001 Подношење захтева и процедура сертификације организација за обуку

(а) Након пријема захтева за издавање сертификата организацији за обуку, надлежна власт мора да верификује усаглашеност организације за обуку са важећим захтевима који су прописани у Анексу III.

(б) Надлежна власт издаје сертификат користећи образац који је прописан у Додатку 2 Анекса II, када организација за обуку која је поднела захтев испуњава важеће захтеве.

(ц) Да би омогућила организацији да спроведе промене без претходног одобрења од стране надлежне власти у складу са *ATCO.OR.B.015* и *ATCO.AR.E.010*(ц), надлежна власт мора да одобри процедуру коју је доставила организација за обуку која дефинише предмет и обим оваквих промена и описује како ће се поступати у случају оваквих промена и начин обавештавања.

ATCO.AR.E.005 Одобравање програма обуке и планова обуке

(а) Надлежна власт мора да одобри програме обуке и планове обуке који су израђени у складу са захтевима који су прописани у *ATCO.OR.D.001*.

(б) Након замене дозволе у складу са *ATCO.A.010*, надлежна власт мора да одобри или одбије програм обуке за посебно овлашћење за локацију који је успостављен у складу са *ATCO.B.020* (б) и (ц), најкасније шест недеља након достављања захтева за одобрење програма обуке, и мора да обезбеди да се поштују принципи недискриминације и сразмерности.

ATCO.AR.E.010 Промене у организацијама за обуку

(а) Након пријема захтева за промену која захтева претходно одобрење у складу са *ATCO.OR.B.015*, надлежна власт верификује усаглашеност организације за обуку са важећим захтевима који су прописани у Анексу III, пре издавања одобрења.

Надлежна власт одобрава услове под којима организација може да ради у току промене, осим ако надлежна власт не утврди да промена не може да се спроведе. Након што верификује да је организација за обуку усаглашена са важећим захтевима, надлежна власт одобрава промену.

(б) Не доводећи у питање додатне мере принуде у складу са *ATCO.AR.E.015*, када организација спроведе промене које захтевају претходно одобрење без добијања одобрења од стране надлежне власти како је дефинисано у тачки (а), надлежна власт одмах предузима одговарајућу меру.

(ц) За промене које не захтевају претходно одобрење, надлежна власт одобрава процедуру коју је израдила организација за обуку у складу са *ATCO.OR.B.015*, која дефинише предмет и обим оваквих промена и њихово спровођење и механизам обавештавања. У процесу сталног надзора, надлежна власт врши процену информација које су достављене у обавештењу, како би верификовала да ли су предузете мере усаглашене са одобреним процедурама и важећим захтевима.

ATCO.AR.E.015 Налази и корективне мере

(а) Надлежна власт мора да има систем за анализу налаза са становишта њиховог значаја за безбедност.

(б) Надлежна власт отвара налаз нивоа 1 када се открије свака значајна неусаглашеност са важећим захтевима Уредбе (Е3) бр. 216/2008 и овом уредбом, у процедурама и приручницима организација за обуку, у врсти обуке и/или услуга које се пружају или сертификатима, која умањују или озбиљно угрожава безбедност и/или резултира значајним погоршањем обуке која се спроводи.

Налаз нивоа 1 мора да обухвати, али не сме да буде ограничен на:

(1) забрану приступа надлежној власти просторијама организације за обуку како је дефинисано у *ATCO.OR.B.025* у току нормалног радног времена и након два писана захтева;

(2) добијање или одржавање важења сертификата организације за обуку на основу достављене фалсификоване документације;

(3) доказ злоупотребе или лажног коришћења сертификата организације за обуку; и

(4) непостојање одговорног руководиоца.

(ц) Надлежна власт отвара налаз нивоа 2 када се открије неусаглашеност са важећим захтевима Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008 и ове уредбе, у процедурама и приручницима организације за обуку, у врсти обуке и/или услугама које се пружају или сертификатима, која би могла да умањи или угрози безбедност и/или која би могла да резултира погоршањем обуке која се спроводи.

(д) Када се открије налаз у току надзора или на било који други начин, надлежна власт мора, не доводећи у питање ни једну додатну меру која се захтева Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 и овом уредбом, да обавести о налазу организацију за обуку у писаној форми и да захтева корективну меру за утврђену неусаглашеност.

(1) У случају налаза нивоа 1, надлежна власт мора одмах да предузме одговарајућу меру како би забранила или ограничила активности, и уколико је одговарајуће, мора да предузме меру да стави ван снаге сертификат или да ограничи или суспендује сертификат у целисти или делимично, у зависности од обима налаза, док организација за обуку не спроведе успешну корективну меру.

(2) У случају налаза нивоа 2, надлежна власт мора да:

(i) дозволи организацији за обуку период за спровођење корективне мере који је обухваћен акционим планом који одговара природи налаза; и

(ii) процени корективну меру и план спровођења који је предложила организација за обуку и да их, уколико се на основу процене закључи да су довољни да отклоне неусаглашеност, прихватити.

(3) Када организација за обуку не достави прихватљив акциони план корективне мере, или не спроведе корективну меру у прихваћеном или продуженом року од стране надлежне власти, налаз се отвара као налаз нивоа 1, и морају да се предузму мере које су прописане у тачки (д)(1).

(е) Надлежна власт мора да води евиденцију свих налаза које је отворила и, где је могуће, мера принуде које је применила, као и свих корективних мера и датума затварања мера.

ПОДДЕО Ф

ПОСЕБНИ ЗАХТЕВИ ЗА ВАЗДУХОПЛОВНО-МЕДИЦИНСКУ СЕРТИФИКАЦИЈУ

ОДЕЉАК I

Општи захтеви

ATCO.AR.F.001 Ваздухопловно-медицински центри и ваздухопловно-медицинска сертификација

Не доводећи у питање Подделове А, Б и Ц, у погледу ваздухопловно-медицинских центара (*AeMCs*) и ваздухопловно-медицинске сертификације, надлежна власт мора да примени следеће одредбе Анекса VI Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 1178/2011 (Уредба о летачкој посади), без позивања на референце које се односе на лекаре специјалисте опште медицине (*GMPs*):

- Поддео *ARA.GEN*;
- Поддео *ARA.AeMC*;
- *ARA.MED.120* Медицински оцењивачи;
- *ARA.MED.125* Упућивање на власт за издавање дозвола;
- *ARA.MED.150* Вођење евиденције;
- *ARA.MED.200* Процедура за издавање, продужење, обнову или измену *AME* сертификата;

- *ARA.MED.245* Сталан надзор;
- *ARA.MED.250* Ограничење, суспензија или стављање ван снаге *AME* сертификата;
- *ARA.MED.255* Мере принуде;
- *ARA.MED.315* Разматрање лекарских извештаја; и
- *ARA.MED.325* Процедура другостепеног прегледа.

ОДЕЉАК II

Документација

ATCO.AR.F.005 Лекарско уверење

Лекарско уверење мора да одговара следећим спецификацијама:

(а) Садржај

(1) Држава у којој је *ATCO* дозвола издата или у којој је поднет захтев за дозволу (I)

(2) Класа лекарског уверења (II);

(3) Број уверења које почиње ознаком државе УН у којој је *ATCO* дозвола издата или у којој је поднет захтев за издавање, иза ког следи ознака састављена од арапских бројева и/или слова на латиничном писму (III);

(4) Име имаоца (IV);

(5) Држављанство имаоца (VI);

(6) Датум рођења имаоца (XIV);

(7) Потпис имаоца (VII);

(8) Ограничење(а) (XIII);

(9) Датум истека лекарског уверења класе 3 (IX);

(10) Датум прегледа;

(11) Датум последњег електрокардиограма;

(12) Датум последњег аудиограма;

(13) Датум издавања и потпис *AME* или медицинског оцењивача који је издао лекарско уверење (X);

(14) Печат или жиг;

(б) Материјал: Папир или други материјал који се користи мора да спречи или јасно прикаже сваку измену или брисање. Надлежна власт мора да јасно одобри сваки унос или брисања у обрасцу.

(ц) Језик: Лекарска уверења морају да буду написана на националном језику и на енглеском и језицима за које надлежна власт сматра да су одговарајући.

(д) Сви датуми у лекарском уверењу морају да буду написани у формату дд/мм/гггг.

ATCO.AR.F.010 *AME* сертификат

Када утврди да је *AME* усаглашен са важећим захтевима, надлежна власт издаје, продужава, обнавља или мења *AME* сертификат користећи образац који је утврђен у Додатку 3 Анекса II.

ATCO.AR.F.015 *AeMC* сертификат

Када утврди да је *AeMC* усаглашен са важећим захтевима, надлежна власт издаје, продужава, обнавља или мења *AeMC* сертификат користећи образац који је утврђен у Додатку 4 Анекса II.

ATCO.AR.F.020 Ваздухопловно-медицински обрасци

Надлежна власт мора да обезбеди обрасце за *AMEs* и *AeMCs* који ће се користити за:

- (а) подношење захтева за лекарско уверења; и
- (б) лекарски извештај за подносиоце захтева класе 3.

Додатак I Анекса II

Образац дозволе ДОЗВОЛА КОНТРОЛОРА ЛЕТЕЊА

Дозвола контролора летења издата у складу са овом уредбом мора да буде усаглашена са следећим спецификацијама:

(а) Садржај. Број рубрике мора увек да буде одштампан у складу са називом рубрике. Рубрике од I до XI су „сталне” рубрике, а рубрике од XII до XIV су „променљиве” рубрике које могу да се појаве на посебном или одвојеном делу главног обрасца као што је прописано у тексту који следи. Сваки посебан или одвојен део мора да буде јасно препознатљив као део дозволе.

1. Сталне рубрике:

- (I) држава издавања;
- (II) назив дозволе;
- (III) серијски број дозволе са ознаком државе Уједињених нација (УН) у којој је дозвола издата иза ког следи „дозвола (студента) контролора летења” и ознака састављена од арапских бројева и/или слова на латиничном писму;
- (IV) пуно име имаоца (латиничним писмом, чак и ако писмо националног језика није латинично);
- (IVa) датум рођења;
- (V) адреса имаоца, уколико захтева надлежна власт;
- (VI) држављанство имаоца;
- (VII) потпис имаоца;
- (VIII) надлежна власт;
- (IX) потврда рока важења и одобрена права из дозволе, укључујући датуме првог издавања;
- (X) потпис службеног лица које издаје дозволу и датум издавања;
- (XI) печат или жиг надлежне власти.

2. Променљиве рубрике:

- (XII) овлашћења, додатна и посебна овлашћења са датумом истека;
- (XIII) примедбе: посебна језичка овлашћења; и
- (XIV) сваки други детаљ који захтева надлежна власт.

(б) Уз дозволу се користи важеће лекарско уверење, осим у случају када се користе само *STD1* права.

(ц) Материјал. Мора да се користи папир високог квалитета и/или други одговарајући материјал, укључујући пластичне картице, како би се спречила или била видљива свака измена или брисање. Надлежна власт мора јасно да одобри сваки упис или брисање у обрасцу.

(д) Језик. Дозволе морају да буду написане на енглеском језику и, уколико држава чланица жели, на националном језику и другим језицима уколико се сматра потребним.

I	Држава издавања: <i>State of issue:</i>	Застави:
II	Назив дозволе: <i>Title of licence:</i>	
III	Серијски број дозволе: <i>Serial number of the licence:</i>	Серијски број дозволе увек почиње са ознаком државе УН која је издала дозволу након чега следи „Дозвола (студента) контролора летења“.
IV	Име и презиме имаоца: <i>Name of the holder in full:</i>	
IVa	Датум рођења: <i>Date of birth:</i>	Користи се стандардни формат датума, нпр. дан/месец/година (нпр. 31.01.2010)
XIV	Место рођења: <i>Place of birth:</i>	
V	Адреса имаоца, уколико захтева надлежна власт: Улица, град, област, поштански број <i>Holder's address, if desired by the competent authority:</i> <i>Street, town, area, postal code</i>	
VI	Држављанство имаоца: <i>Nationality of holder:</i>	Назначено УН ознаком државе
VII	Потпис имаоца: <i>Signature of holder:</i>	
VIII	Надлежна власт: <i>Competent Authority:</i>	
X	Потпис службеног лица које издаје дозволу и датум издавања <i>Signature of officer issuing the licence and date of issue</i>	
XI	Печат или жиг надлежне власти <i>Seal or stamp of issuing competent authority</i>	

IX	Важење права: Ималац има право да обавља послове на основу следећег(их) овлашћења и додатног(их) овлашћења, након потврђивања важења: <i>Validity of privileges:</i> <i>The holder is entitled to exercise the privileges of the following rating(s) and rating endorsement(s), when validated:</i> <table border="1" data-bbox="323 741 820 962"> <thead> <tr> <th>Овлашћење(а) <i>Rating(s)</i></th> <th>Датум првог издавања <i>Date of first issue</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table> <table border="1" data-bbox="323 987 820 1248"> <thead> <tr> <th>Додатно овлашћење(а) <i>Rating endorsement(s)</i></th> <th>Датум првог издавања <i>Date of first issue</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>	Овлашћење(а) <i>Rating(s)</i>	Датум првог издавања <i>Date of first issue</i>													Додатно овлашћење(а) <i>Rating endorsement(s)</i>	Датум првог издавања <i>Date of first issue</i>															Захтеви: Енглески и језик(зици) које одреди надлежна власт. Датум првог издавања овлашћења и/или додатног овлашћења мора да буде датум успешног завршетка обуке која је релевантна за то овлашћење и/или додатно овлашћење.
Овлашћење(а) <i>Rating(s)</i>	Датум првог издавања <i>Date of first issue</i>																															
Додатно овлашћење(а) <i>Rating endorsement(s)</i>	Датум првог издавања <i>Date of first issue</i>																															

Скраћенице / Abbreviations

Овлашћења контролора летења <i>Air traffic controller ratings</i>		Захтеви: није применљиво
ADV	Аеродромска контрола визуелна <i>Aerodrome Control Visual</i>	
ADI	Аеродромска контрола инструментална <i>Aerodrome Control Instrument</i>	
APP	Прилазна контрола процедурална <i>Approach Control Procedural</i>	
APS	Прилазна контрола надзорна <i>Approach Control Surveillance</i>	
ACP	Обласна контрола процедурална <i>Area Control Procedural</i>	
ACS	Обласна контрола надзорна <i>Area Control Surveillance</i>	
Додатна овлашћења <i>Rating endorsements</i>		
AIR	Контрола у ваздуху <i>Air Control</i>	
GMC	Контрола кретања на земљи <i>Ground Movement Control</i>	
TWR	Торњачка контрола <i>Tower Control</i>	
GMS	Контрола кретања на земљи са надзорном компонентом <i>Ground Movement Surveillance</i>	
RAD	Аеродромска радарска контрола <i>Aerodrome Radar Control</i>	
PAR	Прецизни прилазни радар <i>Precision Approach Radar</i>	
SRA	Прилаз по надзорном радару <i>Surveillance Radar Approach</i>	
TCL	Терминална контрола <i>Terminal Control</i>	
OCN	Океанска контрола <i>Oceanic Control</i>	
Посебна овлашћења дозволе <i>Licence endorsements</i>		
OJTI	Инструктор за обуку на радном месту <i>On-the-job training instructor</i>	
STDI	Инструктор за обуку на синтетичком уређају за обуку <i>Synthetic training device instructor</i>	
Assessor	Процењивач <i>Assessor</i>	

СЕРТИФИКАТ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКУ КОНТРОЛОРА ЛЕТЕЊА (ATCO TOs)
CERTIFICATE FOR AIR TRAFFIC CONTROLLER TRAINING ORGANIZATIONS (ATCO TOs)

Надлежна власт
Competent authority

СЕРТИФИКАТ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКУ КОНТРОЛОРА ЛЕТЕЊА
(БРОЈ СЕРТИФИКАТА/ВЕЗА)
AIR TRAFFIC CONTROLLERS TRAINING ORGANISATION CERTIFICATE
(CERTIFICATE NUMBER/REFERENCE)

У складу са Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 2015/340 и сходно условима који су наведени доле,
[надлежна власт] овим потврђује
Pursuant to Commission Regulation (EU) No 2015/340 and subject to the conditions specified below, the
[competent authority] hereby certifies

[НАЗИВ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКУ]
[NAME OF THE TRAINING ORGANISATION]

[АДРЕСА ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКУ]
[ADDRESS OF THE TRAINING ORGANISATION]

организација за обуку је сертифицивана у складу са Делом ATCO.OR са правом да спроводи обуку
у складу са Делом ATCO, као што је наведено у приложеном одобрењу за обуку.
as a Part ATCO.OR certified training organization with the privilege to provide Part ATCO training, as
listed in the attached training approval.

Услови одобрења и права:
Terms of approval and privileges:

Овај сертификат је ограничен на права и обим спровођења обуке као што је наведено у одобрењу
за обуку.
This certificate is limited to the privileges and the scope of providing training as listed in the attached
training approval.

Овај сертификат важи док је сертифицивана организација усаглашена са Делом ATCO.OR. Делом
ATCO и осталим важећим прописима.
This certificate is valid whilst the certified organization remains in compliance with Part ATCO.OR, Part
ATCO and other applicable regulations.

Овај сертификат важи сходно усаглашености са претходно наведеним условима одобрења и
правима, осим у случају када је сертификат враћен, замењен, ограничен, суспендован или стављен
ван снаге.
Subject to compliance with the foregoing terms of approval and privileges, this certificate shall remain
valid unless the certificate has been surrendered, superseded, limited, suspended or revoked.

Датум издавања:
Date of issue:

Потписао: [Надлежна власт]
Signed: [Competent authority]

СЕРТИФИКАТ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКУ КОНТРОЛОРА ДЕТЕЊА
ОДОБРЕЊЕ ЗА ОБУКУ
AIR TRAFFIC CONTROLLERS TRAINING ORGANISATION CERTIFICATE
TRAINING APPROVAL

Прилог уз број *ATCO TO* сертификата:
Attachment to ATCO TO certificate number:

[БРОЈ СЕРТИФИКАТА/ВЕЗА]
[CERTIFICATE NUMBER/REFERENCE]
 [НАЗИВ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКУ]
[NAME OF THE TRAINING ORGANISATION]

је добила права да спроводи следећу обуку у складу са Делом *ATCO*:
has obtained the privileges to provide and conduct the following training in accordance with Part ATCO:

ВРСТА(Е) ОБУКЕ TYPE(S) OF TRAINING			
Врста обуке Type of training	Програм обуке Course	Додатна овлашћења⁽¹⁾ Rating endorsements⁽¹⁾	Примедбе⁽²⁾ Remarks⁽²⁾
☐ Почетна обука КЈЛ <i>ATCO Initial training</i>	☐ Основна обука <i>Basic training</i>	није применљиво <i>n/a</i>	
	☐ Обука за овлашћење ⁽³⁾ <i>Rating training⁽³⁾</i>		
☐ Обука КЈЛ у јединици <i>ATCO Unit training</i>	 ⁽⁴⁾		
☐ Континуирана обука КЈЛ <i>ATCO Continuation training</i>	☐ Обука освежења знања КЈЛ <i>ATCO Refresher training</i>	није применљиво <i>n/a</i>	
	☐ Дообука КЈЛ ⁽⁵⁾ <i>ATCO Conversion training⁽⁵⁾</i>	није применљиво <i>n/a</i>	
☐ Обука инструктора за практичну обуку <i>Practical instructor training</i>	није применљиво <i>n/a</i>	није применљиво <i>n/a</i>	
		није применљиво <i>n/a</i>	
☐ Обука проценјивача <i>Assessor training</i>	није применљиво <i>n/a</i>	није применљиво <i>n/a</i>	
		није применљиво <i>n/a</i>	

Одобрење за овај програм обуке важи док:

- (a) *ATCO TO* сертификат није враћен, замењен, ограничен, суспендован или стављен ван снаге; и
 (b) се све активности спровode у складу са Делом *ATCO.OR*, Делом *ATCO*, другим важећим прописима, и, када је релевантно, са процедурама у документацији организације као што се захтева Делом *ATCO.OR*.

This training course approval is valid as long as:

- (a) *the ATCO TO certificate has not been surrendered, superseded, limited, suspended or revoked; and*
 (b) *all operations are conducted in compliance with Part ATCO.OR, Part ATCO, other applicable regulations, and, when relevant, with the procedures in the organisation's documentation as required by Part ATCO.OR.*

Датум издавања:
Date of issue:

Потписао: [Надлежна власт]
Signed: [Competent authority]

⁽¹⁾ Надлежна власт мора да наведе додатна овлашћења у складу са *ATCO.B.015* за која се спроводи обука, уколико је одговарајуће.
⁽²⁾ Како год је потребно.
⁽³⁾ Надлежна власт мора да наведе овлашћења у складу са *ATCO.B.010* за која се спроводи обука.
⁽⁴⁾ Надлежна власт мора да наведе посебно овлашћење(а) за локацију за које се спроводи обука.
⁽⁵⁾ Није општа обука; спроводи се према потребн након посебног одобрења од надлежне власти.

СЕРТИФИКАТ ЗА ОВЛАШЋЕНЕ ЛЕКАРЕ (AMEs)
CERTIFICATE FOR AERO-MEDICAL EXAMINERS (AMEs)

Надлежна власт
Competent authority

СЕРТИФИКАТ ОВЛАШЋЕНОГ ЛЕКАРА
AERO-MEDICAL EXAMINER CERTIFICATE

СЕРТИФИКАТ [БРОЈ/ВЕЗА]:
CERTIFICATE [NUMBER/REFERENCE]:

У складу са Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 2015/340 и сходно доле наведеним условима,
[надлежна власт] овим потврђује
Pursuant to Commission Regulation (EU) No 2015/340 and subject to the conditions specified below, the
[competent authority] hereby certifies

[ИМЕ И ПРЕЗИМЕ ОВЛАШЋЕНОГ ЛЕКАРА]
[NAME OF THE AERO-MEDICAL EXAMINER]

[АДРЕСА ОВЛАШЋЕНОГ ЛЕКАРА]
[ADDRESS OF THE AERO-MEDICAL EXAMINER]

као овлашћени лекар
as aero-medical examiner

УСЛОВИ:

1. Овај сертификат је ограничен на права која су наведена у прилогу уз овај АМЕ сертификат.
2. Овај сертификат захтева усаглашеност са спроведеним правилима и процедурама које су наведене у Делу MED и/или ATCO.MED према потреби.
3. Овај сертификат важи три године до [дд/мм/гггг] сходно усаглашености са захтевима Дела MED и/или Дела ATCO.MED према потреби осим у случају када је враћен, замењен, суспендован или стављен ван снаге.

CONDITIONS:

1. This certificate is limited to the privileges specified in the attachment to this AME certificate;
2. This certificate requires compliance with the implementing rules and procedures specified in Part MED and/or ATCO.MED as appropriate.
3. This certificate shall remain valid for a period of three years until [xx/yy/yyyy] subject to compliance with the requirements of Part MED and/or Part ATCO.MED as appropriate unless it has been surrendered, superseded, suspended or revoked.

.....
Датум издавања:
Date of issue:

.....
Потпис: [Надлежна власт]
Signature: [Competent authority]

Додатак 3 Анекса II

СЕРТИФИКАТ ЗА ОВЛАШЋЕНЕ ЛЕКАРЕ (AMEs)
CERTIFICATE FOR AERO-MEDICAL EXAMINERS (AMEs)

Прилог уз АМЕ сертификат број:
Attachment to AME certificate number:

ПРАВА И ПРЕДМЕТ И ОБИМ
PRIVILEGES AND SCOPE

[Име и академска титула овлашћеног лекара] је стекао право(а) да обавља ваздухопловно-медицинске прегледе и оцене за издавање лекарских уверења као што је наведено у табели доле и да издаје ова лекарска уверења за:

[Name and academic title of the aero-medical examiner] has obtained the privilege(s) to undertake aero-medical examinations and assessments for the issuance of medical certificates as stated in the table below and to issue these medical certificates for:

LAPL <i>LAPL</i>	[да/датум] <i>[yes/date]</i>
Класа 2 <i>Class 2</i>	[да/датум] <i>[yes/date]</i>
Продужење/обнова класе 1 <i>Class 1 revalidation/renewal</i>	[да/датум]/[не] <i>[yes/date]/[no]</i>
Продужење/обнова класе 3 <i>Class 3 revalidation/renewal</i>	[да/датум]/[не] <i>[yes/date]/[no]</i>

.....

Датум издавања:
Date of issue:

.....

Потпис: [Надлежна власт]
Signature: [Competent authority]

СЕРТИФИКАТ ЗА ВАЗДУХОПЛОВНО-МЕДИЦИНСКЕ ЦЕНТРЕ (AeMCs)
CERTIFICATE FOR AERO-MEDICAL CENTRES (AeMCs)

Надлежна власт
Competent authority

СЕРТИФИКАТ ВАЗДУХОПЛОВНО-МЕДИЦИНСКОГ ЦЕНТРА
AERO-MEDICAL CENTRE CERTIFICATE

ВЕЗА:

У складу са Уредбом Комисије (ЕУ) бр. 2015/340 и сходно условима наведеним доле,
[надлежна власт] овим потврђује

REFERENCE:

*Pursuant to Commission Regulation (EU) No 2015/340 and subject to the conditions specified below,
the [competent authority] hereby certifies*

[НАЗИВ ОРГАНИЗАЦИЈЕ]
[NAME OF THE ORGANISATION]

[АДРЕСА ОРГАНИЗАЦИЈЕ]
[ADDRESS OF THE ORGANISATION]

ваздухопловно-медицински центар је сертифициван у складу са Делом *ORA* са правима и
предметом и обимом активности као што је наведено у приложеним условима одобрења.
*as a Part ORA certified aero-medical centre with the privileges and the scope of
activities as listed in the attached terms of approval.*

УСЛОВИ:

- (1) Овај сертификат је ограничен на предмет и обим одељка одобрења одобреног приручника организације.
- (2) Овај сертификат захтева усаглашеност са процедурама које су наведене у документацији организације у складу са захтевима Дела *ORA*.
- (3) Овај сертификат важи сходно усаглашености са захтевима Дела *ORA* осим у случају када је враћен, замењен, суспендован или стављен ван снаге.

CONDITIONS:

- (1) *This certificate is limited to the scope of approval section of the approved organisation manual.*
- (2) *This certificate requires compliance with the procedures specified in the organisation documentation as required by Part ORA.*
- (3) *This certificate shall remain valid subject to compliance with the requirements of Part ORA unless it has been surrendered, superseded, suspended or revoked.*

.....
Датум издавања:
Date of issue:

.....
Потпис: [Надлежна власт]
Signature: [Competent authority]

ДЕО *ATCO.OR***ЗАХТЕВИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКУ КОНТРОЛОРА ЛЕТЕЊА И ВАЗДУХОПЛОВНО-МЕДИЦИНСКЕ ЦЕНТРЕ**

ПОДДЕО А

ОПШТИ ЗАХТЕВИ**ATCO.OR.A.001 Предмет и обим**

Овај део, прописан у овом анексу, утврђује захтеве који се примењују на организације за обуку контролора летења и ваздухопловно-медицинске центре како би се добио и одржавао сертификат у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 и овом уредбом.

ПОДДЕО Б

ЗАХТЕВИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ОБУКУ КОНТРОЛОРА ЛЕТЕЊА**ATCO.OR.B.001 Подношење захтева за сертификат организације за обуку**

(а) Захтеви за сертификат организације за обуку морају да се доставе благовремено надлежној власти како би се омогућило надлежној власти да изврши процену захтева. Захтев се доставља у складу са процедуром коју је успоставила надлежна власт.

(б) Подносиоци захтева за иницијалну сертификацију морају да докажу надлежној власти како ће испунити захтеве који су утврђени у Уредби (ЕЗ) бр. 216/2008 и овој уредби.

(ц) Захтев за сертификат организације за обуку мора да садржи следеће информације:

- (1) име и адресу подносиоца захтева;
- (2) адресу пословног седишта (укључујући, где је релевантно, списак *ATC* јединица) уколико се адреса разликује од адресе подносиоца захтева која је наведена у ставу (а) горе;
- (3) имена и контакт детаље:
 - (i) одговорног руководиоца;
 - (ii) руководиоца организације за обуку, уколико није лице наведено под (i) горе;
 - (iii) лице, односно лица које је именovala организација за обуку као координатора, односно координаторе за комуникацију са надлежном влашћу;
- (4) датум почетка активности или промене;
- (5) списак врста обуке које ће се спроводити и најмање по један програм обуке обуке за сваку врсту обуке која намерава да се спроводи;
- (6) изјаву о усаглашености са важећим захтевима мора да потпише одговорни руководиоца, уз навођење испуњености услова организације за обуку за захтевима све време;
- (7) процесе система управљања; и
- (8) датум примене.

ATCO.OR.B.005 Начини усаглашавања

(а) Организација може да користи алтернативне начине усаглашавања у односу на *АМС* које је усвојила Агенција, како би успоставила усаглашеност са Уредбом (ЕЗ) бр. 216/2008 и овом уредбом.

(б) Када организација жели да користи алтернативне начине усаглашавања, мора, пре њихове примене, да достави надлежној власти комплетан опис алтернативних начина усаглашавања. Опис мора да обухвати ревизије приручника или процедура које могу бити релевантне, као и процену која доказује да су испуњени захтеви из Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008 и спроведених правила.

(ц) Организација може да имплементира ове алтернативне начине усаглашавања уз претходно одобрење надлежне власти и након пријема обавештења, као што је прописано у *ATCO.AR.A.015* (д).

ATCO.OR.B.010 Услови одобрења и права организације за обуку на основу сертификата

(а) Организације за обуку морају да буду усаглашене са предметом и обимом и правима која су дефинисана у условима одобрења које је приложено уз сертификат организације.

(б) Да би се обезбедило да се испуне важећи захтеви из Поддела Д Анекса I (Део *ATCO*), право на спровођење обуке у јединицама контроле летења и континуиране обуке се даје само организацијама које:

- (1) имају сертификат за пружање услуга контроле летења; или
- (2) су закључиле посебан споразум са *ATC* пружаоцем услуга.

ATCO.OR.B.015 Промене у организацији за обуку

(а) Промене у организацији које имају утицаја на сертификат или услове одобрења организације за обуку или неки релевантан елемент система руковођења организацијом за обуку захтевају претходно одобрење од надлежне власти.

(б) Организације за обуку морају да се договоре са надлежном влашћу о променама које захтевају претходно одобрење уз оне које су наведене у тачки (а).

(ц) За сваку промену која захтева претходно одобрење у складу са тач. (а) и (б), организација за обуку мора да поднесе захтев за добијање одобрења које издаје надлежна власт. Захтев мора да се достави пре спровођења сваке овакве промене, како би се омогућило надлежној власти да утврди сталну усаглашеност са овом уредбом и да измени, према потреби, сертификат организације за обуку и одговарајуће услове одобрења које се прилаже уз њега.

Организације за обуку морају да доставе надлежној власти сву релевантну документацију.

Промена се може спровести само по пријему званичног одобрења од надлежне власти у складу са *ATCO.AR.E.010*.

Организације за обуку морају да раде у условима које је прописала надлежна власт у току оваквих промена, уколико је применљиво.

(д) Надлежна власт мора одмах да буде обавештена о променама у елементима који су наведени у тачки (а) услед непредвиђених околности, како би се добило одобрење по потреби.

(е) Свим променама које не захтевају претходно одобрење мора да се управља и о њима мора да буде обавештена надлежна власт, како је дефинисано у процедури коју је одобрила надлежна власт у складу са *ATCO.AR.E.010*.

(ф) Организације за обуку морају да обавесте надлежну власт када прекину са својим активностима.

ATCO.OR.B.020 Неограничено важење

(а) Сертификација организације за обуку се сматра важећом све док сертификат није враћен или стављен ван снаге и све док организација за обуку остаје усаглашена са захтевима Уредбе (ЕЗ) 216/2008 и ове уредбе, узимајући у обзир одредбе које се односе на поступање са налазима у складу са *ATCO.OR.B.030*.

(б) Сертификат мора да се врати надлежној власти одмах након његовог стављања ван снаге или престанка свих активности.

ATCO.OR.B.025 Приступ просторијама и подацима организација за обуку

Организације за обуку и подносиоци захтева за сертификације организација за обуку морају да омогуће приступ сваком лицу које је овлашћено или које делује у име надлежне власти у одговарајуће просторије, како би оно прегледало потребну евиденцију, податке, процедуре и други материјал примерено извршавању задатака надлежне власти.

ATCO.OR.B.030 Налази

Након пријема обавештења о налазима које је издала надлежна власт у складу са *ATCO.AR.E.015*, организација за обуку мора да:

- (а) утврди узрок налаза;
- (б) дефинише акциони план корективних мера; и
- (ц) докаже надлежној власти да су корективне мере одговарајуће спроведене у року који је договорен са том влашћу, као што је дефинисано у *ATCO.AR.E.015*.

ATCO.OR.B.035 Тренутна реакција на безбедносни проблем

Организација за обуку мора да спроведе сваку безбедносну меру коју је наложила надлежна власт у складу са *ATCO.AR.C.001*(а)(3) за активности организација за обуку.

ATCO.OR.B.040 Пријаве догађаја

(а) Организације за обуку које спровode обуку на радном месту морају да пријављују надлежној власти и свакој другој

организацији за коју држава оператера захтева да буде обавештена сваки удес, озбиљну незгоду и догађај, као што је дефинисано у Уредби (ЕУ) бр. 996/2010 Европског парламента и Савета и Уредби (ЕУ) бр. 376/2014, а који произађу из њихових активности обуке.

(б) Пријаве морају да буду достављене што је пре могуће, али у сваком случају у року од 72 часа од када је организација за обуку утврдила стање на које се пријава односи, осим у случају када изузетне околности ово спречавају.

(ц) Ако је то релевантно, организације за обуку морају да изrade додатни извештај у којем наводе детаље о мерама које намеравају да предузму како би се спречили слични догађаји у будућности, чим се утврде ове мере.

(д) Не доводећи у питање Уредбу (ЕУ) бр. 996/2010 и Уредбу (ЕУ) бр. 376/2014, пријаве наведене у тач. (а), (б) и (ц) морају да буду урађене у облику и на начин који је успоставила надлежна власт и морају да садрже све важне информације о стању о ком организација за обуку има сазнање.

ПОДДЕО Ц

РУКОВОДЕЋА СТРУКТУРА ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ОБУКУ КОНТРОЛОРА ЛЕТЕЊА

ATCO.OR.C.001 Систем руковођења организација за обуку

Организације за обуку морају да успоставе, спроведу и одржавају систем руковођења који обухвата:

(а) јасно дефинисане линије дужности и одговорности у целој организацији, укључујући непосредну одговорност одговорног руководиоца за безбедност;

(б) опис целокупних принципа организације у погледу безбедности, кроз политику безбедности;

(ц) утврђивање опасности по ваздухопловну безбедност које су последица активности организације за обуку, њихову оцену и управљање пратећим ризицима, укључујући активности за умањење ризика и верификацију њихове ефикасности;

(д) одржавање обучености и стручности особља за извршавање њихових задатака;

(е) документацију о свим кључним процесима система руковођења, укључујући процес упознавања особља са њиховим одговорностима и процедуром за измену и допуну ове документације;

(ф) процес праћења усаглашености организације са релевантним захтевима. Праћење усаглашености мора да обухвати систем повратних информација о налазима одговорном руководиоцу, како би се обезбедило ефикасно спровођење корективних мера према потреби;

(г) систем руковођења мора да буде сразмеран величини организације и њених активности, узимајући у обзир опасности и пратеће ризике који су својствени за ове активности.

ATCO.OR.C.005 Уговорене активности

(а) Организације за обуку морају да обезбеде, када уговарају или купују неки део својих активности, да уговорена или купљена активност или део активности буде усаглашен са важећим захтевима.

(б) Када организација за обуку уговара неки део својих активности са организацијом која није сертификована у складу са овом уредбом за обављање таквих активности, уговорна организација мора да ради према условима одобрења које је део сертификата који је издат уговорној организацији за обуку. Уговорна организација за обуку мора да обезбеди да се надлежној власти омогући приступ уговорној организацији, како би утврдила сталну усаглашеност са важећим захтевима.

ATCO.OR.C.010 Захтеви за особље

(а) Организације за обуку морају да именују одговорног руководиоца.

(б) Организација за обуку мора да именује лице или лица која су одговорна за обуку. Овакво лице или лица морају да буду крајње одговорна одговорном руководиоцу.

(ц) Организација за обуку морају да имају довољно квалификованог особља за планиране задатке и активности који треба да се обављају у складу са важећим захтевима.

(д) Организације за обуку морају да воде евиденцију о инструкторима теоријске обуке, која обухвата њихове релевантне професионалне квалификације, одговарајуће знање и искуство, као и доказе о томе, процени њихових техника обуке и предмете које имају право да предају.

(е) Организације за обуку морају да успоставе процедуру за одржавање стручности инструктора теоријске обуке.

(ф) Организације за обуку морају да обезбеде да инструктори практичне обуке и процењивачи успешно заврше обуку освежења знања како би могли да продуже та овлашћења.

(г) Организације за обуку морају да воде евиденцију о лицима која су квалификована за процену стручности инструктора практичне обуке и стручности процењивача, у складу са *ATCO.C.045*, са њиховим одговарајућим овлашћењима.

ATCO.OR.C.015 Просторије и опрема

(а) Организације за обуку морају да имају просторије које им омогућавају извођење и руковођење планираним задацима и активностима у складу са овом уредбом.

(б) Организације за обуку морају да обезбеде да синтетички уређаји за обуку буду усаглашени са важећим спецификацијама и захтевима који су одговарајући за задатак.

(ц) У току обуке на радном месту, организација за обуку мора да обезбеди да инструктор има исту информацију као и лице које је на *OJT* обуци и механизме да одмах интервенише.

ATCO.OR.C.020 Вођење евиденције

(а) Организације за обуку морају да чувају детаљну евиденцију о лицима која се обучавају или која су се обучавала, како би показали да су сви захтеви програма обуке испуњени.

(б) Организације за обуку морају да успоставе и одржавају систем за вођење евиденције о професионалним квалификацијама и проценама инструктора и процењивача из техника обуке, као и о предметима које имају право да предају, уколико је применљиво.

(ц) Евиденције које се захтевају у тач. (а) и (б) морају да се чувају најмање пет година сходно важећем националном закону о заштити података:

(1) након што лице које се обучава заврши програм обуке; и

(2) након што инструктор или процењивач престане да обавља посао за организацију за обуку, уколико је применљиво.

(д) Процес архивирања, укључујући формат евиденција мора да буде прецизно наведен у систему руковођења организације за обуку.

(е) Евиденција мора да се чува на обезбеђен начин.

ATCO.OR.C.025 Финансирање и осигурање

Организације за обуку морају да докажу да имају довољно финансијских средстава на располагању, како би могле да спроведу обуку у складу са овом уредбом и да активности имају довољно покрића за осигурање од штете у складу са природом обуке коју спроводе и да се све активности могу спроводити у складу са овом уредбом.

ПОДДЕО Д

ЗАХТЕВИ ЗА ПРОГРАМЕ ОБУКЕ И ПЛАНОВЕ ОБУКЕ

ATCO.OR.D.001 Захтеви за програме обуке и планове обуке

Организације за обуку морају да израде:

(а) планове обуке и програме обуке који су повезани са вртом обуке која се спроводи у складу са захтевима који су прописани у Анексу I (Део *ATCO*), Поддео Д;

(б) предмете, циљеве предмета, теме и подтеме за додатна овлашћења у складу са захтевима који су прописани у Анексу I (Део *ATCO*);

(ц) методе процене у складу са *ATCO.D.090(a)(3)* и *ATCO.D.095(a)(3)*.

ATCO.OR.D.005 Резултати испита и процена и сертификати

(а) Организација за обуку мора да омогући увид кандидату у његове/њене резултате испита и процена и да, на захтев кандидата, изда сертификат са његовим/њеним резултатима испита и процена.

(б) По успешном завршетку почетне обуке, или обуке за овлашћење за издавање новог овлашћења, организација за обуку мора да изда сертификат.

(ц) Сертификат о завршетку основне обуке се издаје само на захтев кандидата уколико су сви предмети, теме и подтеме садржани у Додатку 2 Анекса I завршени и уколико је кандидат успешно положио пратеће испите и процене.

ПОДДЕО Е

ЗАХТЕВИ ЗА ВАЗДУХОПЛОВНО-МЕДИЦИНСКЕ ЦЕНТРЕ

ATCO.OR.E.001 Ваздухопловно-медицински центри

Ваздухопловно-медицински центри (*AeMCs*) морају да примењују одредбе Подделова *ORA.GEN* и *ORA.AeMC* Анекса VII Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 290/2012, с тим:

(а) што се сва упућивања на класу 1 замењују класом 3; и

(б) што се сва упућивања на део *MED* замењују делом *ATCO.MED*.

АНЕКС IV

ДЕО *ATCO.MED*

ЗДРАВСТВЕНИ ЗАХТЕВИ ЗА КОНТРОЛОРЕ ЛЕТЕЊА

ПОДДЕО А

ОПШТИ ЗАХТЕВИ

ОДЕЉАК 1

Опште

ATCO.MED.A.001 Надлежна власт

За потребе овог дела, надлежна власт је:

(а) за ваздухопловно-медицинске центре (*AeMCs*):

(1) власт коју је именовала држава чланица у којој *AeMC* има своје пословно седиште;

(2) Агенција, када се *AeMC* налази у трећој земљи;

(б) за овлашћене лекаре (*AMEs*):

(1) власт коју је именовала држава чланица у којој *AMEs* обављају праксу;

(2) власт коју је именовала држава чланица у којој *AME* који обавља праксу у трећој земљи подноси захтев за издавање сертификата.

ATCO.MED.A.005 Предмет и обим

Овај део, прописан у овом анексу, утврђује захтеве за:

(а) издавање, важење, продужење и обнову лекарског уверења које је потребно за коришћење права из дозволе контролора летења или дозволе студента контролора летења са изузетком инструктора за обуку на синтетичком уређају за обуку; и

(б) сертификацију *AMEs* за издавање лекарских уверења класе 3.

ATCO.MED.A.010 Дефиниције

За потребе овог дела, примењују се следеће дефиниције:

(а) „*Акредитован лекарски закључак*” означава закључак добијен од једног или више медицинских експерата који је прихватајив за власт за лиценцирање, на основу објективних и недискриминаторних критеријума, за потребе случаја који је у питању, уз консултацију са оперативним експертима или другим експертима, уколико је потребно, укључујући процену оперативног ризика;

(б) „*Ваздухопловно-медицинска оцена*” означава закључак о здравственој способности кандидата на основу процене медицинске анамнезе кандидата и/или ваздухопловно-медицинских прегледа који се захтевају у овом делу и даље прегледе и медицинска испитивања, уколико је потребно;

(ц) „*Ваздухопловно-медицински преглед*” означава инспекцију, палпацију, перкусију, аускултацију или други начин испитивања посебно за утврђивање здравствене способности за коришћење права из дозволе;

(д) „*Очни специјалиста*” означава офталмолога или квалификованог оптометриста који је обучен да препозна патолошка стања;

(е) „*Испитивање*” означава оцену суспектних патолошких стања кандидата на основу прегледа и испитивања у циљу верификације њиховог присуства или одсуства;

(ф) „*Власт за лиценцирање*” означава надлежну власт државе чланице која је издала дозволу или којој лице подноси захтев за издавање дозволе, или, када лице још увек није поднело захтев за издавање дозволе, надлежну власт у складу са овим делом;

(г) „*Ограничење*” означава стање наведено у лекарском уверењу у складу с којим мора да се поступа у току коришћења права из дозволе;

(х) „*Грешка рефракције*” означава одступање од еметропије која се мери у диоптријама већег аметропног меридијана, мерено стандардним методама.

(и) „*Значајно*” означава степен здравственог стања, чији би утицај могао да спречи безбедно коришћење права из дозволе.

ATCO.MED.A.015 Лекарска тајна

Сва лица укључена у ваздухопловно-медицински преглед, ваздухопловно-медицинску оцену и сертификацију морају да обезбеде да се лекарска тајна поштује у сваком тренутку.

ATCO.MED.A.020 Умањење здравствене способности

(а) Имаоци дозволе не смеју никад да користе права из дозволе ако:

(1) су свесни умањења своје здравствене способности које их може онемогућити да безбедно користе ова права;

(2) узимају или користе неки преписан или непреписан лек који може да утиче на безбедно коришћење права из дозволе;

(3) су подвргнути неком медицинском, хируршком или другом третману који може да утиче на безбедно коришћење права из дозволе.

(б) Уз то, имаоци лекарског уверења класе 3 морају, одмах и пре коришћења права из дозволе, да затраже ваздухопловно-медицински савет када су:

(1) били подвргнути хируршкој операцији или инвазивној процедури;

(2) започели редовно коришћење лека;

(3) имали неку значајну личну повреду која укључује неспособност за коришћење права из дозволе;

(4) имали неку значајну болест која укључује неспособност за коришћење права из дозволе;

(5) у другом стању;

(6) примљени у болницу или на клинику;

(7) им по први пут потребна корективна сочива.

У овим случајевима *AeMC* или *AME* мора да оцени здравствену способност имаоца дозволе или студента контролора летења и да одлучи да ли су способни да наставе да обављају своје послове.

ATCO.MED.A.025 Обавезе *AeMC* и *AME*

(а) Приликом обављања ваздухопловно-медицинских прегледа и/или оцена како се захтева у овом делу, *AeMC* или *AME* морају да:

(1) омогуће да се успостави комуникација са кандидатом без језичких препрека;

(2) упознају кандидата са последицама изношења непотпуне, нетачне или лажне изјаве о својој медицинској анамнези;

(3) обавесте власт за лиценцирање да ли кандидат износи непотпуне, нетачне или лажне изјаве о својој медицинској анамнези;

(4) обавесте власт за лиценцирање да ли је кандидат повукао захтев за лекарско уверење у било којој фази процеса.

(б) Након завршетка ваздухопловно-медицинског прегледа и оцене, *AeMC* и *AME* морају да:

(1) обавесте кандидата да ли је способан, неспособан или се упућује на власт за лиценцирање;

(2) обавесте кандидата о свим ограничењима у лекарском уверењу; и

(3) уколико је кандидат оцењен као неспособан, обавесте га/ је о његовом/њеном праву на преиспитивање одлуке; и

(4) одмах доставе власти за лиценцирање потписан или електронски оверен извештај који садржи детаљне резултате ваздухопловно-медицинског прегледа и оцене за лекарско уверење и копију захтева, лекарског извештаја и лекарског уверења; и

(5) обавесте кандидата о његовој одговорности у случају умањења здравствене способности, као што је наведено у *ATCO.MED.A.020*.

(ц) *AeMCs* и *AMEs* морају да воде евиденцију са детаљима о извршеним ваздухопловно-медицинским прегледима и оценама који се обављају у складу са овим делом и њиховим резултатима у периоду од најмање 10 година, или у периоду који је утврдило национално законодавство уколико је овај период дужи.

(д) *AeMCs* и *AMEs* морају да доставе медицинском оцењивачу надлежне власти, на захтев, све ваздухопловно-медицинске податке и извештаје, као и све друге релевантне информације када је потребно за:

- (1) издавање лекарског уверења;
- (2) послове надзора.

ОДЕЉАК 2.

Захтеви за лекарско уверења

ATCO.MED.A.030 Лекарско уверења

(а) Кандидати за стицање и имаоци дозволе контролора летења или дозволе студента контролора летења морају да имају лекарско уверење класе 3.

(б) Ималац дозволе не сме никад да има више од једног лекарског уверења које је издато у складу са овим делом.

ATCO.MED.A.035 Захтев за лекарско уверење

(а) Захтеви за лекарско уверење подносе се на обрасцу који је успоставила надлежна власт.

(б) Кандидати за лекарско уверење морају да доставе *AeMC* или *AME*:

- (1) доказ идентитета;
- (2) потписану изјаву;
- (i) о медицинским чињеницама које се односе на медицинску анамнезу;
- (ii) да ли су раније подносили захтев за лекарско уверење или да ли су били подвргнути ваздухопловно-медицинском прегледу за лекарско уверење и, уколико јесу, ко је обавио преглед и са којим резултатом;
- (iii) да ли су икада били оцењени као неспособни или да ли им је лекарско уверење било суспендовано или стављено ван снаге.

(ц) Приликом подношења захтева за продужење или обнову лекарског уверења, кандидати пре почетка одговарајућег ваздухопловно-медицинског прегледа морају да доставе последње лекарско уверење *AeMC* или *AME*.

ATCO.MED.A.040 Издавање, продужење и обнова лекарских уверења

(а) Лекарско уверење се издаје, обнавља или продужава само након завршетка захтеваних ваздухопловно-медицинских прегледа и оцена и након доношења оцене да је кандидат способан.

(б) Иницијално издавање:

Иницијална лекарска уверења класе 3 издаје *AeMC*.

(ц) Продужење и обнова

Лекарска уверења класе 3 продужава или обнавља *AeMC* или *AME*.

(д) Само *AeMC* или *AME* издаје, продужава или обнавља лекарско уверење ако је:

(1) кандидат доставио комплетну медицинску анамнезу и, уколико *AeMC* или *AME* захтева, резултате ваздухопловно-медицинских прегледа и испитивања које је обавио изабрани лекар кандидата или неки други лекар специјалиста;

(2) *AeMC* или *AME* извршио ваздухопловно-медицинску оцену на основу ваздухопловно-медицинских прегледа и испитивања који се захтевају како би верификовао да кандидат испуњава све релевантне захтеве овог дела.

(е) *AME*, *AeMC* или, у случају упућивања, власт за лиценцирање може да захтева да се кандидат подвргне додатним медицинским прегледима и испитивањима када је то клинички индиковано, пре издавања, продужења или обнове лекарског уверења.

(ф) Власт за лиценцирање може, у зависности шта је применљиво, да изда или поново изда лекарско уверење:

- (1) ако јој је случај упућен;
- (2) ако је утврдила да су потребне корекције информација у лекарском уверењу, при чему се нетачно лекарско уверење ставља ван снаге.

ATCO.MED.A.045 Важење, продужење и обнова лекарских уверења

(а) Важење

(1) Лекарска уверења класе 3 важе 24 месеца.

(2) Рок важења лекарских уверења класе 3 се скраћује на 12 месеци имаоцима дозвола који су напунили 40 година. Лекарска уверења издата пре напуњених 40 година престају да важе када ималац дозволе напуни 41 годину.

(3) Рок важења лекарског уверења, укључујући неки пратећи преглед или посебно испитивање се:

(i) одређује у зависности од старости кандидата на дан обављања ваздухопловно-медицинског прегледа;

(ii) рачуна од дана обављања ваздухопловно-медицинског прегледа у случају иницијалног издавања и обнове, и од датума истека важења претходног лекарског уверења у случају продужења.

(б) Продужење

Ваздухопловно-медицински прегледи и оцене за продужење лекарског уверења могу да буду обављени до 45 дана пре датума истека важења лекарског уверења.

(ц) Обнова

(1) Ако ималац лекарског уверења не испуњава услове наведене у тачки (б), потребно је захтевати ваздухопловно-медицински преглед и оцену за обнову.

(2) У случају истека рока лекарског уверења:

(i) мање од две године, мора да се обави рутински ваздухопловно-медицински преглед за продужење;

(ii) више од две године, *AeMC* или *AME* мора да, након оцене ваздухопловно-медицинских података кандидата, обави само ваздухопловно-медицински преглед за обнову;

(iii) више од пет година, примењују се захтеви за ваздухопловно-медицинске прегледе за иницијално издавање, а оцена мора да се заснива на захтевима за продужење.

ATCO.MED.A.046 Суспензија или стављање ван снаге лекарског уверења

(а) Након стављања ван снаге лекарског уверења, ималац мора одмах да врати лекарско уверење власти за лиценцирање.

(б) Након суспензије лекарског уверења, ималац мора одмах да врати лекарско уверење власти за лиценцирање, на захтев власти.

ATCO.MED.A.050 Упућивање

Ако је кандидат за лекарско уверење класе 3 упућен на власт за лиценцирање у складу са *ATCO.MED.B.001*, *AeMC* или *AME* мора да проследи власти за лиценцирање одговарајућу медицинску документацију.

ПОДДЕО Б

ЗАХТЕВИ ЗА ЛЕКАРСКА УВЕРЕЊА ЗА КОНТРОЛОРЕ ЛЕТЕЊА

ОДЕЉАК 1.

ОПШТЕ

ATCO.MED.B.001 Ограничења лекарских уверења

(а) Ограничења лекарских уверења класе 3

(1) Ако кандидат не испуњава у потпуности захтеве за лекарско уверење класе 3, али се сматра да не угрожава безбедно коришћење права из дозволе, *AeMC* или *AME* мора да:

(i) упуту кандидата на власт за лиценцирање ради доношења одлуке о његовој здравственој способности, као што је наведено у овом подделу;

(ii) у случајевима када упућивање на власт за лиценцирање није дефинисано у овом подделу, процени да ли је кандидат способан да безбедно обавља своје дужности у складу са једним или више ограничења која су наведена у лекарском уверењу и према потреби изда лекарско уверење са ограничењем, односно ограничењима;

(2) *AeMC* или *AME* може да продужи или обнови лекарско уверење са истим ограничењем без упућивања кандидата на власт за лиценцирање.

(б) Приликом оцене да ли је ограничење потребно, посебно треба размотрити:

(1) да ли акредитовани лекарски закључак указује да у посебним околностима кандидат не испуњава неки од захтева, бројчани или други, на начин да коришћење права из дозволе не угрожава безбедно коришћење права из дозволе;

(2) искуство кандидата које је релевантно за посао који треба да обавља.

(ц) Оперативна ограничења

(1) Надлежна власт, заједно са пружаоцем услуга у ваздушној пловидби, мора да утврди оперативна ограничења која су применљива у специфичним оперативним условима који су у питању.

(2) Само власт за лиценцирање уноси одговарајућа оперативна ограничења у лекарско уверење.

(д) Свако друго ограничење се може увести имаоцу лекарског уверења уколико је потребно како би се осигурало безбедно коришћење права из дозволе.

(е) Свако ограничење које је уведено имаоцу лекарског уверења мора да буде наведено у лекарском уверењу.

ОДЕЉАК 2.

Здравствени захтеви за лекарска уверења класе 3

ATCO.MED.B.005 Опште

Кандидати за лекарско уверење не смеју да имају ниједно од наведеног што би изазвало одређени степен функционалне неспособности која би утицала на безбедно обављање послова или која би могла да изненада онеспособи кандидата да безбедно користи права из дозволе:

(1) абнормалност, урођену или стечену;

(2) активно, латентно, акутно или хронично обољење или неспособност;

(3) рану, повреду или последицу операције;

(4) дејство или нежељени ефекат неких преписаних или не-преписаних терапеутских, дијагностичких или превентивних лекова које користе.

ATCO.MED.B.010 Кардиоваскуларни систем

(а) Преглед

(1) Стандардни 12-канални електрокардиограм (*ECG*) у миновању и извештај морају да се ураде приликом прегледа за иницијално издавање лекарског уверења, и затим:

(i) сваке четири године до навршених 30 година;

(ii) након тога приликом сваког прегледа за продужење или обнову; и

(iii) када је клинички индиковано.

(2) комплетна кардиоваскуларна оцена мора да се уради:

(i) приликом прегледа за прво продужење или обнову након навршених 65 година;

(ii) после тога сваке четири године;

(iii) када је клинички индиковано.

(3) Процена серум липида, укључујући холестерол, мора да се захтева приликом прегледа за иницијално издавање лекарског уверења, приликом првог прегледа након навршених 40 година и када је клинички индиковано.

(б) Кардиоваскуларни систем – Опште

(1) Кандидати за лекарско уверење класе 3 са неким од доле наведених стања морају да буду оцењени као неспособни:

(i) анеуризма грудне или надбубрежне аорте пре операције;

(ii) значајна функционална или симптоматска абнормалност било ког срчаног залиска;

(iii) трансплантација срца или срца/плућа.

(2) Кандидати за лекарско уверење класе 3 са установљеном анамнезом или дијагнозом неког од доле наведених стања морају да буду упућени на власт за лиценцирање пре доношења оцене способан:

(i) болест периферних артерија, пре или после операције;

(ii) анеуризма грудне или надбубрежне аорте после операције;

(iii) анеуризма инфра-реналне абдоминалне аорте пре или после операције;

(iv) функционално безначајна абнормалност срчаних залистака;

(v) након операције срчаних залистака;

(vi) абнормалност перикарда, миокарда или ендокарда;

(vii) урођена срчана мана, пре или после корективне операције;

(viii) повратна вазовагална синкопа;

(ix) тромбоза артерија или вена;

(x) плућна емболија;

(xi) кардиоваскуларно стање које захтева систематску анти-коагулантну терапију.

(ц) Крвни притисак

(1) Крвни притисак мора да буде измерен приликом сваког прегледа.

(2) Крвни притисак кандидата мора да буде у нормалним границама.

(3) Кандидати морају да буду оцењени као неспособни када:

(i) имају симптоматску хипотензију, или

(ii) чији крвни притисак приликом прегледа константно прелази 160 *mmHg* систолни и/или 95 *mmHg* дијастолни, са или без терапије.

(4) Иницирање терапијске контроле крвног притиска мора да захтева период оцене привремене неспособности ради утврђивања одсуства значајних нежељених ефеката.

(д) Болест коронарних артерија

(1) Кандидати са неким од следећих стања морају да буду оцењени као неспособни:

(i) симптоматска болест коронарних артерија;

(ii) симптоми болести коронарних артерија контролисани лековима.

(2) Кандидати са неким од следећих стања морају да буду упућени на власт за лиценцирање и морају да прођу кардиолошку процену у циљу искључивања исхемије миокарда пре доношења оцене способан:

(i) суспектна исхемија миокарда,

(ii) асимптоматско мање обољење коронарних артерија које не захтева анти-ангинално лечење.

(3) Кандидати са анамнезом или дијагнозама неких од следећих стања морају да буду упућени на власт за лиценцирање и морају да прођу кардиолошку процену пре доношења оцене способан:

(i) исхемија миокарда;

(ii) инфаркт миокарда;

(iii) реваскуларизација и стентовање због болести коронарних артерија.

(е) Поремећаји ритма/спровођења

(1) Кандидати за лекарско уверење класе 3 који имају неки значајан поремећај срчаног спровођења или ритма, повремени или сталан, укључујући неки од доле наведених случајева, морају да буду упућени на власт за лиценцирање и морају да прођу кардиолошку процену са задовољавајућим резултатима пре доношења оцене способан:

(i) сметње суправентрикуларног ритма, укључујући повремени или сталну синоатријалну дисфункцију, атријалну фибрилацију и/или флатер и/или асимптоматску синус паузу;

(ii) комплетан блок леве гране;

(iii) *Mobitz 2* атриовентрикуларни блок;

(iv) опсежна и/или кратка комплексна тахикардија;

(v) вентрикуларна пре-ексцитација;

(vi) асимптоматски продужени *QT* интервал;

(vii) електрокардиографски доказан *Brugada* синдром.

(2) Кандидати са неким од наведених стања у тач. (i)–(viii) могу да се оцене као способни, уколико не постоје друге абнормалности и уз задовољавајућу кардиолошку процену:

(i) некомплетан блок леве гране;

(ii) комплетан блок десне гране;

(iii) стабилна девијација леве осе;

(iv) асимптоматска синус брадикардија;

(v) асимптоматска синус тахикардија;

(vi) асимптоматски изоловани униформни суправентрикуларни или вентрикуларни ектопични комплекси;

(vii) атриовентрикуларни блок првог степена;

(viii) *Mobitz 1* атриовентрикуларни блок;

(3) Кандидати са анамнезом неког од наведених стања морају да буду упућени на власт за лиценцирање и да прођу кардиоваскуларну процену са задовољавајућим резултатима пре доношења оцене способан:

(i) аблациона терапија;

(ii) уграђен пејсмејкер;

(4) Кандидати са неким од наведених стања морају да буду оцењени као неспособни:

- (i) симптоматска синоатријална болест;
- (ii) комплетан атриовентрикуларни блок;
- (iii) симптоматски продужени *QT* интервал;
- (iv) аутоматски имплантабилни систем дефибрилације;
- (v) вентрикуларни анти-тахикардни пејсмејкер.

ATCO.MED.B.015 Респираторни систем

(а) Кандидати са значајним оштећењем плућних функција морају да буду упућени на власт за лиценцирање за ваздухопловно-медицинску оцену. Када се плућна функција успостави и када је задовољавајућа доноси се оцена способан.

(б) Преглед

Испитивања плућне функције су потребна приликом иницијалног прегледа и на основу клиничке индикације.

(ц) Кандидати са анамнезом или утврђеном дијагнозом астме која захтева лечење морају да прођу успешну респираторну процену. Уколико је кандидат асимптоматичан и лечење не утиче на безбедност може се оценити као способан.

(д) Кандидати са анамнезом или утврђеном неком од следећих дијагноза морају да буду упућени на власт за лиценцирање и морају да прођу респираторну процену са задовољавајућим резултатом пре доношења оцене способан:

- (1) активно инфламаторно обољење респираторног система;
- (2) активна саркоидоза;
- (3) пнеумоторакс;
- (4) синдром прекида дисања у спавању;
- (5) већа операције грудног коша;
- (6) хронична обструктивна пулмонарна болести;
- (7) трансплатација плућа.

ATCO.MED.B.020 Дигестивни систем

(а) Кандидати са неком последицом болести или хирушког захвата у било ком делу дигестивног система или његових аднекса која би могла да изазове губитак способности, посебно неком врстом опструкције која је настала услед стриктуре или компресије, морају да буду оцењени као неспособни.

(б) Кандидати не смеју да имају хернију која би могла да доведе до симптома губитка способности.

(ц) Кандидати са поремећајем дигестивног система, укључујући оне у тач. (1)-(5) могу да буду оцењени као способни сходно задовољавајућој гастроентеролошкој процени након успешног лечења или потпуног опоравка после операције:

- (1) рекурентни диспептички поремећај контролисан лековима;
- (2) панкреатитис;
- (3) симптоматски каменци у жучној кеси;
- (4) утврђена дијагноза или анамнеза хроничне инфламаторне болести црева;
- (5) стање после операције на дигестивном систему или његовим аднексама, укључујући операцију делимичног или потпуног одвајања или одстрањивања било ког наведеног органа.

ATCO.MED.B.025 Метаболички и ендокрини систем

(а) Кандидати са метаболичком, нутритивном или ендокрином дисфункцијом могу да буду оцењени као способни сходно стабилном стању и задовољавајућој ваздухопловно-медицинској процени.

(б) Шећерна болест:

- (1) Кандидати који имају шећерну болест која захтева инсулин морају да буду оцењени као неспособни.
- (2) Кандидати који имају шећерну болест која захтева коришћење других лекова за контролу шећера у крви морају да буду упућени на власт за лиценцирање. Уколико се покаже да је контрола шећера у крви постигнута и стабилна кандидат се може оценити као способан.

ATCO.MED.B.030 Хематологија

(а) Тестирање крви, уколико је потребно, утврђује *AME* или *AeMC* узимајући у обзир медицинску анамнезу и након физичког прегледа.

(б) Кандидати са хематолошким стањем, као што је:

- (1) поремећај коагулације, хеморагија или тромбоза;
- (2) хронична леукемија;

(3) поремећај хемоглобина, који укључује али није ограничен на анемију, еритроцитозу или хемоглобинопатију;

(4) значајно увећање лимфних жлезда;

(5) увећање слезине,

морају да буду упућени на власт за лиценцирање. Могу да буду оцењени као способни након задовољавајуће ваздухопловно-медицинске процене.

(ц) Кандидати са стањем акутне леукемије морају да буду оцењени као неспособни.

ATCO.MED.B.035 Генитоуринарни систем

(а) Анализа урина мора да буде део сваког ваздухопловно-медицинског прегледа. Урин не сме да садржи ниједан патолошки значајан абнормални елемент.

(б) Кандидати са неком последицом болести или хирушког захвата на генитоуринарном систему или његовим аднексама која би могла да изазове губитак способности, посебно са неком опструкцијом услед стриктуре или компресије, морају да буду оцењени као неспособни.

(ц) Кандидати са генитоуринарним поремећајима, као што су:

(1) обољење бубрега;

(2) један или више каменаца у бубрегу, могу да буду оцењени као способни након задовољавајуће нефролошке/уролошке процене.

(д) Кандидати који су били подвргнути:

(1) већој операцији на генитоуринарном систему или његовим аднексама који укључују делимично или потпуно одвајање или одстрањивање неког од његових органа; или

(2) већој уролошкој операцији,

морају да буду упућени на власт за издавање дозвола на ваздухопловно-медицинску оцену након потпуног опоравка пре него што буду оцењени као способни.

ATCO.MED.B.040 Инфективне болести

(а) Кандидати који су *HIV* позитивни морају да буду упућени на власт за лиценцирање и могу да буду оцењени као способни након задовољавајуће специјалистичке процене и под условом да власт за лиценцирање има довољно доказа да терапија не угрожава безбедно коришћење права из дозволе.

(б) Кандидати који имају дијагнозу или симптоме инфективне болести као што су:

(1) акутни сифилис;

(2) активна туберкулоза;

(3) инфективни хепатитис;

(4) тропске болести,

морају да буду упућени на власт за лиценцирање на ваздухопловно-медицинску оцену. Кандидати могу да буду оцењени као способни након потпуног опоравка и процене специјалисте под условом да власт за лиценцирање има довољно доказа да терапија не угрожава безбедно коришћење права из дозволе.

ATCO.MED.B.045 Акушерство и гинекологија

(а) Кандидаткиње које су биле подвргнуте већој гинеколошкој операцији морају да буду оцењене као неспособне до потпуног опоравка.

(б) Трудноћа

У случају трудноће, ако *AeMC* или *AME* сматра да је ималац дозволе способан да користи права, он/она мора да ограничи рок важења лекарског уверења до краја 34. недеље трудноће. Ималац дозволе мора да прође ваздухопловно-медицински преглед или оцену за продужење након потпуног опоравка после трудноће.

ATCO.MED.B.050 Мишићно-скелетни систем

(а) Кандидати морају да имају задовољавајући ниво функционалности мишићно-скелетног система који им омогућава безбедно коришћење права из дозволе.

(б) Кандидати који имају статичка или прогресивна мишићно-скелетна или реуматолошка стања која би могла да утичу на безбедно коришћење права из дозволе морају да буду упућени на власт за лиценцирање. Кандидат може да буде оцењен као способан након задовољавајуће процене специјалисте.

ATCO.MED.B.055 Психијатрија

(а) Кандидати са менталним или поремећајем у понашању које је условљено употребом алкохола или злоупотребом

психоактивних супстанци, укључујући рекреативне дроге са или без зависности, морају да буду оцењени као неспособни до документованог опоравка или престанка употребе или злоупотребе супстанци и до добијања задовољавајуће психијатријске процене након успешног лечења. Кандидати морају да буду упућени на власт за лиценцирање.

(б) Кандидати са психијатријским стањем као што је:

- (1) поремећај расположења;
- (2) неуротски поремећај;
- (3) поремећај личности;
- (4) ментални или поремећај понашања,

морају да прођу задовољавајућу психијатријску процену пре доношења оцено способности. Кандидати морају да буду упућени на власт за лиценцирање ради оцено њихове здравствене способности.

(ц) Кандидати са анамнестичким податком о појединачним или понављаним актима самоповређивања морају да буду оцењени као неспособни. Кандидати морају да буду упућени на власт за лиценцирање и морају да прођу задовољавајућу психијатријску процену пре доношења оцено способности.

(д) Кандидати са анамнестичким податком или клиничком дијагнозом шизофреније, шизопатских поремећаја, поремећаја са суманутошћу или манијама морају да буду оцењени као неспособни.

ATCO.MED.B.060 Психологија

(а) Кандидати који имају симптоме стреса који би могли да утичу на способност безбедног коришћења права из дозволе морају да буду упућени на власт за лиценцирање. Могу да буду оцењени као способни након психолошке и/или психијатријске процене која показује да се кандидат опоравио од симптома стреса.

(б) Психолошка процена може да се захтева као део или допуна специјалистичког психијатријског или неуролошког прегледа.

ATCO.MED.B.065 Неурологија

(а) Кандидати са анамнезом или клиничком дијагнозом неког од следећих стања морају да буду оцењени као неспособни:

- (1) епилепсије, осим у случајевима који су наведени у тач. (б)
- (1) и (2) које следе;
- (2) поновљених поремећаја свести непознатог узрока;
- (3) стања склоности ка церебралном поремећају.

(б) Кандидати са анамнезом или клиничком дијагнозом неког од следећих стања морају да буду упућени на власт за лиценцирање и морају да прођу додатну процену пре него што буду оцењени као способни:

- (1) епилепсија без рецидива након навршених пет година;
- (2) епилепсија без рецидива и без медицинског третмана дужи од 10 година;
- (3) епилептиформне *EEG* абнормалности и спори фокални таласи;
- (4) прогресивне или непрогресивне болести нервног система;
- (5) једна епизода поремећаја или губитка свести;
- (6) повреда мозга;
- (7) повреда спиналних или периферних нерава;
- (8) поремећај нервног система услед васкуларних недостатака укључујући хеморагијске и исхемијске догађаје.

ATCO.MED.B.070 Офталмологија

(а) Преглед:

(1) Свеобухватан офталмолошки преглед мора да буде део иницијалног прегледа и спроведен периодично у зависности од рефракције и видних функција;

(2) Рутински преглед ока мора да буде део сваког прегледа за продужење и обнову.

(3) Кандидати морају да прођу тонометрију приликом прегледа за прво продужење након 40 година старости, код клиничке индикације и уколико је индиковано породичном анамнезом.

(4) Кандидати морају да доставе *AeMC* или *AME* извештај о офталмолошком прегледу у случајевима када:

- (i) видне функције показују значајне промене;
- (ii) визуелни стандарди на даљину могу да се постигну само са корективним сочивима;

(5) Кандидати са великом рефрактивном грешком морају да буду упућени на власт за лиценцирање.

(б) Оштрина вида на даљину, са или без корекције, мора да буде 6/9 (0,7) или боља на сваком оку посебно, а оштрина вида са оба ока мора да буде 6/6 (1,0) или боља.

(ц) Кандидати код иницијалног прегледа који имају монокуларни или функционални монокуларни вид, укључујући проблеме са балансом мишића ока, морају да буду оцењени као неспособни. Код прегледа приликом продужења или обнове кандидат може бити оцењен као способан под условом да је офталмолошки преглед задовољавајући. Кандидат мора да буде упућен на власт за лиценцирање.

(д) Кандидати за издавање иницијалног лекарског уверења са стеченим субстандардним видом једног ока морају да буду оцењени као неспособни. Приликом прегледа за продужење или обнову кандидат мора да буде упућен на власт за лиценцирање и може да буде оцењен као способан под условом да је офталмолошки преглед задовољавајући.

(е) Кандидати морају да буду у могућности да прочитају *N5* таблицу или еквивалент на удаљености од 30 до 50 *cm* и *N14* таблицу или еквивалент на удаљености од 60 до 100 *cm*, са корекцијом, уколико је потребна.

(ф) Кандидати морају имају нормална видна поља и нормалну бинокуларну функцију.

(г) Кандидати који су имали операцију ока морају да буду оцењени као неспособни до потпуног опоравка видних функција. Власт за лиценцирање може да донесе оцено способан након успешне офталмолошке процене.

(х) Кандидати са клиничком дијагнозом кератоконуса морају да буду упућени на власт за лиценцирање и могу да буду оцењени као способни након задовољавајућег прегледа офталмолога.

(и) Кандидати са диплопијом морају да буду оцењени као неспособни.

(j) Наочаре и контактна сочива

(1) Уколико се задовољавајућа оштрина вида за одређене дужности постиже само уз употребу корекције, наочаре или контактна сочива морају да обезбеде оптималну функцију вида, да се добро подносе и да буду одговарајуће за потребе контролора летења.

(2) Не сме да се користи више од једног пара наочара, током коришћења права из дозволе, како би се испунили захтеви за оштрину вида на свим удаљеностима.

(3) Резервни комплет сличних корективних наочара мора да буде на располагању за тренутну употребу током коришћења права из дозволе;

(4) Контактна сочива која се носе током коришћења права из дозволе, морају да буду монофокална, безбојна и не смеју да буду ортокератологијска.

(5) Кандидати са великом грешком рефракције морају да користе контактна сочива или наочаре са стаклима великог индекса преламања.

ATCO.MED.B.075 Колорни вид

Кандидати морају да буду нормални трихромати.

ATCO.MED.B.080 Оториноларингологија

(а) Преглед

(1) Рутински оториноларинголошки преглед мора да буде део прегледа за иницијално издавање лекарског уверења, продужење и обнову.

(2) Слух мора да се тестира на сваком прегледу. Кандидат мора јасно да разуме конверзацијски говор када се тестира свако уво на удаљености од два метра од и са леђима окренутим према *AME*.

(3) Слух мора да се тестира чистом тоналном аудиометријом на иницијалном прегледу и на сваком следећем прегледу за продужење или обнову сваке четири године до навршених 40 година старости и сваке две године након тога.

(4) Чиста тонална аудиометрија

(i) Кандидати за лекарско уверење класе 3 не смеју да имају губитак слуха, на било ком уву одвојено, већи од 35 *dB* на фреквенцијама од 500, 1.000 и 2.000 *Hz*, или више од 50 *dB* на фреквенцији од 3.000 *Hz*.

(ii) Кандидати који не испуњавају критеријуме слуха који су напред наведени морају да буду упућени на власт за лиценцирање и да прођу оцено специјалисте пре него што буду оцењени као способни. Приликом иницијалног прегледа морају да прођу тест разликовања говора. Кандидати за продужење или обнову

лекарског уверења класе 3 морају да прођу тест функционалне способности слуха у радним условима.

(5) Слушни апарати:

(i) Иницијални преглед: потреба за слушним апаратима у циљу испуњења захтева за способност слуха има за последицу оцену неспособан.

(ii) Прегледи за продужење и обнову: кандидат може да буде оцењен као способан уколико коришћење апарата за слух или одговарајућег протетичког средства побољша слух тако да се постиже нормалан стандард као и код оцене помоћу комплетног функционалног тестирања у радним условима.

(iii) Уколико је потребно протетичко средство да би се постигао нормалан стандард слуха, резервни комплет уређаја или прибора, као што су батерије, мора да буде на располагању када се користе права из дозволе.

(6) Кандидати са:

(1) активним хроничним патолошким процесом унутрашњег или средњег ува;

(2) незараслом перфорацијом или дисфункцијом бубне опне;

(3) поремећајем вестибуларне функције;

(4) значајном малформацијом или значајном хроничном инфекцијом усне дупље или горњих дисајних путева;

(5) значајним поремећајем говора или гласа што умањује могућност разумевања;

морају да буду упућени на власт за лиценцирање и прођу додатни *ORL* преглед и оцену како би се утврдило да то стање не утиче на безбедно коришћење права из дозволе.

ATCO.MED.B.085 Дерматологија

Кандидати не смеју да имају ни једно утврђено дерматолошко стање које би могло да утиче на безбедно коришћење права из дозволе.

ATCO.MED.B.090 Онкологија

(а) Након дијагнозе примарне или секундарне малигне болести, кандидати морају да буду упућени на власт за лиценцирање и да прођу задовољавајућу онколошку процену пре него што буду оцењени као способни.

(б) Кандидати са утврђеном анамнезом или клиничком дијагнозом интрацеребралног малигног тумора морају да буду оцењени као неспособни.

ПОДДЕО Ц

ОВЛАШЋЕНИ ЛЕКАРИ (*AMEs*)

ATCO.MED.C.001 Права

(а) У складу са овим делом, права *AME* су да продужава и обнавља лекарска уверења класе 3 и да обавља одговарајуће ваздухопловно-медицинске прегледе и оцене.

(б) Предмет и обим права *AME*, и сваког услова који из њих проистекне, мора да буде наведен у уверењу.

(ц) Имаоци *AME* сертификата не смеју да обављају ваздухопловно-медицинске прегледе и оцене у држави чланици која није држава чланица која им је издала сертификат, осим у случају када:

(1) им та друга држава чланица одобри да извршавају своје професионалне активности као лекари специјалисти;

(2) обавесте надлежну власт друге државе чланице о својој намери да обављају ваздухопловно-медицинске прегледе и оцене и да издају лекарска уверења у оквиру права *AME*; и

(3) добију инструкције од надлежне власти друге државе чланице.

ATCO.MED.C.005 Подношење захтева

(а) Захтев за добијање *AME* сертификата се подноси у складу са процедуром коју је успоставила надлежна власт.

(б) Подносиоци захтева за добијање *AME* сертификата морају да доставе надлежној власти:

(1) личне податке и адресу послодавца;

(2) документацију којом потврђују да испуњавају услове утврђене у *ATCO.MED.C.010*, укључујући уверење о завршеним програмима обуке из области ваздухопловне медицине која одговара правима за која подноси захтев;

(3) писану изјаву да ће *AME* издавати лекарска уверења на основу захтева наведених у овом делу.

(ц) Када *AME* обавља ваздухопловно-медицинске прегледе на више локација, мора да достави надлежној власти одговарајуће информације које се односе на све локације на којима обавља праксу.

ATCO.MED.C.010 Захтеви за издавање *AME* сертификата

Кандидати за *AME* сертификат са правима за продужење и обнову лекарских уверења класе 3 морају да:

(а) буду потпуно квалификовани и лиценцирани за медицинску праксу и морају да имају диплому или доказ о завршеној специјализацији;

(б) имају завршене програме основне и напредне обуке из ваздухопловне медицине, укључујући посебне модуле за ваздухопловно-медицинску оцену контролора летења и посебне услове у контроли летења;

(ц) докажу надлежној власти да:

(1) имају одговарајуће просторије, процедуре, документацију и функционалну опрему за ваздухопловно-медицинске прегледе; и

(2) имају успостављене потребне процедуре и услове како би се поштовала лекарска тајна.

ATCO.MED.C.015 Програми обуке из ваздухопловне медицине

(а) Програме обуке из ваздухопловне медицине мора да одобри надлежна власт државе чланице у којој организација која је спроводи обуку има своје пословно седиште. Организација која спроводи обуку мора да докаже да програм обуке садржи циљеве обуке за стицање потребне стручности и да лица која су задужена за спровођење обуке имају одговарајуће знање и искуство.

(б) Осим у случају обуке за освежење знања, програмима обуке морају да се завршавају испитом у писаној форми из предмета који су обухваћени садржајем програма обуке.

(ц) Организација за обуку мора да изда сертификат о завршетку обуке кандидату који је положио испит.

ATCO.MED.C.020 Измене *AME* сертификата

(а) *AMEs* морају да обавесте надлежну власт о следећим околностима које могу да утичу на њихове сертификате:

(1) када је против *AME* покренут дисциплински поступак или истрага од стране медицинског регулаторног тела;

(2) када постоје промене у условима под којима је сертификат издат, укључујући садржај изјава датих приликом подношења захтева;

(3) када више не испуњава захтеве за издавање *AME* сертификата;

(4) када је дошло до промене локације на којој се обавља ваздухопловно-медицинска пракса или је промењена контакт адреса.

(б) Пропуст да се обавести надлежна власт мора да има за последицу суспензију или стављање ван снаге права добијених *AME* сертификатом, на основу одлуке надлежне власти која суспендује или ставља ван снаге сертификат.

ATCO.MED.C.025 Важење *AME* сертификата

AME сертификат се издаје на период који не прекорачује три године. Може да буде продужен под условом да ималац:

(а) и даље испуњава опште услове за медицинску праксу и да је регистрован у складу са националним законом;

(б) има завршену обуку освежења знања из ваздухопловне медицине и о радним условима контролора летења током претходне три године;

(ц) има најмање 10 обављених ваздухопловно-медицинских прегледа сваке године; Овај број прегледа може да смањи само надлежна власт у оправданим околностима;

(д) и даље испуњава услове за издавање *AME* сертификата; и

(е) користи *AME* права у складу са овим делом.

Прилог 2.

Овај прилог садржи допунске услове за примену Анекса I-II Уредбе Комисије (ЕУ) бр. 2015/340 у Републици Србији.

Члан 1.

Анекс I, Део ATCO, Поддео А, ATCO.A.005(а)

Захтев за прво издавање дозволе контролора летења подноси се у року од 45 дана од дана испуњења услова за издавање дозволе.

Ако кандидат не достави захтев у року од 45 дана од дана испуњења услова за издавање дозволе, процењивач мора да изврши процену стручности кандидата, а ако не достави захтев у року од 90 дана од дана испуњења услова за издавање дозволе, кандидат мора да заврши допунску обуку за утврђивање овлашћења.

Члан 2.

Анекс I, Део АТСО, Поддео Б, АТСО.В.005(ц)

Подносилац захтева за прво издавање дозволе контролора летења мора да има навршену 21 годину старости.

Члан 3.

Анекс I, Део АТСО, Поддео Б, АТСО.В.020(е)

Посебно овлашћење за локацију важи 12 месеци.

Члан 4.

Анекс I, Део АТСО, Поддео Б, АТСО.В.025(а)(2)

Ако у току важења посебног овлашћења за локацију ималац дозволе има прекид у раду који је:

- 1) дужи од 45, а краћи од 90 дана, процењивач мора да изврши процену стручности имаоца дозволе;
- 2) дужи од 90 дана, ималац дозволе мора да заврши допунску обуку за утврђивање овлашћења.

Ако ималац дозволе има прекид у раду дужи од годину дана, а краћи од четири године, он мора да заврши допунску обуку за обнављање овлашћења.

Члан 5.

Анекс I, Део АТСО, Поддео Б, АТСО.В.040

Директорат одобрава тест за проверу знања енглеског језика који се користи у ваздухопловној комуникацији, издаје центру за обуку контролора летења овлашћење за спровођење тестирања енглеског језика који се користи у ваздухопловној комуникацији и издаје овлашћење телу за спровођење тестирања енглеског језика, у складу са захтевима Анекса 1 Чикашке конвенције, *ICAO* документа 9835 и *ICAO Cir 318 AN/180*.

Члан 6.

Анекс I, Део АТСО, Поддео Б, АТСО.В.030(а)

Контролор летења који пружа услуге контроле летења домаћем ваздухоплову који лети по правилима оперативног ваздушног саобраћаја, може да користи права из дозволе ако, поред посебног језичког овлашћења из енглеског језика, има и посебно језичко овлашћење из српског језика.

Контролору летења коме је српски језик матерњи језик уписује се ниво знања 6 српског језика.

Члан 7.

Анекс I, Део АТСО, Поддео Ц, АТСО.С.065(ц)

Рок важења привремене ауторизације процењивача је 12 месеци.

Члан 8.

Анекс I, Део АТСО, Поддео Д, АТСО.Д.030(ф)

Фразеологија на енглеском језику се користи у складу са *ICAO* документом број 4444 (*Air Traffic Management*) који је доступан на званичној интернет страници *ICAO*.

Члан 9.

Анекс I, Део АТСО, Поддео Д, АТСО.Д.060(а)

Програм обуке за посебно овлашћење за локацију мора да садржи и фазу припремне обуке.

Члан 10.

Анекс I, Део АТСО, Поддео Д, АТСО.Д.060(ф)

Програм обуке за посебно овлашћење за локацију коју кандидат похађа након замене дозволе мора да одобри Директорат.

Члан 11.

Анекс II, Део АТСО.АР, Поддео Д, АТСО.АР.Д.001(а)(2)

Продужење и обнову посебног овлашћења за локацију у дозволу уписује Директорат.